THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
JUN 11 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

נאָרעלטי פראליק", זונטאג דעם 8-טן יוני, 8.30 אָוונט אין ציון זאל

אויפזיכט יונגע הבונים

זון אויפגאנג — 4.21.
זון אונטערגאנג — 8.32.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאָג

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

ייעטערי: קלאר אין מילדער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 113. Winnipeg, Friday June 6, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג פרייטאג י׳ סיון, תר״ץ.

סאָוועט רעגירונג נעמט אָן נאָך מיטלען צו פאַר-לייכטערן אידישע לאגע

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

מאסקווע, יוני 6 (איטא). — דער באַ־ריכט פון "איטא" וועגן די פאַרלייכטע־רונגען פאַר דעם אידישן שטעטל ווערן באשטעטיקט פון א רעגירונגס דעקרעט, וואָס דערמעגלאַכט אַלע אידן פון די שטעלאַך, אָן אונטערשייד, צו ווערן קוס־טאַרן און ניט מורא האָבן פאַר הויכע שטייערן, און צום סוף אריינגעצויגן ווערן אין דער סאָוועטישער אינדוסטריע ווי קוואַליפיצירטע ארבעטער.

דער דעקרעט דייטעט גלייכצייטיק אָן, דאָס איז בלויז א טייל פון׳ם רעגירונגס פּראָגראַם וואָס ווערט אָנגעצייכנט פאַר דער פאַרלייכטערונג פון דער שווערער לאגע פון׳ם שטעטל.

—(::)—

40,000 באַטייליקן זיך אין פּראָטעסט פאַרזאַמלונג אין ניו-יאָרק

ריזיקער עולם פּראָטעסטירט קעגן אָפּשטעל פון אימיגראַציע אין ארץ-ישראל. — פּראָטעסטן אויך אין אנדערע לענדער

(ספּעציעלע טעלעגראַמעס צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ניו־יאָרק, יוני (איטא). — ניט געקוקט אויף דער שטיקנדיקער היץ דאָ געכטן, איז א ריזיקער עולם פון פערציק טויזנט אידן ארויס אין א גאנז דעמאָנסטראַציע אויסצודריקן א פּראָטעסט קעגן דער פאָליי־טיק פון דער בריטישער רעגירונג אין ארץ־ישראל.

אַלע שיכטן פון ניו־יאָרקער אידנטום זיינען געווען פאַרטרעטן, מאָרשירנדיק מיט פלאַגן און אויפשריפטן וואָס האָבן אויסגעדריקט אנטריסונג קעגן דעם אָפּ־שטעל פון אימיגראַציע אין ארץ־ישראל.

קיין אַרצווייפלונג איז ניט מאַניפעס־טירט געוואָרן, נאָר ניכער א גייסט פון אנטשלאָסנהייט, אַנצוגיין ווייטער ענער־גיש מיט דער ארבעט פאַר׳ן אויפבוי פון ארץ־ישראל, ניט געקוקט אויף אַלע שטע־רונגען.

פינף אזיינער נאָכמיטאָג האָט רבי סטיוועזן ווייז געעפנט די דעמאָנסטראַציע מיט א רעדע, זאָגנדיק צווישן אַנדערש: "מיר ווילן ניט זיין דער שעיר לעזעזל פון בריטישן אימפּעריאַליזם אין אינדיע!"

דער פּאַראַד האָט זיך באַוואוינן אַראָפּ דער פינפטער עוועניו צום הארץ פון דער אידישער איסט סייד, צו ראָזענערס סקווער, באַנריסט פון די אוואַציעס פון טויזנטער צישויער. די אידישע מלחמה ווטעראַנען האָבן אָנגעפירט דעם פּאַראַד, נאָכגעפאָלגט פון הונדערטער אַלטע רבנים, מיט לאָנגע בערד, וואָס האָבן געשעפּטשעט תפילות. דערנאָך האָבן זיך געצויגן מחנות פון אי־דישן לעבן, חלוצים און אַרבעטער גרו־פּעס, און טויזנטער זינגענדיקע אידישע שול־קינדער און א סך ברידערלאַכע אָרגאַ־ניזאַציעס.

אַן איינשטימיקע רעזאָלוציע אָנגענומען פון די דעמאָנסטראַנטן פאַדערט אויף אָנ־לאַנד צו דערפילן אירע מאַנדאַט פאַר־פּליכטונגען, צו עפענען די טירן פון ארץ ישראל און צו שאַפן אַן לאַנד אַן אדמי־ניסטראַציע וואָס זאָל זיין סימפּאַטיש צו די אידישע צילן.

צווישן די רעדנער זיינען געווען בערל לאַקער, דר. מאַרגאַשעס, דר. יורים, יהודה ראָזנבלאַט און חיים גרינבערג.

ציוניסטישער מאַס-מיטינג אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, יוני 6 (איטא). — א ציוניס־טישע מאַסן־פאַרזאַמלונג צו פּראָטעסטירן קעגן דעם אָפּשטעל פון אימיגראַציע קיין ארץ־ישראל איז דאָ נעכטן אָפּגעהאַלטן גע־וואָרן. די פאַרזאַמלונג האָט אָנגענומען א רעזאָלוציע וואָס פאַדערט אויף די בריי־טישע רעגירונג גלייך צוריקציען די אימיג־ראַציע באַשרייבונגען, און אָנצונעמען אַן אדמיניסטראַטיווע פּאָליטיק וואָס זאָל קלאָר אַנדייטן אויף איר אַנטשלאָסנהייט דורכצופירן אירע מאַנדאַט פאַרפליכטונגען און צו העלפן די אידן איבערבויען זייער נאַציאָנאַלע היים.

אַראַבער וואָס האָבן געשטערט פּאַריזער פּראָטעסט פאַרזאַמ־לונג צע׳מ׳מ׳ט

פּאַריז, יוני 6 (איטא). — א ריזיקע פּראָ־טעסט פאַרזאַמלונג פאַררופן פון די פראַנ־צויזישע ציוניסטן, אין וועלכער 6,000 האָבן זיך באַטייליקט, איז געשטערט גע־וואָרן פון פופצן אַראַבער וואָס האָבן אויפגעהויבן א טומל. די אַראַבער זיינען צעשלאָגן געוואָרן און זיינען אַרויסגעטראָגן געוואָרן כמעט אין האַלב־באַוואוסטלאָזן צושטאַנד. א גרויסע פּאָליציע אָפּשטעלונג האָט דערנאָך אַרומגערינגלט דעם זאַל.

די ציוניסטישע פירער זיינען דאָן אויפ־גענומען געוואָרן פון׳ם בריטישן אַמבאַסאַ־טאָר און זיי האָבן אים איבערגעגעבן דעם ציוניסטישן פּראָטעסט.

—(::)—

סכסוך צווישן ברית טרומפּעל־דאָר און הסתדרות אין כפר סבא געשליכטעט

ירושלים, יוני 6 (איטא). — דער אר־בעטס דעפּאַרטמענט פון דער אידישער אגענטור האָט היינט ענדלאַך געשליכטעט דעם סכסוך, וואָס איז אָנגענאַנגען אין דער קאָלאָניע כפר סבא צווישן דעם ברית טרומפּעלדאָר און דער אידישער אַרבעטער פעדעראַציע, די הסתדרות.

דער סכסוך איז אויסגעגליכן געוואָרן דורך דעם מיטגליד פון דער עקזעקוטי־ווע פון דער אידישער אגענטור, דר. ב. העפסטער, און י. שפּרינצאַק, ביידע צדדים האָט נעמאַכט קאָמפּראָמיס, און כאָטש עס איז ניט געקומען צו קיין הסכמה בנוגע אַלע פּונקטן, איז אָבער דער אָפּמאַך אינ־טערגעשריבן געוואָרן.

לוק מאַכט דערקלערונגען פאַר מאַנ־דאַטן קאָמיסיע וועגן א״י אינצידענטן

זשענעוואַ, יוני 6 (איטא). — די כותל־מערבי קאָמיסיע וואָס איז אנומלט באַ־שטימט געוואָרן פאַרט באַלד אָפּ קיין א״י ה. סי. לוק, הויפּט־סעקרעטאַר פון דער פּאַלעסטינער רעגירונג און שטעל־פאַר־טרעטער פון׳נס היי־קאָמישאָנער בעת די אומרוען, האָט נעכטן געגעבן אינפאָרמאַ־ציעס צו דער מאַנדאַטן קאָמיסיע, אויף א פאַרמאַכטער זיצונג, בנוגע די אורזאַכן וואָס האָבן געפירט צו די אויסברוכן.

אין קווינס טעאַטער

היינט און מאָרגן אָוונט וועט די קווינס טעאַטער טרופּע אויפפירן צום ערשטן מאָל אין ווינניפּעג "איצץ דער עקספּרעסמאַן", מעלאָדראַמע אין פיר אַקטן מיט געזאַנג, מיט יעקב (קאַהען) בערלין אין דער הויפּט ראָל, צוזאַמען מיט דעם נאַנצן אַסאַמבל אין שיינע ראָלן.

זונטאָג אָוונט וועט געשפּילט ווערן דער לעצטער קאָנצערט פון סעזאָן און די פאַרוואַלטונג דערוואַרטעט א גרויסן עולם צו יעדער פאַרשטעלונג און ביים קאָנצערט.

דאָס זיינען די לעצטע אויפפירונגען פון דער טרופּע דאָ אין שטאָט.

מ. היימאַן ביי אָפענער בני־ברית פאַרזאַמלונג מאָנטאָג

מאַרקוס היימאַן וועט זיין דער רע־נער ביי אַן אָפענער פאַרזאַמלונג פון בני־ברית מיטגלידער, און זייערע פרוינען און פריינט, מאָנטאָג, יוני 9טן, 8.30 אָוונט, אין טרעוולערס האַל, מר. מ. היימאַנס טעמע וועט זיין איבער האַ־רעם סעמולעם בוך "די אומהייליקע זכ־רונות פון׳נס הייליקן לאַנד".

פאַרשטייער פון אַרטאַ דאָקסישער קאָלאָניע דאָ

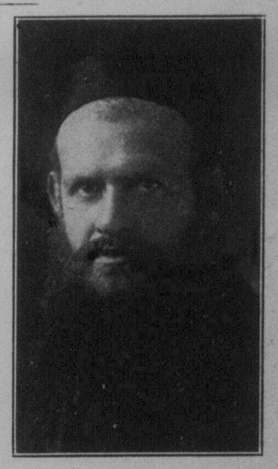

יצחק גערשטנקאָרן

ה׳ יצחק גערשטנקאָרן, גרינדער פון דער קאָלאָניע בני־ברק, צווישן פתח־תקוה און תל־אביב, פאַרברייטנט דאָ אין שטאָט פון לעצטן פרייטאָג אָן, ביי אויס בעסטן צוטרוי צו זיין אַרבעט.

דע טעג שבועות האָט ער גערעדט אין די שולן בית־יעקב, תפאַרת־ישראל און אש־כנזי, אין האָט אומעטום געמאַכט א שטאַרקן איינדרוק.

די קאָלאָניע בני־ברק איז מיט פינף יאָר צוריק געגרינדעט געוואָרן אויף זיין איניציאַטיווע פון געוועזענע גע־שעפטסלייט פון פּוילן, און איז איצט איינע פון די דערפאָלגרייכסטע נייע קאָ־לאָניעס אין לאַנד. ווי א געניטער גע־שעפטסמאַן, האָט ה׳ גערשטנקאָרן גלייך געגרינדעט דאָרטן אויך א באַנק, גע־טשאַרטערט פון דעם גאָווערנאָר פון ירושלים, ער האָט דאָרט אויך געגרינ־דעט די טעקסטיל פאַבריק "צרקאי", וועלכע טוט גוטע געשעפטן, ווי ער באַ־הויפּטעט, די באַנק פאַרמאָגט 90 טויז־זענט דאָלאַר אויסגעצאָלטן קאַפּיטאַל און האָט שוין געצאָלט צוויי מאָל דיווי־דענטן צו פיר פּראָצענט.

ה׳ גערשטנקאָרן איז דאָ אין די איינ־טערעסן פון דער באַנק און דער טעק־סטיל פאַבריק, וועלכע קאָנען פאַרגרעב־סערן זייערע געשעפטן מיט דער קאַפּי־טאַל. ער האָט רעקאָמענדירן בריוו פון דר. ח. ווייצמאַן, לואי ליפּסקי, א. דזש. פּרימאַן און פון דער ציוניסטישער הויפּט־קוואַרטיר אין מאָנטעראַל, וואָס דריקן אויס בעסטן צוטרוי צו זיין אַרבעט.

קיין נייע אַנטוויקלונגען אינ׳ם סטרייק פון די אידישע קצבים

"אַלץ רואיק אויפ׳ן סטרייק פראָנט" איז דער לעצטער באַריכט פון דעם בשר־כשר סטרייק וואָס האָט געטראָפן די הינע אידישע באַפעלקערונג "ווי א דונער פון׳ם קלאָרן הימל".

דערווייל האָבן פון׳ם סטרייק, פאַר־שטייען מיר, אַממערסטן געליטן עופות אויף וועלכע דער סטרייק איז ניט חל. "אַז ס׳איז ניטאָ קיין שוואַרץ־ברויט עסט מען חלה", און אַז ס׳איז ניטאָ קיין רינ־דענע פלייש עסט מען עופות אויף שבת. א גרויסן צינז האָבן אויך געצאָלט די פיש, אויף וועלכע נעכטן איז געווען אַן אויסכאַפּעניש אין אידישן ווינניפּעג.

דער סטרייק איז דערווייל געווען הוג־דערט פּראָצענט ווירקזאַם. קיין כשר׳ע פלייש האָט מען נעכטן און היינט ניט געקאָט קריגן. אָבער דאָך הערט זיך, אַז א צאָל קצבים איז גרייט מער צו גיין אויף פּשרות מיט קהל און פאַרקויפן פלייש אַזוי שנעל ווי מען וועט זיי הייסן.

די קצבים האָבן דערווייל אַרויסגעלאָזן אַן אויפרוף צו די אידן פון שטאָט, אין וועלכן זיי דריקן אויס זייער מיינונג וועגן דעם ענין און דערקלערן, פאַרוואָס זיי זיינען אַרויס אין סטרייק. נאָטירלאַך, האָט דער צווייטער צד אַנדערע טענות און אַנדערע דערקלערונגען, וועלכע וועלן מסתמא אויף באַלד אַרויס אין דער עפנטלאַכקייט.

לעקציע פון זלמן רייזין אין עדמאָנטאָן

אויף די אידן פון עדמאָנטאָן און אומ־גענגען וועלן האָבן די געלעגנהייט צו הערן דעם באַוואוסטן אידישן שפּראַך־פאָרשער, ליטעראַט און קולטור־טוער, זלמן רייזין. עס איז אַראַנזשירט געוואָרן, אַז ער זאָל דאָרטן האַלטן א לעקציע ווענדיק מיט־וואָך, יוני 11טן, 8.30 אָוונט, אין תלמוד־תורה זאָל. די טעמע וועט זיין: "אידיש, אידישקייט און אידישיזם".

פון עדמאָנטאָן פאָרט ז. רייזין אָפּ קיין וואַנקאָווער.

רבי פּערלמוטער טויט

וואַרשע, יוני 6 (איטא). — רבי פּערל־מוטער, געוועזענער אידישער סיים דער־פּוטאַט און עלטסטער רב אין פּוילן, איז דאָ געשטאָרבן אין עלטער פון 90 יאָר.

—(::)—

אַראַבישע דעלעגאַציע אָנגע־קומען צוריק אהיים

ירושלים, יוני 6 (איטא). — די אידי־שע דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן איז נעכטן אָנגעקומען צוריק קיין ירושלים.

—(::)—

נאָרט-ענדער גראָסערס מיטינג דעם זונטאָג אוו.

דער צייטווייליקער קאָמיטעט פון דער נאָרט ענדער גראָסערי אַסאָסיאַציאָן בעט אונז צו מעלדן, אַז היינטיקן זונ־טאָג, דעם אכטן יוני, 7 אַזייגער אין אוונט, וועט אָפּגעהאַלטן ווערן א גרויסע פאַרזאַמלונג פון אַלע גראָסערי לייט אין שטיימאַנס האַל, וואו עס וועט באַהאַנ־דעלט ווערן די פראַגע וועגן דעם נייעם געזעץ וואָס איז לעצטנס אַריין אין קראַפט, וואָס האָט פאַרמאַכט אַלע שפּיז אין קראַמען, יעדן מיטוואָך, אויף א האַלבן טאָג.

פּראָמינענטע רעדנער וועלן אַדרעסירן די פאַרזאַמלונג און אַלע פאַראינטערע־סירטע גראָסערי לייט זיינען געבעטן צו קומען אין צייט.

גענעלשאַפטלאַכער קאַלענדאַר

פרייטאָג, יוני 6

קאָנצערט לטובת אַרב. פרויען דעלעגאַ־ציע אין סאָוו. פאַרב. 8.30 אוו. אין פריי־הייט טעמפּל. פּלעט פון ווערטפולן אַרטיקל

פאַראַזאַ. פון לינקע פּויעלי ציון 8 אוונט אין פּרץ זאַל.

שבת, יוני 7

רבי הורוויץ: חומש מיט פּפרשים, 4.30 בייטאָג, אין מושב זקנים שול.

זונטאָג, יוני 8

טיי פון ליידיס אקזיליערי פון ת״ת ביי מרס. וועריער, 661 מאַנטאַבאַ אוועג.

אַלעמס. פאַרזאַמ. פון בני יעקב פרי לאַ־אַן, 11 פרי, אין נייער ת״ת, רום 4.

„באַרד מיטינג" פון כנסת־ישראל סיס־טערהוד, אין ת״ת.

פרייע פאַרוויילונג פאַר בנות ציון פרי לאַאַן ביי מרס. 5. פּולמער, 60 ווילטאָן סט., 2 ביז 11 נ. מ.

ריינדיקע בילד אין פעלעס טעאַטער צו גונסטן דעם איקאַר, 8 אוונט.

פאַרזאַמ. פון פרויען ביקור־חולים, 2.30 נ. מ., אין ליבאַוויטשער שול.

מאָנטאָג, יוני 9

מ. פעסיקאָוו: באַריכט פון קאַנוועניאָן ביי פאַרזאַמ. פון בר. 20 איד. נאַצ. אַרב. פאַרב. 8.30 אוונט, אין פּרץ־אינסט.

ש. מילער ביי פאַרזאַמ. פון מיטער־פאַראיין ביי דער ת״ת, 8.30 אוונט, אין תלמוד תורה.

געלט־קאַסירונג פון בני־אַברהם פרי לאַאַן, 8 אוונט, אין נייער ת״ת.

דינסטאָג, יוני 10

"שוועסטער אוונט" פון ליידיס אקז. פון כנסת־ישראל שול, 8 אוונט, אין שול

דר. בעקמאַן ביי בנות־ציון פרי לאַאַן, 8 אוונט, אין תלמוד־תורה.

מיטוואָך, יוני 11

לעצטער פון׳ם סעזאָן כנסת־ישראל סיסטערהוד טיי מרס. דזש. גענזער, 86 האַלעט סט.

שוועסטער־אוונט בנות־שלום סאָסייטי, 8 אוונט, אין שטיימאַנס האַל.

שבת, יוני 14

עפענונג פון מאָנט כרמל קליניק באַ־זאַר, מיט א טאַנץ אין גרויסן תלמוד תורה זאַל.

זונטאָג, יוני 15

פאַרשענונג פון מאָנט כרמל קליניק באַזאַר א נאַנצן טאָג ביז שפּעט.

מאָנטאָג, יוני 16

פאַרוויילונג ביי מרס. מ. ריידי פאַר אַלע מיטגלידערנס פון וופּ. הדסה, 3 ביז 6.30 נ. מ.

פאַרזעענונג און שלום פון קליניק באַזאַר. „בריידזיש" בייטאָג, אויספאַרקויף ביינאַכט.

מיטוואָך, יוני 18

יערלאַכע טיי פאַרטיע און אויסשטעלונג פון קינדער אַרבעטן פון מיטער פאַראיין פון פּרץ שול, 3 נ. מ. ביז שפּעט, אין פּרץ זאַל.

קלאַנג וועגן נאַטירלאַכע נאַז אַנטדעקונג ביי דער האַדסאָן ביי אייזנבאַן

גאַז פּליסט אַרויס, ווען מען גראָבט ברונים ניט ווייט פון האַד־סאָן ביי דושאַנקשאָן. — אויל געיעג אין דחי פעס געגנט.

דחי פעס, מאַנ., יוני 6. — דער נאַנ־צער געגנט גייט דאָ כאַדאַראָם פון דער ידיעה וואָס איז אָנגעקומען אהער ווענן אַן אַנטדעקונג פון נאַטירלאַכער גאַז אויף דער ליניע פון די קאַנאַדער נאַציאָנאַלע אייזנבאַנען, ניט ווייט פון האַדסאָן־ביי דושאַנקשאָן. עס זעט דאָ אויס, אַז עס אַנטוויקלט זיך דאָ אַן אויל געיעג, און מענשן לויפן אין יענעם געגנט צו פאַר־כאַפּן "אויל קליימס".

ברוינס דרייערס האָבן געפּרואווט דער־גרייכן וואַסער פאַר׳ן סעקשאָן־הויז אין קאַראַוואַ, 19 מייל פון האַדסאָן־ביי דושאַנקשאָן, ווי עס ווערט דאָ באַריכ־טעט, און האָבן זיך דערשלאָגן צו גאַז אויף א טיפקייט פון 300 פוס. עס ווערט באַריכטעט, אַז די גאַז האָט זיך אָנגע־צונדן אין ברענט נאָך ביז איצט.

א צאָל "אויל קליימס" זיינען שוין אָנגעצייכנט געוואָרן נעכטן, און נייע מענשן קומען אַן צו פאַרכאַפּן "קליימס", דערוואַרטנדיק אַן "אויל בום".

דאָס פעס, מאַנ., יוני 6. — דער נאַנ־צער געגנט זיינען שוין פון לאַנג אַן אונטער׳ן איידרוק, אַז ס׳איז דאָ אויל אין דעם געגנט. נאַטירלאַכע גאַז איז אַפּטמאָל די ערשטע אַנדייטונג אויף אויל.

—(::)—

הדסה אָרגאַניזאַציאָנס חודש אין יוני

מרס. מעקס ריידי, מערב קאַנאַדער הדסה וויצע־פּאַרזיצערן, בעט אַלע הדסה טשאַפּטערס אין מערב קאַנאַדע דורכצו־פירן זייער אָרגאַניזאַציאָנס קאַמפּיין אין משך פון חודש יוני. עס ווערט דער־וואַרטעט פון אַלע טשאַפּטערס זיי זאָ־לען זיך באַטייליקן אין דער אַרבעט, אַזוי אַז די הדסה טעטיקייטן זאָלן קאָנען דערפאָלגרייך פאַראייניקט ווערן איבער דער נאַנצער וועסט.

פיר בחורים׳לאַך מאַכן א קערטל אויפ׳ן בית־עלמין, אָבער דער לאַנגער אַרם פון די נעזעץ היטער דערגרייכט זיי אויך דאָרטן

אינדיאַנאַפּאָליס, יוני 6. — שלעכטע צייטן אין אַמעריקע, דער קראַך אויף דער בערזע האָט צע׳מ׳מ׳ט א סך קב־צנים און אפילו ביי רייכערע אין דער קאַפּיטאַל געוואָרן שיטערלאַך דורך דעם וואָס דער קראַך האָט נעגעבן א שטאַרקן „נאַק אויט" זייערע באַנק ביכלאַך, און דאָס האָט נאָך מער פאַרגרעסערט די אַרבעטסלאָזקייטס אין דעם לאַנד פון מעגלאַכקייטן.

רעיד מעקלינטאָק, 16 יאָר אַלט; ווי׳ ליאַם אוירל אין דעם זעלבן עלטער; טשאַרלס וויגאַנד, 19 יאָר אַלט; און רזשיימס אוירל, 25 יאָר אַלט, האָבן גוט באַטראַכט די דאָזיקע טרויעריקע לאַגע און זיי זיינען געקומען צום באַשלוס אַז מען דאַרף תפילה טאָן. זיי האָבן אַבער געוואָלט אַז זייער תפילה זאָל דערגרייך־כען ניט נאָר אויפ׳ן הימל, נאָר אויך די טויטע אין זייערע קברים זאָלן עס דער־הערן. זיינען זיי אויעך אויף דער שענ־סטער "סעמעטערי" (בית־עלמין) אין שטאָט, און זיי האָבן אַנגעהויבן צו זאָ־גען "תחלים", אָבער אַנשטאָט געהאַלפן צו ווערן זיצן זיי גאָר איצט הינטער די גראַטעס, און זיי וואַרטן אויף א "גוט וואָרט" פון דעם ריכטער.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזן אַז די פיר „שמשים" האָבן געשפּיצט אַן אוראַלטן שפּיל אין פאָוקער, פאַר א טיש האָבן זיי באַנוצט א מצבה, וואָס זיי האָבן אויס־גערויסן פון א קבר, און זיי האָבן פאַר זיך געמאַכט ביינקלאַך אויף פון מצבות.

„איר פאַרשטייט", — דער זיי דער־קלערט צום שעריף, — „אין שטאָט איז זייער היים, און מיר האָבן געוואָלט מאַכן א קערטל, האָבן מיר דעם בית־עלמין אויסגעקליבן פאַר דעם פאַסנדיקס־טען פּלאַץ".

—(::)—

א״י. ח. ברענער — י. טרומפּלדאָר אָוונט זונטאָג, יוני 8

זונטאָג יוני 8טן, 8.30 אָוונט פּינקט־לאַך, וועט אין פּרץ אינסטיטוט דורכגע־פירט ווערן אַן אָוונט צום אַנדענק פון דעם באַוואוסטן אידישן שרייבער און אַרבעטער פריינט, יוסף חיים ברענער, און פון דעם גרויסן און העלדישן אידי־שען פּיאָנער אין ארץ־ישראל יוסף טרומפּעלדאָר.

אָפּשאַצונגען ווענן זייער לעבן און שאַפן, און אויך פאַרלעזונגען פון זייערע ווערק און ברייוו, וועלן געגעבן ווערן. דער אָוונט ווערט אַראַנזשירט פון די צעיר־י־ציון, פּועלי ציון און נאַציאָנאַלן אַרבע־טער פאַראַבאַנד, סידרלן ברענטש.

איינטריט איז פריי, אַלע זיינען איינ־געלאַדן.

—(::)—

האַרטשאַרן איז נייער לאָרד פּריווי סיל אויף טאַמאַסעס פּלאַץ

לאָנדאָן, יוני 5. — וואַרנאָן האַרט־שאַרן איז באַשטימט געוואָרן צום פאַס־טען פון לאָרד פּריווי סיל אויפ׳ן פּלאַץ פון דזש. ה. טאַמאַס, וועלכער איז גע־וואָרן מיניסטער פאַר דיקאָלאָניס. מר. האַרטשאַרן וועט אויך זיין וויצ־טיקסטער מיטגליד פון דער אַרבעטסלאָ־זיקייט קאָמיסיע, אונטער פּרעמיער מאַק־דאָנאַלד.

דר. עריסאָן איז געוואָרן אַנריקולטער מיניסטער אויפ׳ן אָרט פון נאָעל באַק־סטאָן, וועלכער האָט געקראָגן דעם טי־טול לאָרד.

הערנרי פאַרד ציט זיך צוריק פון גע־שעפט און ווערט בעל-צדקה

דעטראָיט, מיש., יוני 6. — הערנרי פאָרד איז שוין מיד צו מאַכן געלט, און דערפאַר האָט ער באַשלאָסן אַוועקצוגע־בן זיין גאַנצן פאַרמעגן צו — זיין זון עדסעל, און אַלץ וועט ער זיך צוריקצי־ען, און ער וועט זיצן יום ולילה על כסא הצדקה, דאָס הייסט, ער וועט איצט, אויף דער עלטער, זיך אָפּגעבן מיט פילאַנטראָפּיע.

לויט א מעלדונג וואָס איז נעכטן דערשינען אין א דעטראָיטער צייטונג, וועט דער מולטי מיליאָנער איצט אָפּ־נעבן זיין גאַנצע צייט צו העלפן פאַרבע־סערן דעם לעבנס שטייגער אין די פאַר־אייניקטע שטאַטן מיט אַן "ענראָומענט" פון הונדערט מיליאָן דאָלאַר צו אַן עקאָ־נאָמישער אויספאָרשונג אינסטיטוציע.

דער אויטאָמאָביל מאַגנאַט אַליין בכ־בודו ובעצמו האָט נעכטן נעמאַכט די דאָזיקע דערקלערונג צו דזשיימס מיניסטער.

די פאַרוואַלטונג פון זיין גרויסער אינדוסטריע נייט באַלד איבער צו זיין זון, מר. פאָרד האָט פאַרזיכערט דעם אַרבעטס־מיניסטער אַז ער איז שוין מיד פון זיין אַקטיווער טעטיקייט אין דער אויטאָמאָביל אינדוסטריע, און ער איז שוין נייגעריק אַז זיין זון זאָל וואָס גי־כער איבערנעמען די שווערע לאַסט און אַליין וויל ער וואָס שנעלער העלפן די אַרבעטער לויט דעם אויבנדערמאַנטן פּלאַן.

פיר יאָר צוריק

ווערט אויפגעהויבן אַן אַנטלאָפן אין ווינניפּעג

ווינניפּעג, יוני 6 (איטא). — אַן אַנטלאָפן אין ווינניפּעג, אַן אַנטלאָפן אין אַלע שיכטן פון אידישן לעבן, אַן אַנטלאָפן אין אַלע אַנדערע לענדער, אַן אַנטלאָפן אין אַלע אַנדערע לענדער, אַן אַנטלאָפן אין אַלע אַנדערע לענדער

אנגעפירט פון'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין וויניפעג

דאָס לעבן פון א געגנזל

פון י. מעצקער

דער שניי איז נאך געלעגן א ווייסער איבער'ן נאגנען טאל, דער טייך איז נאך געווען המלב מיט'ן שוואצן פלעק אויפ'ן האלז האט שוין דערפילט פון ריח פון שפרא צנדיקן גראז און א שטילע אהיים געלאפן אויסזוארימען אירע ווארצלן.

א גאנצע וואך איז זי א רואיקע אפגעזעסן אויף דער נעסט מיט מוטער לאכער געטרייישאפט געוואריטט אונטער זיך אירע פערצן אייער. אין פונקט צו דער וואך, אין א פראסטיק פרארגאכט, ווען די טיר פון איר קאמער איז געווען אן אפענע, האט זי פלוצלונג דערהערט דאס קול פון'ם גאנער, וואס האט זיך א פארבייגקטער, איינער אליין ארומגערייט פון הויף צו הויף. דעם גאנערס קול האט זי באאומרואיקט, גלייך ווי זי וואלט זיך איצט מיטאמאל דערמאנט אן די פרייאר כע וויינטער־טעג אויפ'ן וואסער, ווען זי מיט'ן גאנער פלעגן זיך אפטיילן פון דער גאנצער סטאדע גענז. אליין אויסשווי מען דעם ווייס, און זיך פארזומען ביז אין דער שפעטער נאכט אריין. זי האט זיך אויפגעשעטלט אויף דיי הייסע אייער, אויסגעצוינן דעם האלז אין דער הויף און מיט א טרוקענעם קול אים אפגעענטפערט. אויף איר ענטפער איז דער גאנער באלד אויסגעוואקסן לעבן דעם קאמער. די גאנז האט אים נאך דערזעען, האט זי אויסגעטרייסלט אירע פליגל איינגאנצן פארגעסן אן דער נעסט מיט די אייער און ארויסגעלאפן אים באגעגענען.

זיי האבן זיך ביידע צעלאזט אויפ'ן קול, פאר פרייד געפאטשט מיט די פליגל פאלן, אז זי זיצט א פאר'עקשט'טע ערגעץ אין א ווינקל, ס'איז איר אבער ניט איינגעפאלן, אז זי האט, אין מיסט, דער טאפט דאס הייסע אייז וואס זי האט נאר וואס ארויסגעווארן.

און פלוצלונג האט זי זיך ווידער באוויזן, אן אנגעבלאזענע, א שטאלצע, דעם עק צעשפרייט, ווי א פאכער, האט זי מיט געזעצטע טריט צעשפאנען אנטקעגן דער זון. זי האט געדרעהט מיט א קוואקישן קול גלייך ווי א מחנה הינדעלאך וואלט מיר נאכגעגאנגען און זיך אלעמאל אויסגערייט צו א קליין באשעפעניש, וואס האט מיט זיין קורצן און קרומען העלזל נאר ניט אויסגעזעהן ווי א געגזל.

עטלאכע טעג האט די געלע הון ארומגעפירט דאס געגזל איבער'ן הויף. זי האט געפונען פאר אים קערנדלאך און ווערם, און געוויזן ווי אזוי אפצושטערן דעם שנאבל אן דער ערד. זי האט סך געפרואווט לערנען ווי צו פארפלען זיך אויפ'ן מיסט. דאס געגזל האט אפילו איינמאל איר ניט געפרואווט נאכמאכן. עס האט טען אויף א רגע פארגעסן דעם ווייטיק פון'ם צעבלוטיקטן האלז. די אלטע גאנז האט עס באלד אבער דערזעהן, א פארוואונדערטע פון דער זייט עס באטראכטן און מיט עטלאכע לייכטע בעס אוועקגעיאגט. דאס געגזל איז באלד ווי דער אונטערגעקומען מיט דער קראיטע זיך אוועקגעשטעלט גרויסען א שטיקל בוראק, וואס עס האט דארטן געפונען. איצט איז ניט נאר די אלטע גאנז נאר אויך די יונגע געגזלעך עס באפאלן, פון'ם מיול ארויסגעריסן עס שטיקל בוראק און אויפסניי עס צעבלוטיקטן טיקט.

עטלאכע טעג זיינען אוועק ביז דאס געגזל האט זיך צוגעוויינט צו הערן דאס קול פון די גענז אן ניט צו צוקומען צו זיי. אין די עטלאכע טעג איז דאס לייב אירס איינגאנצן צעבייסן געוואָרן און האט אויסגעזעהן ווי איין בלוטיקע וואונד. פון א ווינקל וואו עס איז גאנצע טעג אליין אפגעוועזן, האט עס יעדן פארגאנצן נע זעען די אויסגעבאדענע ווייסע גענזלעך. פון דער ווייטנס האט זיך עס צוגעהערט צו זייער פרייליכן קול ביז עס איז פינס טער געוואָרן. דערנאך האט זיך עס שטי ערהייט אריינגעשארט אין הינערשטאל אין דארט, פון בייסעניש, מיט'ן שנאבל אליין זיך אויסגעפליקט דאס לעצטע ביסל פוד.

די גענזלאך זיינען גרויס געוואָרן. דאס געגזל מיט'ן קורצן און קרומען העלז איז כמעט גארניט געוואקסן. אפ דער צייט זיינען אלע פערצן האבן אויף זיך געגזל. דאס געגזל נאך קיין איינציקע פערדער אויף זיך ניט געהאט, נאר פענקעס קורצע האבן געגזל אויסגעשטעקט פון אירע פליגל נאר ווי ביי אן אפגעפליקטער נאגז.

דורשטיק מיט אן איינגעדארטן שנאבל איז עס אבגעזעסן די הייסע זומער־טעג ביי דער קראעטע, וואס די זון האט זי אלעמאל אויסגעטריקנט און מיט פאר מאכטע אויגן געוואָרט אויף וואסער. אין א רעגן האט דאס גענזל אויפגעלעבט. עס האט זיך געהאלטן אין באדן און אפילו געפרואווט שווימען אין די בלאטי קע ניט טיפע אנגעגאסענע גריבלאך.

איינמאל אין א רעגן איז עס נאכגע לאפן א ריטשקעלע אזש ביז אויפ'ן וועג ארויס. דארט ביים וועג האט עס פון דער ווייטנס צום ערשטן מאל מיט'ן טייך, וואו סטאדעס גענז האבן זיך געפאשעט, ארומגעשווא מען און זיך געבאדן.

דאס גענזל איז אין אטעם אוועק צום טייך. ביים ברעג האט עס אויף א רגע זיך אפגעשטעלט, באטראכט דאס שפיגלדיקע וואסער און ביסלאכווייז גע נומען ארומשווימען.

אזא טאג האט דאס גענזל נאך קיינ מאל ניט געהאט. עס האט ניט געזעען ווי אלע גענז האבן פון דער זייט געקוקט אויף איר ברודיקן נאקעטן לייב און אויף איר קורצן און קרומען האלז. עס האט ניט געזעען ווי זיי האבן אלע זיך אפגערוקט פון איר. דאס גענזל איז געווען פארנומען מיט זיך אליין. אזא ברייט קלאר וואסער, און אזא ווייכער גרינער טאל. וואס האט עס דען ניט פארפירט אויפ'ן וואסער? עס האט געטרונקען און געטרונקען, זיך געוואשן און געוואשן, געפאטשט מיט די נאקעטע פליגל און אלע מאל געגרעוועט. עס האט אפילו ניט געזעען ווען ס'איז נאכט געוואָרן. ערשט ווען ס'איז שוין געווען גוט פינסטער, איז עס ארויס אויפ'ן גראז, זיך גוט אנגעפאשעט און שוין דארט געבליבן נעכטיקן. אויפ'ן הויף האט דאס גענזל קיינעס ניט אויסגעפעלט, האט עס אפילו איבער נאכט געמעגט אויסנבלייבן, איז עס קיינער ניט געגאנגען זוכן.

* * *

דעם גאנצן זומער האט דאס גענזל אפגעלעבט גאנץ אליין. עס האט זיך ארומגעשפילט אויפ'ן וואסער, זיך געפאשעט אין גראז, אדער אזוי זיך געזעסן מיט פארמאכטע אויגן אנטקעגן דער זון, און שטילערהייט צו זיך אליין גערעד'ט.

מיט'ן וואקסן האט דאס גענזל שוין קיינמאל ניט אנגעזאגט די איבעריקע גענז אבער פון שטענדיק זיין אויפ'ן וואסער, האט זיך עס אין א גאר קורצער צייט אנגעטאן אין אש־גרויע פעדערן. באוואקסען מיט פעדערן, האט דאס גענזל אויס געזעען פונקט ווי א קינד וואס האט זיך פארשטעלט אין די קליידער פון א דער וואקסענעם, און די גענז האבן עס איצט נאך מער אויסגעמיטן.

ס'איז אונטערגעקומען דער הארבסט. דאס גענזל האט אויפסניי זיך פארביינקט נאך די יונגע גענז, וואס האבן, איצט שוין מיט דעמזעלבן קול וואס די אלטע, פריי לאכע זיך געלאזט הערן מיט אן אראפ געלאזטן קאפ האט זיך עס ארומגעדרייט אין וויאנענדיקן גראז און פון איינזאמ קייט אלעמאל צו זיי אריבערגערופן. עס האט אבער קיינער ניט צוריקגעענטפערט.

איינמאל האט עס דערזעען א מחנה ווילדע גענז פליען. זיי זיינען געפלויגן אזוי נידעריק אז דאס גענזל האט זיי גע קאנט גוט זעען און הערן זייער קול. עס האט אויפגעהויבן דעם קאפ, צעשפרייט די פליגל און עטלאכע מאל צו זיי ארויס גערופן מיט זיין הויזעריק יונגן קול, גלייך ווי עס וואלט זיך ביי זיי געבטען זיי זאלן מיט'ן וואסער. נאך פון דער ווייטנס האט עס דערהערט דאס פריילא כע קול פון די גענזלאך וואס זיינען נאר וואס אנגעקומען פון'ם וואסער.

דאס קול דיינרט האט דאס גענזל ווי א מאנגעט צוגעצויגן. ביי דער קראיטע האט זיך עס אויסגעמישט מיט זיי אלע מען און אויף א רגע פארגעסן דעם ווייטיק פון'ם צעבלוטיקטן האלז. די אלטע גאנז האט עס באלד אבער דערזעהן, א פארוואונדערטע פון דער זייט עס באטראכטן און מיט עטלאכע לייכטע בעס אוועקגעיאגט. דאס גענזל איז באלד ווי דער אונטערגעקומען מיט דער קראיטע זיך אוועקגעשטעלט גרויסען א שטיקל בוראק, וואס עס האט דארטן געפונען. איצט איז ניט נאר די אלטע גאנז נאר אויך די יונגע גענזלעך עס באפאלן, פון'ם מויל ארויסגעריסן עס שטיקל בוראק און אויפסניי עס צעבלו טיקט.

עטלאכע טעג זיינען אוועק ביז דאס גענזל האט זיך צוגעוויינט צו הערן דאס קול פון די גענז אן ניט צו צוקומען צו זיי. אין די עטלאכע טעג איז דאס לייב אירס איינגאנצן צעבייסן געוואָרן און האט אויסגעזעהן ווי איין בלוטיקע וואונד. פון א ווינקל וואו עס איז גאנצע טעג אליין אפגעוועזן, האט עס יעדן פארגאנצן גע זעען די אויסגעבאדענע ווייסע גענזלעך. פון דער ווייטנס האט זיך עס צוגעהערט צו זייער פרייליכן קול ביז עס איז פינס טער געוואָרן. דערנאך האט זיך עס שטי ערהייט אריינגעשארט אין הינערשטאל אין דארט, פון בייסעניש, מיט'ן שנאבל אליין זיך אויסגעפליקט דאס לעצטע ביסל פוד.

די גענזלאך זיינען גרויס געוואָרן. דאס גענזל מיט'ן קורצן און קרומען העלז איז כמעט גארניט געוואקסן. אפ דער צייט זיינען אלע פערצן האבן אויף זיך גע געגזל. דאס גענזל נאך קיין איינציקע פעדער אויף זיך ניט געהאט, נאר פענקעס קורצע האבן געגזל אויסגעשטעקט פון אירע פליגל נאר ווי ביי אן אפגעפליקטער נאגז.

דורשטיק מיט אן איינגעדארטן שנאבל איז עס אבגעזעסן די הייסע זומער־טעג ביי דער קראעטע, וואס די זון האט זי אלעמאל אויסגעטריקנט און מיט פאר מאכטע אויגן געוואָרט אויף וואסער. אין א רעגן האט דאס גענזל אויפגעלעבט. עס האט זיך געהאלטן אין באדן, און אפילו געפרואווט שווימען אין די בלאטי קע ניט טיפע אנגעגאסענע גריבלאך.

איינמאל אין א רעגן איז עס נאכגע לאפן א ריטשקעלע אזש ביז אויפ'ן וועג ארויס. דארט ביים וועג האט עס פון דער ווייטנס צום ערשטן מאל דערזעען דעם גרינעם טאל מיט'ן טייך, וואו סטאדעס גענז האבן זיך געפאשעט, ארומגעשווא מען און זיך געבאדן.

דאס גענזל איז אין אטעם אוועק צום טייך. ביים ברעג האט עס אויף א רגע זיך אפגעשטעלט, באטראכט דאס שפיגלדיקע וואסער און ביסלאכווייז גע נומען ארומשווימען.

אזא טאג האט דאס גענזל נאך קיינ מאל ניט געהאט. עס האט ניט געזעען ווי אלע גענז האבן פון דער זייט געקוקט אויף איר ברודיקן נאקעטן לייב און אויף איר קורצן און קרומען האלז. עס האט ניט געזעען ווי זיי האבן אלע זיך אפגערוקט פון איר. דאס גענזל איז געווען פארנומען מיט זיך אליין. אזא ברייט קלאר וואסער, און אזא ווייכער גרינער טאל. וואס האט עס דען ניט פארפירט אויפ'ן וואסער? עס האט געטרונקען און געטרונקען, זיך געוואשן און געוואשן, געפאטשט מיט די נאקעטע פליגל און אלע מאל געגרעוועט. עס האט אפילו ניט געזעען ווען ס'איז נאכט געוואָרן. ערשט ווען ס'איז שוין געווען גוט פינסטער, איז עס ארויס אויפ'ן גראז, זיך גוט אנגעפאשעט און שוין דארט געבליבן נעכטיקן. אויפ'ן הויף האט דאס גענזל קיינעס ניט אויסגעפעלט, האט עס אפילו איבער נאכט געמעגט אויסנבלייבן, איז עס קיינער ניט געגאנגען זוכן.

* * *

דעם גאנצן זומער האט דאס גענזל אפגעלעבט גאנץ אליין. עס האט זיך ארומגעשפילט אויפ'ן וואסער, זיך געפאשעט אין גראז, אדער אזוי זיך געזעסן מיט פארמאכטע אויגן אנטקעגן דער זון, און שטילערהייט צו זיך אליין גערעד'ט.

מיט'ן וואקסן האט דאס גענזל שוין קיינמאל ניט אנגעזאגט די איבעריקע גענז אבער פון שטענדיק זיין אויפ'ן וואסער, האט זיך עס אין א גאר קורצער צייט אנגעטאן אין אש־גרויע פעדערן. באוואקסען מיט פעדערן, האט דאס גענזל אויס געזעען פונקט ווי א קינד וואס האט זיך פארשטעלט אין די קליידער פון א דער וואקסענעם, און די גענז האבן עס איצט נאך מער אויסגעמיטן.

ס'איז אונטערגעקומען דער הארבסט. דאס גענזל האט אויפסניי זיך פארביינקט נאך די יונגע גענז, וואס האבן, איצט שוין מיט דעמזעלבן קול וואס די אלטע, פריי לאכע זיך געלאזט הערן מיט אן אראפ געלאזטן קאפ האט זיך עס ארומגעדרייט אין וויאנענדיקן גראז און פון איינזאמ קייט אלעמאל צו זיי אריבערגערופן. עס האט אבער קיינער ניט צוריקגעענטפערט.

איינמאל האט עס דערזעען א מחנה ווילדע גענז פליען. זיי זיינען געפלויגן אזוי נידעריק אז דאס גענזל האט זיי גע קאנט גוט זעען און הערן זייער קול. עס האט אויפגעהויבן דעם קאפ, צעשפרייט די פליגל און עטלאכע מאל צו זיי ארויס גערופן מיט זיין הויזעריק יונגן קול, גלייך ווי עס וואלט זיך ביי זיי געבטען זיי זאלן עס מיטנעמען. די ווילדע גענז האבן אפי לו ניט אראפגעקוקט, נאר אין א לאנגער שורה זיך ווייטער געפלוגן.

ביסלאכווייז האט דאס גענזל אנגע הויבן אראפלאזן די פליגל. ווען דער ערש טער שניי איז אויסגעפאלן, האט עס ביי דע פליגל שוין ארומגעשלעפט אויף דער ערד. גענז, ווייסע, פונקט ווי דער אויס געקאלענער שניי. האבן מיט רויטע פיס און רויטע שנאבלען ארומגעפאטשט אין וואסער, און דאס גענזל. אויסגעמאנערט און פארפראָרן, איז געזעסן אין א ווינקל אן גע'נוס'ט.

שפעט ביינאכט, ווען אלע גענז זיינען שוין געווען אין דער היים, און וועלכע זיי זיי האבן געהאלטן אין אפלייגן זייע רע ערשטע אייער, האט דאס גענזל, מיט די פיס ארויף, זיך ערגעץ אוועקגעלאזט מיט'ן שטילן וואסער.

דאס גענזל האט קיינעס ניט אויסגע פעלט, האט עס געמעגט ווי לאנג אויסנ בלייבן.

—(::)—

קינדער שאפונגען

א פאסירונג פון לעצטן הארבסט

איינמאל, א זונטאג אינדערפרי, ווען איך בין אויפגעשטאנען, בין איך צוגע נאנגען צום פענסטער. איך האב געזעען וואס פאר א בלאטע ס'איז איבער נאכט געוואָרן אין האב געטראכט: ווי וועל איך אנקומען אין שול? איך באדייטן זיך, אז איך וועל גאר פארן רייטצרייק אויף אונזער פערד "פרינץ". איך בעט מיין עלטערן ברודער ער זאל מיר העלפן ארויפזעצן זיך אויפ'ן פערד. און ער ענט פערט מיר, הויב זיך גארניט אן מיט פרינצ'ן, ער וועט דיך נאך אנימיטן וועג אראפוואפן אין בלאטע, קענסט דאך אים, אז פאר יעדער קליינקייט דערשרעקט ער זיך און שטעלט זיך אויף די פארערשטע פיס. איך ענטפער אים, אז ניט ביי מיר וועט ער דאס טאן, נאר אז איך וועל האב בען דאס שטריקל וועל איך אים קירעווען און זיין באלעבאס — ניט ער.

איך גיי אין שטאל און נעם ארויס דאס פערד. מיין ברודער העלפט מיר ארויפ צוזעצן זיך אויף אים און דערלאנגט מיר דאס שטריקל אין האנט און האב אוועק געריטן. איך בין געקומען אין האב אויפ צוגעבונדן פרינצן ער זאל ניט אוועקגיין. איך האב זיך געשפילט מיט די קינדער ביז דער לערער איז געקומען. ווען מיר האבן אפגעלערנט האבן די קינדער מיר געהאלפן ארויפזעצן זיך אויפ'ן פערד און איך בין אוועקגעפאָרן. ווען איך האב אפ געריטן א פערטל מייל האט זיך פרינץ פאר עפעס דערשראָקן און האט אנגע הויבן שפרינגען אין דער לופטן. איך האב זיך ארומגעקוקט צו זעען פארוואס ער האט זיך דערשראָקן, און איידער איך האב צייט געהאט צו זעען פארוואס ער האט זיך דערשראָקן בין איך שוין געלעגן אין בלאטע. איך בין אויפגעשטאנען און גע נאנגען אהיים אין דער בלאטע. איך בין אפגעגאנגען נאך א האלבן מייל און האב דערזעען ווי פרינץ שטייט ביים זייט פון וועג און עסט גראז. איך האב אים אנגע נומען פאר'ן שטריקל און בין אוועק אהיים. ווען איך בין אהיימגעקומען פרעגט מיך מיין ברודער: וואס האט געטראפן מיט דיר? ענטפער איך אים: גארנישט, דאס פערד האט מיך גאר אראפגעוואָרפן. זאגט ער מיר: און וואס האב איך דיר פריער געזאגט?

חיים גארדאן, 11 יאר.

—(::)—

שאראדעס

שאראדע נומער 32

מיין 1 איז אין פארקויפן ניט אין קויפן,
מיין 2 איז אין האנט און אויך אין וואנט
מיין 3 אין אין רייך אין ניט אין גלייך,
מיין 4 אין אין לאך און ניט אין וואך,
מיין 5 איז אין לאנד און אויך אין באנד,
מיין 6 איז אין נעמען און אויך אין געבן
מיין 7 איז אין גארטן און ניט אין דארטן

שאראדע נומער 33

מיין 1 איז אין מאכט און אויך אין וואכט
מיין 2 איז אין מער און ניט אין קלער,
מיין 3 איז אין ערד און אויך אין פערד,
מיין 4 איז אין הארבסט אויך אין פארבסט
מיין 5 איז אין איז און אויך אין ביז,
מיין 6 איז אין קנעט און ניט אין ברעט,
מיין 7 איז אין ווערן און אויך אין קלערן.

שאראדע נומער 34

מיין 1טער איז אין גראז און ניט אין נאז,
מיין 2טער איז אין הימל און ניט אין ערד
מיין 3טער איז אין איז און אויך אין ביז,
מיין 4טער איז אין היטל אויך אין מיטל,
מיין 5טער איז אין קאפ און ניט אין טאפ
מיין 6 איז אין היטלען אויך אין מיטלען.

צוגעשיקט פון ברכה ראבינסאן.

די ענטפערס אויף די לעצטע שאראדעס זיינען: נומ. 29, זאגנען: נו. 30, לעבן: נו. 31, פערד.

—(::)—

רעטענישן

1. א קינד העלפט טויטן דער מוטער?
2. אין א שטאל שטייען רויטע קי, קומט אריין א שווארצער אקס און טרייבט ארויס די די קי?
3. א ברייטע מוטער, א הויכער פאטער, א בלינדע טאכטער, א־משוגענער איי דים, א פלינקער איינעקל.
4. א געדיכטער וואלד, א פוסטע פעלד, צוויי לאמטערנעס, איין גלאז, צוויי ווענט, צוויי שנירעלאך מיט גרעט, דער באלעבאס באדט זיך.

צוג. פון ג. טשארטקאוו וואנקאווער

זויערער מאגן

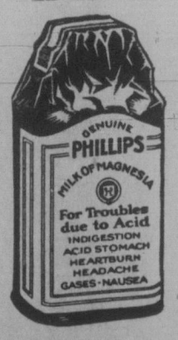

איבערפלוס פון זויערקייט אין די פשוט'ע אורזאך פון אומפארדייאונג. עס פאראורזאכט ווייטיקן און זויער קייט ארום צוויי שטונדן נאכ'ן עסן. די שנעלע קארעקציע אין אן אלקאליי וואס עס עראלייזירט זויערקייט. די בעס טע קארעקציע אין פיליפס מילק אף מאגנעזיא. עס איז פארבלונדן סטאנ דארד מיט דאקטוירים אין די 50 יאר זינט עס איז דערפונדן געוואָרן.

איין לעפל פון פיליפס מילק אף מאגנעזיא נעטראליזירט מאמענטאל א סך מאל איר פארנעם אין זויערקייט. עס איז ניט שעדלעך און טעם'לאז און עס ארבעט שנעל. איר וועט זיך קיינ מאל ניט פארלאזן אויף נראבע מעטא דען, איר וועט מער ניט ליידן, ווען איר וועט אויסגעפינען ווי שנעל, ווי אנגע נעם די דאזיקע בעסטע מעטאדע אר בעט. ביטע לאזט עס אייך וויין — איצט.

זייט זיכער צו באקומען דאס ריכ טיקע פיליפס מילק אף מאגנעזיא צו געשריבן פון דאקטוירים פאר 50 יאר צו קארגיגרן. איבערפלוס זויערקייט. יעדע פעלשע אנטהאלט פולע איינצעל־הייטן — אין אלע דראג סטארס.

בריוו אין רעדאקציע

צו דער רעדאקציע פון ד. א. וו.

געערטער רעדאקטאר: —

דערלויבט מיר, כ'בעט אייך, למען האמת, ארויסצוזאגן אייניקע געדאנקען אין באציג צו דער, אזוי צו זאגן, רעצענזיע, וועלכע איז גערדוקט געווארן אין אייער צייטונג פרייטאג. איבער דעם פראגארם דורכגעפירט לכבוד דער גראדואירונג פון די קינדער פון דער פריץשול. זעלבסט־פארשטענדלאך, אז איך וועל דא באהאנד לען דעם פונקט פון דער רעצענזיע, וועל־כער איז גוגע דעם בגינה'שן טייל.

דער שרייבער דריקט זיך אויס זייער שארף וועגן דעם אופן ווי אזוי די קינדער האבן באהאנדלט די לידער. וועלט איך כלל ניט "ברוגז" געווען, ווען ער ווייזט אן דייטלאך אין וועלכע לידער די קינדער זיינען ניט נאכגעקומען זיינע "הויכע" פאַ דערונגען. "ריטם, פייער, נשמה, אויס־ טייטשונג", — דאס זיינען אלץ אלגעמיי נע טערמינען מיט וועלכע עס איז ניט קיין "קונץ" ארונטערצורייסן יעדן ארטיקס אויף דעם מוזיקאליש־וואקלן געביט. אין דעם דערפאלג אדער דורכפאל אין דער אויספירונג פון א פראגארם איז זייער אפט אפהענגיק פון זייטיקע אומשטענדן, ווי: אקוסטישע באדינגונגען פון'ם זאל, ווי אויך פון דעם געמיטס־צושטאנד פון דער פערזאן אדער קאלעקטיוו, וועלכע פי־ רען דורך די פראגארם. נעמען, אבער, גלאט אין דער וועלט אריין, ניט זייענדיק א מומחה לאותו דבר, און שרייבן קרי־ טיק — איז ניט קיין יושר.

אלס דער לערער פון די קינדער וועלכער ווייסט זייערע אלע מעלות און חסרונות, קאן איך מיט א ריינעם געוויסן זאגן, אז דערפאלגרייך זיינען די קינדער געווען באהאנדלען פון זייער לערער. איין זאך איז אפשר יא ריכטיק, און דאס איז: דער געזונגענער מאטעריאל איז אביסל צו ווייט פון דער אויפפאסונג פון א געוויסן סארט קריטיקער און צוהע רער, און ווען ער זאל קוקן מיט אביסל מער אפענע אויגן אויף דעם עצם ענין "נגינה אין די אידישע שולן", וואלט ער בעסער פארשטאנען ווי צו געבן אן אפ שאצונג. איך, פערזענלאך, נעפין זיך ווייי ניק וואס געטראפן פון די "שארפע" פיילן פון זיין קריטיק, ווייל וואס איך בין בכח אויפצוטאן מיט א קינדער־כאר האב איך שוין ניט איינמאל באוויזן אז טאקע מיט קינדער פון דער זעלבער שול. פרינציפיעל בין איך קיינמאל ניט געווען צו ענט־ פערן אויף באמערקונגען. אבער פאראן מאמענטן ווען עס איז נויטיק יא דאס צו טאן . . . .

דער דועט "בכר קיץ" האט זיך די קינ־ דער ניט איינגעגעבן, אבער צו קומען צו אזעלכע משונה'דיקע באשלוסן ווי די, וועלכע זיינען ארויסגעזאגט געווארן אין דעם דערמאנטן ארטיקל, איז דאך אן אב־ סורד. ביי אנדערע געלעגענהייטן האבן די קינדער דעם "דועט" זייער שיין אן ריכ־ טיק אויסגעטייטשט, פשוט, ווייל די קינ־ דער האבן דאס פארשטאנען און וויינ־ די בארייטונג פון'ם העבריאישן טעקסט פון'ם שיר. וועגן דער מוזיק, וויל איך ניט זיין קיין "מליץ יושר" ווייל פיני מינקאווי־ קי נייטיקט זיך ניט אין מיין פארטיידי־ קונג.

דאנקעניק פארויס,
אייער, מיט אכטונג,
בנימין בראנשטיין

באמערקונג: —

ב. בראנשטיין האט געוויס דאס רעכט צו פארטיידיקן זיינע באַרן אין דעם אופן ווי אזוי זיי זיינען אונטער זיין דירעקציע. מיט מיין רעצענזיע האב איך פאר קיין פאל ניט געמיינט חלילה אטיעמען ווייי צו טאן — אייך געוויס ניט, מר. בראנשטיין. אבער אייער ענטפער אויף מיין רעצענזיע, למען האמת, איז פארט ניט קיין אמת.

איר שרייבט דאך אליין, אז דער כאר איז ב ל ו ז ן ערטערווייז געווען דער־ פאלגרייך, און ערטערווייז באַרעכטיקט ניט קיין דערפאלג, ווייל ערטערווייז שלעכט איז אויך א גאר גרויסע שטערונג צו פולקאמענהייט. הייסט עס, אז דער כאר האט ניט גוט געזונגען, און איך האב דעכט.

דער דועט "בכר קיץ" ניט איר אויך צו, האט זיך די קינדער ניט איינגעגעבן צו זינגען, און דאס איז וואס איך האב גע־ שריבן איידער איך האב געלעזן אייער ענטפער. אויב זיי האט זיך איינגעגעבן ביי אנדערע געלעגענהייטן צו זינגען דעם דועט בעסער, האב איך עס ניט געהערט, און דערפאר האב איך עס ניט געקאָנט "קרע־ דיטירן" צו זייער שלעכט געזאגט.

איך האב ניט געזאגט, אז "בכר קיץ" איז א שלעכט ליד ווייל עס איז העבריי־ איש, ווען גוט געזונגען וואלט איך פון דעם ליד הנאה געהאט, פונקט ווי פון אן אפע־ רע געזונגען אין איטאליענישן. עס איז נאר א פראגע ווי אזוי עס ווערט געזונגען.

צום שלוס וואלט איך אייך געוואלט פרעגן:

צי וואלט איר אויך געשריבן אזא בריוול אין רעדאקציע, ווען איך וואלט זיך אפגע־ רופן צו גונסטן אייער כאר, איך מיין דעם פרי־שול כאר וואו איר זייט דער איני־ סטרוקטאר. און פארוואס האט איר ניט אפגעלייקנט מיין מבינות אויף נגינה ווען איך האב ביי אנדערע געלעגנהייטן גע־ שריבן אז עס איז געווען גוט?

מאָריס גוסין

Reliance
Ink
100 פראצענט קענערייען
די טינט אויף וועלכער איר קענט זיך פארלאזן.

חנה גאָלדשטיין ע"ה
מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו איר מאן און צו דער גאנצער פאמיליע, אין זיי־ ער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאל פון קיין צער ניט וויסן
מר. און מרס. דזש. שאץ
285 סט. דזשאנס עווע.

חנה גאָלדשטיין ע"ה
אונזער טרייסט און מיטגע־ פיל צו אונזער בר. א. גאָלד־ שטיין און פאמיליע אין אייער גרויסן פארלוסט פון אייער ליי־ בער פרוי און מוטער. מיר ווינ־ שען אז די צייט זאל הייל איי־ ערע צעבראכענע הערצער און איר זאלט פארגסן אויף אייער גרויסן אומגליק.
אינדעפ פרי לאאן אסס'ן
ש. ריווקין, סעקרעטאר

The JEW in WESTERN CANADA
PUBLISHED IN COMMEMORATION OF THE 20TH ANNIVERSARY OF the ISRAELITE PRESS
דאס אידישע וואָרט
WINNIPEG

פופציק יאָר אידישער ישוב אין וויניפעג און מערב קאנאדע
— און —
20 יאָר "דאָס אידישע וואָרט"

עס איז ניט קיין צוויי באזונדערע טערמינען, עס איז צוויי טערמינען אבער מיט א זייער נאענטער שייכות איינער צום אנדערן.

דאס אידישע וויניפעג מיט דער אידישער מערב קאנאדע האבן געמאכט "דאס אידישע וואָרט" ווי אזעלכעס. אבער מען קאן זאגן, אז "דאס אידישע וואָרט" האט אויך ביי־ געשטייערט אין מאכן וויניפעג און מערב קאנאדע ווי אזעלכעס. די רעדאקציע פון "דאס אידישע וואָרט" נעמט אויף זיך צו שילדערן "די גאנצע צוואנציק יאָר 'דאס אי־ דישע וואָרט'". און איר, אלע אונזערע לעזער, נעמט אויף זיך צו שילדערן די פופציק יאָר וויניפעג און מערב קאנאדע, און עס וועט זיין א שותפותדיק וואונדערבאר וועדק געזאמלט אין א יובילעי בוך.

שיקט אונז צו אייערע דאקומענטאלע מאנוסקריפטן פון יעדן געשיכטלאכן ווערט מיט ווען מיר זאלן זיך קאָנען באנוצן פאר דעם יובילעי בוך וואס וועט דערשיינען לכבוד דעם צוואנציק יאריקן יובל פון "דאס אידישע וואָרט".

אויף פרעמדע וועגן

א שפּאַנענדער ראָמאַן פון די ליידן און כאַפּ פון דעם אידישן וואַנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פאָרטזעצונג)

דער פאָרמאַן איז געקומען א הויכער, און לאַנגער יונגערמאַן. הינטער אים זיינען אָנגעקומען עטלאַכע ארבעטאַרנס.

— גוט מאָרגן ! — האָט דער פאָרמאַן זיך געווענדעט צו מעקנעק'ן מיט דרך ארץ.

— גוט מאָרגן — האָט מעקנעק זיך א כאַפּ געטאָן מיט א מין אימפּעט. און א קער טוענדיק זיך צו דעם פאָרמאַן, האָט ער געזאָגט :

—דזשעקי, פאַרגעס ניט היינט דעם נומער 412, מען מוז אים נאָך היינט ארויסשיקן.

— אַלרייט, מר. מעקנעק, איך ווייס !

— און נאָך וואָס — האָט זיך מעקנעק ווידער א כאַפּ געטאָן — טאָמער קומט יענע מיידל, וועגן וועלכער איך האָב מי טאייך גערעדט, זאָלט איר ניט פאַרגעסן איר צו געבן א באַקוועמען פּלאַץ

— אַלרייט, מר. מעקנעק !

— טאַטע, ענדיק דיין ארבעט און קום דאָן ארויס צו מיר. אין מיין פּריוואַטן אָפּיס ! . . . — האָט זיך דאָן א קער געטאָן מעקנעק צו דעם אַלטן אהרנ'ען און מיט שנעלע טריט איז ער אוועק אין זיין פּריוואַטן אָפּיס, וועלכער האָט זיך געפונען אויף דער רעכטער האַנט הינטער א גלעזערנער טיר.

דער אַלטער אהרן האָט גענומען אויף זיך קערן, באַלד איז ער פאַרטיק געוואָרן און א וואָרף טוענדיק דעם בעזים אין א ווינקל, איז ער שנעל, ארונטערשפּרינגענדיק אויף זיינע אַלטע פיס, אוועק צו זיין זון.

דער אָפּיס איז באַשטאַנען פון א גרויסען צימער מיט איין פענסטער. אין מיטן צימער איז געשטאַנען א שרייבטיש, לעבן אים א שאַקל שטול, ווייטער אביסל דריי שטולן. לעבן איין וואַנט, אויף דער זעלבער זייט, וואו עס האָט זיך געפונען דאָס פענסטער איז געשטאַנען א זאָפע, מיט א שוואַרצן לעדער באַצויגן; אויף דער צווייטער וואַנט קעגן איבער איז געהאַנגען א גרויסער שפּיגל. אויף דער פאַדלאַגע איז אויסגעשפּרייט געווען א קאַוויאַר מיט אויסגעמאַלטע פיגורן.

ווען דער אַלטער אהרן איז אריינגעקומען אין אָפּיס; האָט זיין זון דאָן אויפגעהאַנגען זיי פאַלטאָן און הוט אויף א הייענגער, וואָס איז געווען צוגעשלאָגן אויף דער הינטערשטער וואַנט.

א בלויע פאַרהאַנגע איז געווען אַראָפּגעהאַנגען איבער'ן פענסטער, און איבערן צימער האָט ווי געשוועבט א טונקל בלויע עס ליכט, אין וועלכן דער שפּיגל אויפ'ן וואַנט האָט געבלישטשעט מיט א בלייכן שיין, ווי טונקעלער און אַלטער זילבער...

מעקנעק איז צוגעגאַנגען צום פענסטער און ער האָט אויפגעצויגן די פאַרהאַנגע, און א קלאָרע ליכט פון א ווינטערדיקן טאָג האָט זיך אריינגערוסן פון דרויסן און גלייך פאַרטריבן פון צימער די טונקל בלויקייט . . .

— האָט ער זיך עפּעס נאָכגעפרעגט אויף מיר, האַ, טאַטע ? — האָט זיך מעקנעק דאָן געווענדעט צו אהרנ'ען, זעצענדיק זיך אויף א שאַקל שטול און ארויפלייענדיק ביידע פיס אויפ'ן טיש, מעשה אמעריקאַנער : — איך שטעל זיך מיר פאַר, וואָס פאַר אויגן האָט ער האָט געמוזט מאַכן, ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אז איך . . .

ער האָט אָנגעשטעלט זיינע ווייסע אויגן אויפ'ן טאַטן און צופרידן געשמייכלט.

— ער האָט ניט געוואָלט אז ליובא זאָל גיין צו דיר ארבעטן — האָט דער אַלטער זיך אָפּגערופן.

— אזוי ? זעסטו, וואָלט איך טאַקע א סך פאַרלאָרן ! . . . עס שטייט אים ניט אַן, האַ ? . . . נישקשה, דו האָסט אים געדאַרפט זאָגן, אז אין אמעריקע בין איך א גרעסערע פריץ ווי ער ! — האָט ער ארויסגערעדט מיט א שטאָלצער מינע.

— דו ביסט שוין צו א גרויסער פריץ, מיין זון ! . . . אי, אי — אי ! — האָט דער אַלטער אויסגעקרעכצט : — וואָס קומט אַבער פון דעם ארויס ? . . .

— דו הויבסט שוין אָן ווידער, טאַטע ? — האָט זיך מעקנעק א כאַפּ געטאָן מיט א נערוועזער באַוועגונג, אַנקוקנדיק זיין פאָטער ביין מיט זיינע ווייסע אויגן : — איך בעט דיר, טאַטע !

— נו, נו, זיי מיר מוחל, אייבעלע ! — האָט דער אַלטער א מאַך געטאָן מיט ביידע הענט — נו, איך וועל שווייגן — און געגוג ! . . .

— איך פילי, אז דו פאַרגינסט מיר ניט — האָט מעקנעק שוין ניט געקאָנט באַהערשן אין זיך די אויפרעגונג : — אויב דו ביזט אזא טאַטע, וועסטו זיך מוזן געפינען א בעסערן זון ! . . .

— וואָס הייסט, איך פאַרגין דיר ניט

—אייבעלע ! — האָט דע דאַלטער אהרן ארויסגערעדט מיט געפיל — נאָר גאַרנישט, עס טוט מיר אמאָל ווי דאָס הארץ . . . עס פאַרדריסט מיך, וואָס איך בין ביי דיר ניט קיין טאַטע און ניט קיין מענש, נאָר א כלב, דו זאָלסט מיר מוחל זיין, און געגוג . . .

— ווען איך וואָלט דיך געהאַלטן פאַר א כלב, וואָל טאַיך דיר ניט געצאָלט קיין אכט דאָלאַר א וואָך . . . אַגו, פּרוביר אקאָרשט ביי א פרעמדן — האָט מעקנעק געזאָגט

— זון מיינער, צאָל מיר אפילו ניט קיין איין גראָשן, אבי זיי א זון ! — האָ טדער אַלטער אויסגעשריען מיט געבעט אין קול.

— וואָס הייסט א זון ? — געוויס בין איך דיינער א זון ! . . . — האָט ער זיך ניט געקאָנט איינהאַלטן פונ'ם גראָבן זויך — וועסטו דאָן זעען, אז איך וועל נאָך דיר אפילו קריש זאָגן !...

און געזאָגט עס, האָט ער זיך אליין גוטמוטיק צעלאַכט.

דער אַלטער האָט זיך פון דעם ניט באַליידיקט, ער האָט נאָר א שאַקל געטאָן מיט'ן גרויען קאָפּ און א פינטל געטאָן מיט די רויטע אויסגעלאַשענע אויגן, און דאָן האָט ער גערעדט ווייטער מיט רחמנות אין קול :

— ניין, זונעניו, ניין, דו האַלסט מיר ניט פאַר א טאַטן און גענוג ! פרעג איך אמאָל ביי דיר עפּעס, ווי א טאַטע, ענטפערסטו מיר, אקוראַט ווי איך וואָלט געווען עפּעס א הונט . . . פרעג איך דיך, פאַרוואָס האָסטו ניט חתונה, שניין צוויי און דרייסיק יאָר א בחור, ענטפערסטו מיר מיט רוגזה, אז עס איז ניט מיינע ביזנעס . . . קיינמאָל דערציילסטו מיר ניט פון דיין געשעפט, אקוראַט ווי דיין טאַטע וואָלט גאָר קיין שכל ניט געהאַט . . . און דו ווייסט דאָך יאָ, אז אין דער היים, ביי עטינ־בערג'ן, בין איך געווען דער געשעפטס־מאַן מיט שכל, דער עלטסטער פּריקאַשטשיק, און דו, האָב קיין פאַראיבל ניט, אייבעלע !

— דו ביזט געווען וואָס ? . . .

(פאָרטזעצונג קומט)

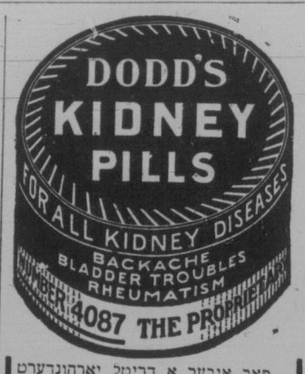

פאַר איבער א דריטל יאָרהונדערט זיינען דאָדס קידני פּילס אנערקענט געוואָרן ווי א רפואה פאַר רוקן־בעטע־ניש, רומאַטיזם, פּענכער טראַבלס און אַלע אנדערע קראַנקהייטן פאַראורזאַכט פון פעלערהאַפטע נירן. צו באַקומען ביי אַלע דיילערס פאַר 50 ס. א באַקס, אָדער 6 באַקסעס פאַר $2.50, אָדער דירעקט, ווען איר שיקט צו דעם פּרייז, פון

THE DODDS MEDICINE CO. LTD.
Toronto 2, Ont.

בריוו פון וואַנקאַווער

פון מם יוד

פאַראייניקטער ארץ ישראל קאַמפּיין

דער פאַראייניקטער ארץ־ישראל קאַמפּיין איז היינטיקס יאָר דורכגעגאַנגען כמעט מיט דעם זעלביקן דערפאָלג ווי אַלע יאָר. דער קאַמפּיין האָט זיך געעעפנט מיט א באַנקעט אין קהל'שן צענטער, אויף וועלכן מ. סאַסקין איז געווען דער טשערמאַן. רבי וואַיילגעלערנטער איז ארויסגעטראָטן מיט א רעדע וועגן ארץ־ישראל אַלס לעבנס פראַבלעם פאַר'ן אידישן פאָלק און האָט גערופן צו פאַרטאָפּלען די ארבעט, לויט די פאָדערונגען פונם מאָמענט. מיט קורצע באַגריסונגען זיינען ארויסגעטראָטן : מרס. י. גאָלד, פרעזידענט פון "ליליאַן פרימאַן הדסה" און מרס. ל. מאַרער, פּרעזידענט פון "רחל גאָלדבלום הדסה". עטלאַכע פּיאַנאָ סאָלאָס זיינען געגעבן געוואָרן פון מיס. סאָפיע זימערמאַן. דער הויפּט רעדנער פונ'ם באַנקעט איז געווען מאַרים סעמועל, וועלכער האָט גערעדט וועגן די לעצטע געשעענישן אין ארץ־ישראל און זייער מיסר השכל. ער האָט געשילדערט די סיטואַציע אין בולט'ע פאַרבן און געגעבן א ביילד וועגן מצב און שטימונג פון דאָס אידענטום אין ארץ־ישראל. די פאַסיריונגען האָבן באַוויזן, אז דאָס אידענטום אין ארץ־ישראל האָבן אויסגעהאַלטן א טרויעריקן אַבער באַלעבן רענדן קוקאַמען. דער ענערגישער ווידערשטאַנד מצד די אידן בעת די געשעענישן און די פאַסיסיטישע שטימונג נאָך זייער אנטוויקלונג, האָט געהאַט ווידער באַוויזן אז דאָס לאַנד איז ניט קיין שטיפמאַמע פאַר אירע קינדער. נאָך דעם וואָרינג אפיל איז געשאַפן געוואָרן אויף אַן ארט 1.500 דאָלאַר.

דער מאַסן מיטינג וועלכער איז דורכגעפירט געוואָרן אין קהל'שן צענטער איז דורכגעגאַנגען מיט נאָך א גרעסערן דערפאָלג. טשערמאַן איז געווען דער פּרעזידענט פון דער אָרגאַניזאַציע ס. ראַטשטיין. מאַרים סעמועל האָט געהאַלטן א גלענצנדע רעדע און האָט נעמאַכט א שטאַרקן איינדרוק אויף דעם פאַרזאַמלטן עולם. אַן אפיל האָט נעמאַכט נ. ס. לעווין און איבער טויזנט דאָלאַר איז געזאַמלט געוואָרן.

א סומע פון איבער 4000 דאָלאַר איז היינטיקס יאָר געשאַפן געוואָרן און דער גרייכט כמעט צו דעם סכום ווי פאַר יאָרן. ביי דעם איצטיקן שווערן עקאָנאָמישן מצב איז עס א דערפרייענדיקע דערשיינונג.

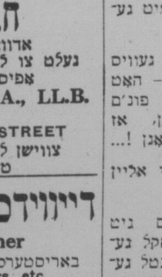

ווערוקאָס אַלערגיס, רינענדע ווּאונדס, עקזעמאַ און אַלע אַנדערע הויט־קראַנקהייטן נעהמען ווייל איר אַרבעט לייכטער זעלבסט היים באַהאַנדלונג. גענוגט מיט אויסגעפּרובירטן דערפאָלג פאַר א סך יאָרן וואו אַלע אַנדערע רפואות האָבן ניט געהאָלפן. א סך באַשטעפיקונגען. שרייבט צו :

NURSE DENCKER
610½ Portage Ave.
WINNIPEG

מרס. סטאַל, ביעלר, מאַנ., שרייבט: אייער סעדיצין האָט נעטאָן וואונדער פאַר מיר. דער אַלטער האָט זיך געבעטערט נאָכ'ן ערשטן מאָל אונטערן דעם אינטמענט, איך קאָן אויף אזויפיל ניט אויסדריקן מיין דאַנקבאַרקייט א.א.וו.

היימאַן און העסטרין

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
216 — מעקאַינטייר בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאַנס עוו., טעל. 53 133

שינביין, מאָראָזניק און ראָבלין

Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק

Barristers, Solicitors, Etc.
אָפיס: 671 מיין סטריט
טעלעפאָן: 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר

אדוואָקאַט און נאָטאַרי
A. E. CANTOR
אָפיס: 210 נאָטר דיים עוועניו
טעלעפאָן 223 89
רעזידענס:
108 בשנערמאַן עוו. טעל. 51 353

ח. שולמאַן

אדוואָקאַט און נאָטאַרי
געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט
אָפיס: 592 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאָז אָפיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאַגאַן און אַלעקסאַנדער
טעלעפאָן 462 88

דייווידסאָן און ראַטנער

Davidson & Ratner
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
Barristers, Solicitors, etc.
Office: 406-7 Avenue Bldg. Ph. 26 080
265 Portage Ave. Winnipeg

מ. אַוערבאַך

באַריסטער, סאָליסיטאָר, נאָטאַרי א.א.וו.
824—8 ראָיאַל בענק בלדג.
טעלעפאָן 200 86
רעז. 435 אבערדין עוועניו. טעל 53 354

א גרויסאַרטיקע בר־מצוה

צבי נעמעץ
אריינגעשריבן אין גאָלדענעם בוך פונ'ם נאַציאָנאַל פאָנד

איז לעצטנס געפּראָוועט געוואָרן פון מר. און מרס. טש. נעמעץ פאַר זייער זון הערי. דער "מפּטיר" איז פאָרגעקומען אין שול "שערי צדק." רבי וואַיילגעלערנטער האָט גערעדט מעינינ דיינאַ און דער בר־מצוה האָט שיין און קלאָר געזאָגט דעם "מפּטיר" און דערנאָך א דרשה אין אידיש. געגרייטע טישן האָבן אָפּגעוואָרט דעם עולם, וואָס האָט זיך הארציק געפרייט פון דאַזיקער אידישער שמחה.

אין קהל'שן צענטער איז דעם צווייטן טאָג פאָרגעזעצט געוואָרן די "בר־מצוה" אויף א גרויסן שיינעם מאַכשטאַב. אַן עולם פון 250 מענשן זיינען געזעסן בי איר שיין פערזוירטע טישן, פון וועלכע ס'האָבן זיך ניט אָפּגעטאָן קיינע מאַכלים און משקות. און כטוב לב העולם ביין, האָט מען געהאַלטן דרשות און באַגריסונגען אין נאָר א היבשער צאָל און אַלע האָבן אויסגעדריקט די פרייד, וואָס מען איז זוכה צונויפצוקומען זיך אויף אַזוינע אידישע שמחות.

דער טאָפּסמייסטער, מר. י. מאַרים, האָט זייער געלונגען אָנגעפירט מיט דער דאַזיקער אָפּטיילונג. א היבשן פּעקל טעלעגראַמעס־באַגריסונגען זיינען פאָרגעלייענט געוואָרן, און איינע נאָך די אַנדערע איז מען ארויסגעטראָטן פונם עולם מיט באַגריסונגען און רעדעס. א חוץ דעם "בר־מצוה", וועלכער האָט געהאַלטן א געלונגענע רעדע אין ענגליש, און די עלטערן — זיינען ארויסגעטראָטן לויטן סדר פאָלגענדע פּרעזענען : רבי וואַיילגעלערנטער, רעוו פאַסטינסקי, מ. הייעמס, — פּרעזידענט פון "שערי צדק" שול, וו. זימערמאַן, — טשערמאַן פון קהל'שן צענטער, מ. יפה, נתן נעמעץ, מ. גרין — פּרעזידענט פון "בני ברית", מרס. ה. נעמעץ, ב. מאַרגאָלים, מרס. ל. מאַרער — פּרעזידענט פון הדסה, מרס. י. גאָלד — פּרעזידענט פון הדסה, ע. קאַצענעלסאָן, — טשערמאַן פון נאַציאָנאַל־פאָנד, מר. קעריסאָוו, וו. לעווין, מרס. מ. טשאַרקאָוו — פון ליידיס אקזיליערי פון אלמות תורה, ס. נעמעץ — פּרעזידענט פון "אחדות" געזעלשאַפט, דזש. ריד — טשערמאַן פון וועד החנוך, י. ב. יאַפע און ב. וויקטאָר. עטלאַכע רעציטאַציעס אויף סאַקסעפאָן האָט געגעבן מר. קער.

מיט גרויס פרייד איז אויפגענומען געוואָרן די אויפגענומען געווען די ידיעה, אז מר. טש. נעמעץ האָט, צום אָנדענק פון דער שמחה, אריינגעשריבן זיין זון אין גאָלדענעם בוך פונם נאַציאָנאַל־פאָנד. א גוטער מוסטער וואָס מאַכט נאָכגעטאָן ווערן פון אַנדערע אידן אויף להבא.

דערנאָך האָט אַן ארקעסטער געשפּילט און דער עולם האָט געטאַנצט אין זיך משמח געווען ביז שפּעט אין דער נאַכט אריין.

שיינע בר־מצוה'ס זיינען אויך פאָרגעקומען ביי די תלמידים פון תלמוד תורה נ. פעלמאַן און חיים וואָלף. ביידע קינדער האָבן געהאַלטן גרויסאַרטיקע דרשות אין העבריאיש און אידיש און די שמחות זיינען געפייערט געוואָרן אין דער היים אויף אַן עכטן, פיינעם אופן.

עס דאַרף ווידער אונטערגעשטראָכן ווערן, אז אַזוינע אידישע שמחות האָבן א היבשע באַדייטונג אויף צו פאַראייניקן און דערהויבן די אידישע באַפעלקערונג. דאָס איז א פּראָדוקט פון דער היינער תלמוד תורה, וואָס עס דאַרף הארציק באַגריסט ווערן.

ניי מאַשינען

אויף זייער קליינע אויסצאָלונגען קאָנען איר קריגן ביי מיר. 15 יאָר דערפאַרונג. דער עלטסטער אידישער אגענט. איך קאָן אויך פאַרריכטן אייער מאַשין.
טעלעפאָניר־ט 52 501
JOS. LITMAN
465 Dufferin Ave. Phone 52 501

געווינט א זייגער

דער זייגער וואָס ר. קאַהאַן האָט בייגעשטייערט פאַר דער מאָנוט כרמל קליניק, איז געראַפּלט געוואָרן, און מיט. ע. טשעטשיק, פון 366 אלפרעד עוועניו, האָט אים געוואונען.

צוליב אייער געזונט

ווען איר דאַרפט מעדיצינען, קומט אדער שיקט צו אונז. מיר האָבן א פולשטענדיקן סטאָק פון פרישע דראָגס און מעדיצינישע מיטלען צו מעסיקע פּרייזן. מיר האַלטן אויך א פולשטענדיקן סטאָק פון פּעטענט מעדיצינען און אַלע נויטיקע אַרטיקלען וואָס פאָדערן זיך פאַר קראַנקע. מיר כפּעציאַליזירן אין דאָקטערס פּרעסקריפּשאָנס.

שיינעם דראָג סטאָר

842 MAIN STREET PHONE 56 213
קאָרנער דאָפּערין
קאָנטרי אָרדערס פּינקטלאַך אטענדעט

איר קאָנט קויפן סאַלאַדא קוואַליטעט צו דריי קאָפּס פאַר א סענט

"SALADA" TEA

'פריש פון די גערטנער'

פרילינג גרינס

פון באַרבאַרא ב. ברוקס

ווען מען רעדט אַרויס דאָס וואָרט "גרינס" ווערט דער נעדאַנק פון 95 מענשן פון 100, אָנגעוועדעט צו ספּינאַטש. דאָס איז דערפאַר ווייל ספּינאַטש איז פּאָפּולער. א גוט באַקאַנטער כעמיסט האָט לעצטנס זיך אויסגעדריקט, אז אויב א מאַגופעק טשורער זאָל מאַכן "קליימס" פאַר זיין א פּראָדוקט וואָס מען האָט נעמאַכט פאַר ספּינאַטש, וואָלט ער געטאַדלט געוואָרן פון דער רעגירונג.

ספּינאַטש איז א געזונטע שפּייז, אָבער עס זיינען פאַראַן וויינציקסטנס 38 אַנדערע "מפּטיר" און דערנאָך א דרשה אין אידיש. געגרייטע טישן האָבן אָפּגעוואָרט דעם עולם, וואָס האָט זיך הארציק געפרייט פון דאַזיקער אידישער שמחה.

דערנאָך האָט אַן ארקעסטער געשפּילט און דער עולם האָט געטאַנצט אין זיך משמח געווען ביז שפּעט אין דער נאַכט אריין.

שיינע בר־מצוה'ס זיינען אויך פאָרגעקומען ביי די תלמידים פון תלמוד תורה נ. פעלמאַן און חיים וואָלף. ביידע קינדער האָבן געהאַלטן גרויסאַרטיקע דרשות אין העבריאיש און אידיש און די שמחות זיינען געפייערט געוואָרן אין דער היים אויף אַן עכטן, פיינעם אופן.

עס דאַרף ווידער אונטערגעשטראָכן ווערן, אז אַזוינע אידישע שמחות האָבן א היבשע באַדייטונג אויף צו פאַראייניקן און דערהויבן די אידישע באַפעלקערונג. דאָס איז א פּראָדוקט פון דער היינער תלמוד תורה, וואָס עס דאַרף הארציק באַגריסט ווערן.

קאַלטער וואַסער.

ליינט אריין די אָפּגעשווייגענקטע גרינס אין א טעפּל דעקט עס צו און קאָכט עס לאַנגזאַם ביז גענוג פליסיקייט האָט זיך פאַרמירט וואָס זאָל באַשיצן דאָס גרינס פון ברענען. געקאָכטע ספּינאַטש זיינען טשורער זאָל מאַכן "קליימס" פאַר זיין א פּראָדוקט וואָס מען האָט נעמאַכט פאַר ספּינאַטש, וואָלט ער געטאַדלט געוואָרן פון דער רעגירונג.

ספּינאַטש איז א געזונטע שפּייז, אָבער עס זיינען פאַראַן וויינציקסטנס 38 אַנדערע "מפּטיר" און דערנאָך א דרשה אין אידיש. געגרייטע טישן האָבן אָפּגעוואָרט דעם עולם, וואָס האָט זיך הארציק געפרייט פון דאַזיקער אידישער שמחה.

דערנאָך האָט אַן ארקעסטער געשפּילט און דער עולם האָט געטאַנצט אין זיך משמח געווען ביז שפּעט אין דער נאַכט אריין.

שיינע בר־מצוה'ס זיינען אויך פאָרגעקומען ביי די תלמידים פון תלמוד תורה נ. פעלמאַן און חיים וואָלף. ביידע קינדער האָבן געהאַלטן גרויסאַרטיקע דרשות אין העבריאיש און אידיש און די שמחות זיינען געפייערט געוואָרן אין דער היים אויף אַן עכטן, פיינעם אופן.

עס דאַרף ווידער אונטערגעשטראָכן ווערן, אז אַזוינע אידישע שמחות האָבן א היבשע באַדייטונג אויף צו פאַראייניקן און דערהויבן די אידישע באַפעלקערונג. דאָס איז א פּראָדוקט פון דער היינער תלמוד תורה, וואָס עס דאַרף הארציק באַגריסט ווערן.

ווען איר בויט — —

נוצט אייערע איגענע

היידראָ לייט און פּאַוער

אין אייער הויז און ביזנעס

געדיינקט: היידראָ האָט איינגעשפּאַרט צו די פירער פון וויניפּעג

מיליאָנען דאָלאַרן

מאַכנדיק נידעריק די עלעקטרישע רייסט.

באַראָט זיך מיט היידראָ אינזשענערן וועגן עלעקטרישע פּראָבלעמען

Phone 848 161

Winnipeg Hydro
CITY LIGHT & POWER
55-59 Princess St.

באַדינונג צו קאָסט

היידראָ קאָסטאָ־מערס זיינען היידראָ בילדערס

ה. הירש

לאָזט וויסן צו אַלע זיינע פריינט און באַקאַנטע, אז ער האָט זיך פאַראיינקט מיט דער

מעקאַרדי סופּלאַי קאָ. לימיטעד

און ער איז זיי גרייט צו באַדינען איצט מיט

בילדער'ס סופּלאַיס און קוילן

פון בעסטער קוואַליטעט צו מעסיקע פּרייזן
זעט זיך מיט מיר איידער איר קויפט בילדער'ס סופּלאַיס

H. Hirsh - McCurdy Supply Co. Limited
136 PORTAGE AVE. EAST
PHONE 26 889 Res. Phone 52 759

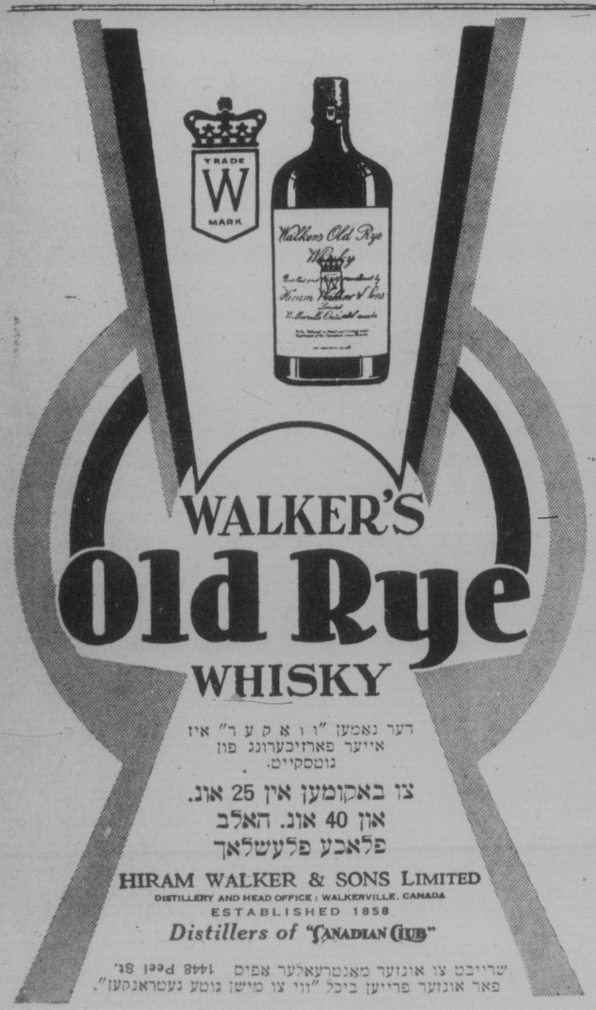

Doctors' Directory דאָקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	דר. ס. דזש. בערמאַק, 834 מיין סטריט אָפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דזש. ברענער, 367 סעלקירק עוועניו אָפיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
26 947	53 422	דר. א. גוטמאַן, 5—304 עוועניו בלאָק 265 פּאָרטעדזש עוועניו אָפיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אָפּאָינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דזשאַוויש, 404 באַיר בלדג. שטונדן. 11—12 און 3—6 און ביי אָפּאָינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
23 272	59 473	דר. ל. הענעל, 652½ מיין סט. (צווישן הענרי און לאַגאַן) X-ray אָפיס שטונדן 11—12, 2—6 און ביי אָפּאָינטמענטס DR. L. HENNELL, L.R.C.P. (London) M.R.C.S. (England)
26 600	28 153	דר. וו. הערשפילד, 576 מיין סט. קאָר. אַלעקסאַנדער עוו. אָפיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. ב. א. וויקטאָר, קאָר. סעלקירק און סאַלטער (איבער דער באַנק) אָפיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
53 720	52 278	דר. א. מאָיס, סט. דזשאַנס בלאָק, פּרינסעסס און מיין אָפיס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
	52 376	דר. דזשאָ. בי. מעקטעוויש, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער פּראַנקהייטן 500 סאַלעדזש עוועניו. רעז. 504 סאַלעדזש עוועניו. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	דר. י. פּערלמאַן, 291 באַראָוס עוועניו. קאָר. טשאַרלס אָפיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאָבּרינסקי, סוויט 2 קראַמפּ בלאָק (מיין און ראָבערין עוועניו.) אָפיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס ריידי (עקס רעי) 283 פּאָרטעדזש, קאָר. סמיט (100 פּאַראַנטאָ דזשענ. טראַסט בלדג.), לעבן איטאָנס שטונדן: פון 2—6 אונט און ביי אָפּאָינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראָדין, ראָיאַל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אָפיס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אָפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אָפיס: בענק אָף קאָמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער רעזידענס: 414 סטעלאַ עוועניו DR. A. L. SHUBIN
55 111	54 917	דר. פ. סעדזיאַק, שטונדן: 3—6 און ביי אָפּאָינטמענטס. אָפיס 962½ מיין סט. רעז. 434 סאַלטער סט. DR. F. SEDZIAK
		אוינג, אויערן, נאָז און האַלז
28 281	51 848	דר. י. ה. בעקמאַן, 800 באַיר בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דזשענאָף, 2-830 סאָמערסעט בלאָק DR. D. M. GENOFF

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברעגמאַן, סוויט 1 סט. דזשאַנס בלאָק., 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באַיר בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
52 744	39 829	דר. א. גאַרדנער, 409 סעלקירק עוועניו. קאָר. סאַלטער. (איבער דער ראָיאַל באַנק) DR. A. GARDNER
56 056		דר. ס. טשוירטשיל, סוויט 1, טריק בלאָק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

כשר-כשר פראגע אין ווינניפעג

ווינניפעג איז געווען מזל'דיק דערמיט, וואָס די כשר-כשר פראגע, וואָס ברייגנגס אריין רייסערייען, מחלוקת'ן און דעמאָראַליזאַציע אין א סך קלענערע און גרעסערע אידישע קהלות, האָט כמעט אויסגעמידן די היגע אידישע קהלה. אויב געוויסע רייבונגען אויף דעם געביט זיינען יאָ פארגעקומען, האָבן זיי אָבער ניט באַרירט די אידישע עפנטלאַכקייט און זיינען אויסגעגלייכט געוואָרן אין דער שטיל. פונקט ווי זיי האָבן זיך אנטוויקלט.

אָבער דאָך האָט זיך דאָ צום סוף געשאַפן אזא לאַגע, אז די פראגע האָט ארויסגעפלאַצט. מיט'ן סטרייק פון די היגע קצבים, אין דער עפנטלאַכקייט. ליידער האָט מען דעם דאָזיקן עפנטלאַכן סקאַנדאַל ניט געקאָנט אויסמיידן, ווייל ער איז א רעזולטאַט פון אָנגעוויטיקטע פראגן ביי די פאראינטערעסירטע צדדים, וואָס האָבן געפאָדערט א לייזונג.

די לאַגע איז געווען אזא, אזי זי איז געווען ניט ציפרידנשטעלנד פאר אלע צדדים. עס האָבן זיך באקלאָגט די "האַלסיילערס", וועלכע זיינען עס געווען די ממונים אויף דעם אויפהאַלט פון די שוחטים. משגיחים און א. וו. פאר דעם האַלבן סעמעסטער פלייש וואָס זיי פלעגן קריגן, און וועלכע האָבן ניט געוואָלט האָבן צו טאָן מיט דעם פון זייערע אומצופרידן די שוחטים. וועלכע האָבן קיים געהאַט וואַסער אויף קאשע פאר זייער ארבעט. עס זיינען געווען אומצופרידן די רבנים און משגיחים, וואָס האָבן כמעט גאָרנישט ניט געקראָגן פאר זייער השגחה; און עס זיינען געווען אומצופרידן די קצבים צוליב א סך סבות. — הויפּטזאַכלאַך צוליב. דעם, וואָס זיי האָבן ניט געקאָנט מאַכן קיין לעבן אין די מייסטע פאַלן.

נאַטירלאַך, איז דאָ נאָך א צד. — דער וויכטיקסטער: דאָס איז דער ברייטער עולם, וועמען אינטערעסן דאַרפן שטיין אויפ'ן רעשטן פלאַן. אָבער דער גרעסטער טייל פונ'ם עולם וואָס קויפט כשר'ע פלייש איז מער ווי מיט'ן פרייז פאראינטערעסירט אין דעם, אז די פלייש זאָל טאַקע זיין כשר. אונטער אזא, אזוי צו זאָגן, "סוועט שאָפּ" סיסטעם פאר אלע וואָס האָבן צו טאָן מיט'ן צושטעל פון כשר'ע פלייש, ווי עס האָט דאָ עקזיסטירט, האָט די דאָזיקע זיכערקייט ניט געקאָנט זיין.

דערפאר האָט מען געמאַכט די תקנה פון א סענט א פונט, וואָס זאָל ניט האָבן צו טאָן מיט די "האַלסיילערס", נאָר מיט די קצבים, און וואָס זאָל זיין גענוג פאר א מענשלאַכן געהאַלט פאר די שוחטים, און א געהערי־קע באַלוינונג פאר די רבנים און משגיחים, כדי זיי זאָלן קאָנען אוועקגעבן די נויטיקע צייט פאר געהעריקער השגחה.

דער דורכשניטלאַכער עולם וואָלט מן־הסתם געצאָלט דעם עקסטרא האַלבן סענט מיט צופרידן. אָבער דאָ וויזט זיך ארויס, אז די קצבים זיינען ניט צופרידן, און זיי פאַרלאַנגען, אז זייער לאַגע זאָל איך געגומען ווערן אין אָנבאַטראַכט.

צי זיינען אלע פאָדערונגען פון די קצבים גערעכטע און קאָנען דער־פילט ווערן, איז א פראַגע. דער אמת איז, אז עס איז בכלל ניטאָ זיי וואָס מקנא צו זיין, און זיי פאַרדינען אמווייניקסטנס, אז זייערע טענות זאָל אויסגע־הערט ווערן.

די נייע תקנה וועט וואַרשיינלאַך קאָנען דינען פאר א באַזע פאר וויטערדיקע פאַרהאַנדלונגען. אָבער וואָס די וויטערדיקע באַשלוסן ווערן אין זאַך כסדר געהאַלטן ווערן אין זינען: די אינטערעסן פונ'ם עולם קומען צוערשט. אין קיין זאַך טאָר ניט דערלאָזן ווערן, וואָס זאָל אויף א קיינטלאַכן אויפן העכערן פּרייז פון פלייש, אין עלעמענטאַרער שפּייז־אַרטיקל אויף יעדן טיש. מער ווי ס'איז נויטיק צו באַצאָלן פאר כשרות.

מיר זיינען זיכער, אז די פראַגע וועט סוף־כל־סוף אויסגעגלייכט ווערן אָן מחלוקת'ן און שפּאַלטונגען, — די ווינניפעגער אידישע קהלה איז צו אינ־טעליגענט צו דערלאָזן, אז א פאַרהעלטנסמעסיק ניט וויכטיקע פראַגע זאָל ביי איר שאַפן שפּאַלטונגען און פאַרבויכן געזעלשאַפטלאַכע ענערגיע, וועלכע איז א סך נויטיקער פאר אירע פילזייטיקע בייערישע געזעלשאַפט־לאַכע ארבעטן.

קיין כשר־כשר פראַגע וועט ביי אונז ניט ווערן קיין סלע־המחלוקת, זי וועט אראָפּ פון סדר־היום אזוי שנעל, ווי זי איז ארויפגעשוואָמען אין דער עפנטלאַכקייט.

דער פרעסער

(דערציילונג)

פון מאַרים פאַליאַנאָוו

(אנדענק רעדע אויף דער העברייאישער אוניווערסיטעט דערעפענונג, כ'ג ניסן, תר"ץ).

באלפור דער פאליטיקער, דער פילאזאף און דער אוטאר פון דער דעקלאַראַציע

פון פראָפ. דר. י. קלויזנער

עס פרעגט זיך:

צי איז באלפור געווען דער אוטאר פון דער דעקלאַראַציע בלויז צופעליק, ווייל ער איז גראד געווען אין 1917 ענגלישער מיניסטער פאר אויסלענדישע ענינים, און ווען עס וואָלט דאָן געווען אן אנדער מיניסטער, וואָלט יענער געווען גע'חתמ'עט די דעקלאַראַציע און זיך צו איר באַצויגן פונקט אזוי ווי באלפור; אָדער עס איז פאראן אן אינערלאַכע פאַרבינדונג צווישן באלפור דעם פאליטיקער און באלפור דעם פילאזאף, פון איין זייט, און צווישן באל־פור, וואָס האָט ארויסגעגעבן די דעקלאַ־ראַציע וועגן א אידישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל, פון דער אנדערער זייט?

באלפור גופא פלעגט זאָגן, אז ער איז געווען א ציוניסט א סך יאָרן פאר דער וועלט־מלחמה א דאנק דעם איינפלוס פון זיין פריינד דר. חיים ווייצמאַן. באלפור, ווי יעדער אמת גרויסער מענש, האָט גע־וויזן, וועלכע האָט פאַרפאַנאַטיש אין זיין הארץ פון קינדווייז אָן א גרויסע ליבע צום תנ"ך. זי פלעגט יעדן טאָג פאַרלייענען דעם תנ"ך פאר די קינדער, און צומאָל ווען זי איז געווען קראַנק, פלעגט דער קליינער באלפור לייענען קאַפּיטלאַך תנ"ך פאר דער מוטער אין ברידער. דאָס אָבער גייט ניט פאַריבער ביי קיין שום קינד אָן א טיפן רושם וועגן לאנד פון תנ"ך און וועגן פאָלק פון תנ"ך. דאָס איז אודאי געווען דער ער־שטער קערן, וואָס איז פאַרווייט געוואָרן אין א פרוכטבאַרן באָדן, אין די נעבעני־שטע קינדער יאָרן, און איז שפּעטער נאָך א סך יאָרן שוין ארויסגעוואָקסן.

דער צווייטער קערן איז פאַרווייט געוואָר־רען אין די יונגע יאָרן, אין יאָר 1878, ביים בערלינער קאָנגרעס. וועלכער האָט זיך אָפּגעגעבן מיט די פראגן פון גאַנענען מזרח און וועלכער האָט אויך באַהאַנדלט די פראגע פון באַפרייאונג פאר די קליינע אומות — ביי דעם דאָזיקן קאָנגרעס איז דער ענגער באלפור געווען דער סעקרעטאַר פון זיין פעטער, דעם מאַרקיז סאַליסבורי, וועלכער האָט זיך דענסטמאָל, צוזאַמען מיט בנימין דזראַעלי, לאַרד ביקאָנספיל־ד, דעם אויטאָר פון דעם ציוניסטישן ראָמאַן "טאַנקרעד", שטאַרק פאַראינטערעסירט מיט די פראגן פון גאַנענען מזרח בכלל, און פון די טערקישע ענדער בפרט. דער יונ־גער סעקרעטאַר האָט אודאי געמוזט שענ־קען זיין אויפמערקזאַמקייט דער דאָזיקער פראגע, וואָס האָט אזוי שטאַרק פאַראינ־טערעסירט דעם גרויסן ענגלישן־אידישן פאליטיקער, וועלכער איז אגב געווען איי־נער פון די פאַר־קינדער פונ'ם ציוניזם.

אין צום סוף, דער דריטער קערן: דעם אונגאַרן פראָיעקט האָט מען פאַרגעשלאָגן הערצל'ן בעת באלפור איז געשטאַנען בראש פון דער ענגלישער רעגירונג. אמת, דער מיניסטער פאר קאָלאָניעס, יוסף טשעמבערליין, ער האָט פאַרגעבראַכט דעם פראָיעקט פאר הערצל'ן; אָבער אזא פאַר־וויי יעדער אמת גרויסער מענש, האָט גע־וויזן, וועלכע האָט פאַרפאַנאַטיש אין זיין הארץ פון קינדווייז אָן א גרויסע ליבע צום תנ"ך. זי פלעגט יעדן טאָג פאַרלייענען דעם תנ"ך פאר די קינדער, און צומאָל ווען זי איז געווען קראַנק, פלעגט דער קליינער באלפור לייענען קאַפּיטלאַך תנ"ך פאר דער מוטער אין ברידער. דאָס אָבער גייט ניט פאַריבער ביי קיין שום קינד אָן א טיפן רושם וועגן לאנד פון תנ"ך און וועגן פאָלק פון תנ"ך. דאָס איז אודאי געווען דער ער־שטער קערן, וואָס איז פאַרווייט געוואָרן אין א פרוכטבאַרן באָדן, אין די נעבעני־שטע קינדער יאָרן, און איז שפּעטער נאָך א סך יאָרן שוין ארויסגעוואָקסן.

דער צווייטער קערן איז פאַרווייט געוואָר־רען אין די יונגע יאָרן, אין יאָר 1878, ביים בערלינער קאָנגרעס. וועלכער האָט זיך אָפּגעגעבן מיט די פראגן פון גאַנענען מזרח און וועלכער האָט אויך באַהאַנדלט די פראגע פון באַפרייאונג פאר די קליינע אומות — ביי דעם דאָזיקן קאָנגרעס איז דער ענגער באלפור געווען דער סעקרעטאַר פון זיין פעטער, דעם מאַרקיז סאַליסבורי, וועלכער האָט זיך דענסטמאָל, צוזאַמען מיט בנימין דזראַעלי, לאַרד ביקאָנספיל־ד, דעם אויטאָר פון דעם ציוניסטישן ראָמאַן "טאַנקרעד", שטאַרק פאַראינטערעסירט מיט די פראגן פון גאַנענען מזרח בכלל, און פון די טערקישע ענדער בפרט. דער יונ־גער סעקרעטאַר האָט אודאי געמוזט שענ־קען זיין אויפמערקזאַמקייט דער דאָזיקער פראגע, וואָס האָט אזוי שטאַרק פאַראינ־טערעסירט דעם גרויסן ענגלישן־אידישן פאליטיקער, וועלכער איז אגב געווען איי־נער פון די פאַר־קינדער פונ'ם ציוניזם.

אין צום סוף, דער דריטער פונ'ם ציוניזם. אונגאַרן פראָיעקט האָט מען פאַרגעשלאָגן הערצל'ן בעת באלפור איז געשטאַנען בראש פון דער ענגלישער רעגירונג. אמת, דער מיניסטער פאר קאָלאָניעס, יוסף טשעמבערליין, ער האָט פאַרגעבראַכט דעם פראָיעקט פאר הערצל'ן; אָבער אזא פאַר־וויי יעדער אמת גרויסער מענש, האָט גע־וויזן, וועלכע האָט פאַרפאַנאַטיש אין זיין הארץ פון קינדווייז אָן א גרויסע ליבע צום תנ"ך. זי פלעגט יעדן טאָג פאַרלייענען דעם תנ"ך פאר די קינדער, און צומאָל ווען זי איז געווען קראַנק, פלעגט דער קליינער באלפור לייענען קאַפּיטלאַך תנ"ך פאר דער מוטער אין ברידער. דאָס אָבער גייט ניט פאַריבער ביי קיין שום קינד אָן א טיפן רושם וועגן לאנד פון תנ"ך און וועגן פאָלק פון תנ"ך. דאָס איז אודאי געווען דער ער־שטער קערן, וואָס איז פאַרווייט געוואָרן אין א פרוכטבאַרן באָדן, אין די נעבעני־שטע קינדער יאָרן, און איז שפּעטער נאָך א סך יאָרן שוין ארויסגעוואָקסן.

דער צווייטער קערן איז פאַרווייט געוואָר־רען אין די יונגע יאָרן, אין יאָר 1878, ביים בערלינער קאָנגרעס. וועלכער האָט זיך אָפּגעגעבן מיט די פראגן פון גאַנענען מזרח און וועלכער האָט אויך באַהאַנדלט די פראגע פון באַפרייאונג פאר די קליינע אומות — ביי דעם דאָזיקן קאָנגרעס איז דער ענגער באלפור געווען דער סעקרעטאַר פון זיין פעטער, דעם מאַרקיז סאַליסבורי, וועלכער האָט זיך דענסטמאָל, צוזאַמען מיט בנימין דזראַעלי, לאַרד ביקאָנספיל־ד, דעם אויטאָר פון דעם ציוניסטישן ראָמאַן "טאַנקרעד", שטאַרק פאַראינטערעסירט מיט די פראגן פון גאַנענען מזרח בכלל, און פון די טערקישע ענדער בפרט. דער יונ־גער סעקרעטאַר האָט אודאי געמוזט שענ־קען זיין אויפמערקזאַמקייט דער דאָזיקער פראגע, וואָס האָט אזוי שטאַרק פאַראינ־טערעסירט דעם גרויסן ענגלישן־אידישן פאליטיקער, וועלכער איז אגב געווען איי־נער פון די פאַר־קינדער פונ'ם ציוניזם.

אין צום סוף, דער דריטער פונ'ם ציוניזם. אונגאַרן פראָיעקט האָט מען פאַרגעשלאָגן הערצל'ן בעת באלפור איז געשטאַנען בראש פון דער ענגלישער רעגירונג. אמת, דער מיניסטער פאר קאָלאָניעס, יוסף טשעמבערליין, ער האָט פאַרגעבראַכט דעם פראָיעקט פאר הערצל'ן; אָבער אזא פאַר־וויי יעדער אמת גרויסער מענש, האָט גע־וויזן, וועלכע האָט פאַרפאַנאַטיש אין זיין הארץ פון קינדווייז אָן א גרויסע ליבע צום תנ"ך. זי פלעגט יעדן טאָג פאַרלייענען דעם תנ"ך פאר די קינדער, און צומאָל ווען זי איז געווען קראַנק, פלעגט דער קליינער באלפור לייענען קאַפּיטלאַך תנ"ך פאר דער מוטער אין ברידער. דאָס אָבער גייט ניט פאַריבער ביי קיין שום קינד אָן א טיפן רושם וועגן לאנד פון תנ"ך און וועגן פאָלק פון תנ"ך. דאָס איז אודאי געווען דער ער־שטער קערן, וואָס

הלכות "פארטייען"

(אן ענטפער אויף דריי "אנב אורחא'ס". ניט קיין פעליעטאן)

פון י. ש.

חאלטן מיר, הייסט עס, ביי דער שוועדער הלכה פון "פארטיזאנישקייט" מיט פריינט מארק אלס לערער און די לעזער פון "דאס אידישע וואָרט" — זיינע תלמידים. אביסל צו שפּעט געכאפט זיך. צו שפּעט פאר מיר, יערנפאלס, אנצוהויבן פון דאס ניי. ביין אין חדר, צו שפּעט אויך פאר פר' מארק אין די מיטעלע יאָרן נעמען זיך פאר מלמדות, איבערהויפּט נאָך ווען מען האט צו טאָן מיט אזוינע "ניט אידישע קעפּ", ווי איך.

אנב דערלויבט מיר ניט קיין באמערקונג, נאר בלויז מיין מיינונג וועגן דעם אויסדרוק "ניט אידישע קעפּ": איינגעלאך האט פר' מארק געמיינט צו זאָגן "גויאישע קעפּ" אבער ווייל ער איז אן אריסטאקראט בנוגע דער אידישער שפּראך איבערהויפּט, רעדט ער פארשטעלט, אזוי צו זאָגן, "דברו חכמים בלשון נביה" און אנשטאט א גויאישע קעפּ, שרייבט ער א "ניט אידישע" אזוי ווי מען זאָגט למשל: א "רייגע קאָפּ" אנשטאט "א פארב איבער די אויערן."

מיין מיינונג איז, אז ניט קיין אידישע קעפּ, דריקט אויס דעם אמת'ן געדאנק פון א גויאישער קעפּ.

ניט אידיש קאָן דאָך איך מיינען ענגליש, דייטש, א. אז. וו. וואס איז נאָר ניט אזא גוואלדיקער חסרון. אן ענגלענדער, למשל, האט אויך ניט קיין אידישע קעפּ, און פונדעסטוועגן לעבט ער און טראָגט זיין קעפּ אויף זיינע פּלייצעס נאָנע שטאלץ.

נישקשה, פר' מארק האט געמאָנט זאָגן וואס ער האט געמיינט. א גויאישע קעפּ איז פאר מיר ניט קיין נייעס, און דערפאר איך ניט קיין באלייך־זיכנג. איך בין אן אייגנטער געוויינט געווארן נאָר בי קינדווייז אן. מיין מאטע פלעגט האלטן אין איין איינ'טענה'ן מיט מיר און זאָגן, אז איך האב א גויאישע קעפּ, הלכאי איך האב ניט געוואלט זיין א מלמד . . . נעעל דער ראש־ישיבה האט אמאל אויך אויף מיר געזאָגט דאס זעלבע וואָס מיר האבן נעהאלטן ביי א שווערער סוגיא אין דער גמרא, — איך געדיינט שוין ניט וועגן וואס פאר א עניין עס האט זיך געהאנדלט, ניט וועגן פאר־טייאישע יענדסאלס. דערפאר אבער האב איך ניט איין מאל נעקראָגן א קנים אין בעקל, ווען איך האב צוגעטראָגן פרעגען די זעלבע קשיא אויף דער מהרשא האט געפרעגט. כאטש איך בין זיך מודה, אז איך פלעג נאָנץ אפט אריינלאטכעגען די קשיא פון מהרש"א. אט, זעט איר, אויף גנב'ענען קשיות האב איך דוקא געהאט א אמת־אידישע קעפּ . . . איך פלעג די קשיא איבערדרייען, איבערארבעטערן אזוי אידיש־קעפּיג, אז דער ראש־ישיבה האט מיך קיינמאל ניט געקאָנט כאפּן ביי דער האנט . . .

איך האלט בכלל אז א גויאישע קעפּ איז א גאנז זאך, ניט איך בין שולדיק אין דעם און זיכער ניט פר' מארק. מען קאָן א נייע קעפּ אויף די פלייצעס ניט מיין ניט אריינשטעלן. אט פארשטייט ניט מיין ניט אידישע קעפּ די דעפיניציע פון פר' מארק'ס איבערפארטייאישקייט. אין זיין "אנב אורחא" פון מאי דעם 9טן, כאטש ער מאכט דאָרט א פארוויץ צו מסביר זיין דעם ענין אין פשוט'ע ווערטער: "ווען איינער האט ליב זיין ווייב, איז ער א פארטייאישער צו איר", — אזוי שרייבט ער, — און כאטש ער איז פארטייאיש צו זיין ווייב, קאָן ער פונדעסטוועגן אנשליסן זיך אין וועלכער יוניאָן ער וויל. דאס זעלבע איז מיט מיליביקע קנישעס און מיט דער אידישער שפּראך. מען קאָן ליב האבן אידיש און צו דער זעלבער צייט זיין א קאָנמוניסט, א ציוניסט און וואס איר ווילט אין דער וועלט.

פרעגט זיך די פראגע, נו, און ווי איז אז מען איז פארטייאיש צו צוויי ווייבער (עס טרעפט בעוונותינו הרבים) ד. ה. מען האט ליב די איינענע ווייב און אין דער זעלבער צייט — ניט פיינט א פרעמדע ווייבל. וואס איז מען דאן, צוויי מאָל פאר־טייאיש, אדער איינאנען אומפארטייאיש? קאָנקרעטער גערעדט, ווי איז דער דין, אז מען איז פארטייאיש צו אידיש און אין דער זעלבער צייט ניט אומפארטייאיש צו העבראיאיש, קאָן מען באלאנגען צו דער קולטור געזעלשאפט? אויב יא, ווערט דאָך אונטערגעגראבן דער גאנצער יסוד פון "אידיש אלס די נאציאנאלע שפּראך פון דעם אידישן פאלק" אויף וועלכן די געזעלשאפט איז געבויט, אלא ניט, וואס זשע איז דאס פאר אן אומפארטייאישע אָרגאניזאציע ווען זי מישט זיך אין מיינע פּערזענלאכע סימפּאטיע.

אזוינע און נאָך ענלאכע זאָגן זיינען פאר מיר מוקשה'דיק, אבער ווי אויבן גע־זאָגט, איז דאס ניט פר' מארקס שולד. עס זיינען דא גענוג תלמידים מיט גראבע ערוך". אט, זעט איר, מיר אומפארטייאישע, האבן א ברייטן בליק אויף אלץ. אונ־זער ריישט לאזט זיך ניט צוימען ווייל ער שוועבט העכער איבער אלע פארטייען אזוי ווי דער רוח־אלקים פאר ששת ימי בראשית. אט קענן דעם איבל וועלכער פרעסט זיך איין מיט פוילקייט אין אונזער לעבן האב איך אויסצוזעען.

און נאָך א זאך:

ווארום האט עפּעס פר' מארק צוגעשריי־בען אויף דעם השבון פון דער פארטיי בלויז דעם פאליטישן דעפארטמענט? און וואס הערט זיך עפּעס מיט אלץ אנדערע געזעלשאפטלאכע טעטיקייטן אין אונזער לעבן, — עקאָנאמישע, פּסיכאָלע און קולטורעלע? ווער האט אויפגעבויט די ארבעטער באוועגונג אין אונזער נאס? און וואס הערט זיך עפּעס מיט אלץ אנדערע קולטור טעטיקייט? וועלכע קולטור כחות האבן באארבעט דעם באדן, אניטירט אויף דעם געבוים, אין דערציאונג? די קולטור געזעלשאפט 'עקזיסטירט דאָך ערשט א קנאפּן יאָר און דאס בעסטע וואס זי האט געקאָנט טאָן אויף איר ערשטן צוזאמענ־פאר איז, געבן "סמיכה אויף רבנות" צו געוויסע שולן בתנאי אז זיי וועלן נאָכ־פאָלגן זייער גייסט פון "אידיש די נאציאָ־נאלע שפּראך פון דעם אידישן פאלק". זיי־נען דאס ניט די פארטייען וועלכע האבן אויף וועמענס געזיכט איז געווען אנגע־שריבן מיט בולט'ע אותיות "דערפאלג". אן אויסגעצייכנטער, מיט א ציגאר אין שטענדיק ריין גערא־ירט, מיט א ציגאר אין מויל, מיט'ן זאפּטיקן יענקישן ענגליש און יענקישער גוטמוטיקייט, — האט ער זיך צוגעוואוינט צו קוקן מיט אויגן פון פארדאכט און אומגלויבן אויף יעדן איינ־ציקן וואס האט ניט געקאָנט דערווייזן צו האבן א יערלאכע הכנסה. נו . . . כאטש פון א אכט אדער צען טויזנט דאָלאר.

פון דער נאטור א דזשענטלמאן האט ער דערפילט, אז זיין אומפריינטלאכע באנע־גענישן איז ניט אריבער אומבאמערקט פון מיר. און האט זיך געוזוכט צו פארטיידיקן דורך אן אנגעגעזיצנער פריינטלאכקייט, וועלכע איז געווען אין דער ווירקלאכקייט נאָך ערגער פון דער אפּגער פארא־כטונג.

דער געשפּרעד האט זיך אנגעפאנגען אויף דעם ראנ פון מאונטען עוועניו ביי ריים'ן אין קאר. ערערדט האט טאקע ריים אליין. ער האט דערציילט אז: "דער האָ־ניק פעריאד פון דעם ביי יתומים איז שוין לאנג פאראיבער, אז דער האניק אין איר־נאנצן אויסגערונען געווארן און די דירעק־טאָרן איז פארבליבן א ביטערער נאָכגע־שמאק אין מויל . . .

"עס קומט ניט אריין קיין פּעני און די הוצאה וואקסט, ווי אויף הייוון. מ'ווערט מיט פארשנייט פון די אנלויפנדע חשבו־נות און צאלונגען און עס האלט זייער שמאל און קיין אויסזעט־ווע־כען ניט. דארום האבן זיי באשלאסן, אז איך זאָל גע־מען אויף זיך די אויפגאבע צו אנפירן א שטענדיקן קאמפּיין פאר געלט און האבן די פולע פאראנטוואָרטלאכקייט פאר די פינאנצן פון אנשטאלט.

נעפּלדיק און אומקלאר, ווי די נאנצע פראגע איז געווען פאר מיר, בין איך גע־ווען זיכער אין צוויי פונקט: ערשטנס, אז איך וועל באין אופן ניט אנגענעמען קיין אמט פון זאמלען געלט אויב דער קאָנטראָל פון אויסגעבן די געלדער וועט ליגן אין די הענט פון א באזונדערער קערפּערשאפט. איך האב דארט אויפ'ן פּלאץ קלאר גע־מאכט מיין שטאנדפּונקט, אז מאכן געלט ביי דער וועלט קאָן מען נאָר פאר אן אי־דעאל אין וועלכן מען גלויבט מיט דעם נאנצן הארצן און אין דעם אמת פון וועלכן מען איז איבערצייגט.

דער בית יתומים איז דאָן געווען אן אויסגעלאשענער אידעאל. דער עולם האט זיך געפילט ווי אפּגענארט, מען האט גע־נעבן געלט אויף א אידישן בית יתומים און די נאנצע אידישקייט האט זיך אויס־געדריקט אין א אדעגע פאר דרייסיק דאָ־לאר א מאנאט, וועלכע האט באדארפט קו־מען זאלצן דאס פלייש און אכטונג נעבן אויף דעם גויאישן קוכער מיט די גויאישע דינסטן, אז זיי זאָלן האלטן כשר, דריי שטונדן אין טאג;

אויף וועמענס געזיכט איז געווען אנגע־שריבן מיט בולט'ע אותיות "דערפאלג". אן אויסגעצייכנטער, מיט א ציגאר אין שטענדיק ריין גערא־ירט, מיט א ציגאר אין מויל, מיט'ן זאפּטיקן יענקישן ענגליש און יענקישער גוטמוטיקייט, — האט ער זיך צוגעוואוינט צו קוקן מיט אויגן פון פארדאכט און אומגלויבן אויף יעדן איינ־ציקן וואס האט ניט געקאָנט דערווייזן צו האבן א יערלאכע הכנסה. נו . . . כאטש פון א אכט אדער צען טויזנט דאָלאר.

פון דער נאטור א דזשענטלמאן האט ער דערפילט, אז זיין אומפריינטלאכע באנע־גענישן איז ניט אריבער אומבאמערקט פון מיר. און האט זיך געוזוכט צו פארטיידיקן דורך אן אנגעגעזיצנער פריינטלאכקייט, וועלכע איז געווען אין דער ווירקלאכקייט נאָך ערגער פון דער אפּגער פארא־כטונג.

דער געשפּרעד האט זיך אנגעפאנגען אויף דעם ראנ פון מאונטען עוועניו ביי ריים'ן אין קאר. ערערדט האט טאקע ריים אליין. ער האט דערציילט אז: "דער האָ־ניק פעריאד פון דעם ביי יתומים איז שוין לאנג פאראיבער, אז דער האניק אין איר־נאנצן אויסגערונען געווארן און די דירעק־טאָרן איז פארבליבן א ביטערער נאָכגע־שמאק אין מויל . . .

"עס קומט ניט אריין קיין פּעני און די הוצאה וואקסט, ווי אויף הייוון. מ'ווערט מיט פארשנייט פון די אנלויפנדע חשבו־נות און צאלונגען און עס האלט זייער שמאל און קיין אויסזעט־ווע־כען ניט. דארום האבן זיי באשלאסן, אז איך זאָל גע־מען אויף זיך די אויפגאבע צו אנפירן א שטענדיקן קאמפּיין פאר געלט און האבן די פולע פאראנטוואָרטלאכקייט פאר די פינאנצן פון אנשטאלט.

נעפּלדיק און אומקלאר, ווי די נאנצע פראגע איז געווען פאר מיר, בין איך גע־ווען זיכער אין צוויי פונקט: ערשטנס, אז איך וועל באין אופן ניט אנגענעמען קיין אמט פון זאמלען געלט אויב דער קאָנטראָל פון אויסגעבן די געלדער וועט ליגן אין די הענט פון א באזונדערער קערפּערשאפט. איך האב דארט אויפ'ן פּלאץ קלאר גע־מאכט מיין שטאנדפּונקט, אז מאכן געלט ביי דער וועלט קאָן מען נאָר פאר אן אי־דעאל אין וועלכן מען גלויבט מיט דעם נאנצן הארצן און אין דעם אמת פון וועלכן מען איז איבערצייגט.

דער בית יתומים איז דאָן געווען אן אויסגעלאשענער אידעאל. דער עולם האט זיך געפילט ווי אפּגענארט, מען האט גע־נעבן געלט אויף א אידישן בית יתומים און די נאנצע אידישקייט האט זיך אויס־געדריקט אין א אדעגע פאר דרייסיק דאָ־לאר א מאנאט, וועלכע האט באדארפט קו־מען זאלצן דאס פלייש און אכטונג נעבן אויף דעם גויאישן קוכער מיט די גויאישע דינסטן, אז זיי זאָלן האלטן כשר, דריי שטונדן אין טאג;

אן, צווייטנס, אז אזוי לאנג ווי דער סופּעראינטענדענט שטייט אויף זיין פּלאץ קאָן גאר קיין רעדע ניט זיין אז איך זאָל אפילו וועלן רייזן. וועגן דעם.

אזוי האט זיך דער ערשטער שמועס גע־ענדיקט. אין א וואָך שפּעטער האט מיך ל. ריים נאָכאמאָל אפּגערופן אויפ'ן טעלעפאָן און מיר מודיע געווען, אז די קאמיטע וויל מיט מיר נאָכאמאָל איבערריידן, ווייל איי־נע פון די שטערונגען איז אוועק (ל. גרינ־בערג, סופּעראינטענדענט, האט דאָן אפּי־ציעל רעזיגנירט) און אז אלץ וועט איצט אן אנדער וועגרונג אנגענעמען.

איך האב באלד טעלעפאָנירט גרינבער־גען און ער האט מיר באשטעטיקט, אז ער האט רעזיגנירט ווייל זיין שווער רופט אים צו זיך אלס שותף צו זיין געשעפט אין שיקאגו.

דעם זעלבן טאג, 29טן יוני, האבן מיר זיך ווידער באגעגנט און ארומגערעדט די פראבלעם. דאס מאָל האט מען שוין גע־רעדט אפּענע דבורים אז איך זאָל איבער־נעמען די פירערשאפט פון דעם אנשטאלט.

איך האב געבעטן צוויי וואָכן צייט אויף צו באטראכטן די פראגע.

. מיך האט געצוינג און גערייצט דער פאקט וואס עס זיינען געווען הונדערט און אכט קינדערלאך איבער וועלכע איך וועל האבן קאָנטראָל און וועלכע איך וועל קאָ־נען מדריך זיין אלס באוואוסטזיניקע אירן און איך האב מיר געמאָלן א וואונדערבאר בילד פון פּראָדוקטיווער ארבעט, פון א העבראיאיש ריידנדער הויס, פון א מחנה קינדער וואס וועלן אויסוואקסן אין אן אטמאספערע פון אידישקייט און בלייבן געטרייע זין און טעכטער פון אידישן פאלק . . .

איך האב אבער געהאט א געשפּרעד מיט דעם סופּעראינטענדענט און ער האט צע־קלאפּט מיינע אילווזיעס.

ווי עס וואָלט געכטן געווען געדייגק איך זיינע ווערטער: "די דאזיקע אינסטי־טוציע איז פאר'משפּט צו אונטערגאנג. עס איז א פינאנציעלער קבר. דער אנשטאלט מיט האבן 42 טויזנט דאָלאר א יאָר און ער וועט עס קיינמאָל ניט באקומען. די מלחמה איז געענדיקט און שלעכטע יאָרן קומען אָן. פאר די לעצטע פיר מאָנאטן איז ניט געזאמלט געווארן גענוג פאר ברויט און מילך און די היים זינקט אין שולדן."

דער פינאנציעלער באריכט האט גע־ציינט א דעפיציט פון 46 טויזנט דאָלאר, און לויפנדע הוצאות פון פיר טויזנט דאָ־לאר מאָנאטלאך.

עס איז אלזא געווען א קאלאסאלע אויפגאבע צו אונטערנעמען זיך פאר אזא ארבעט, און צו דער ענדע פון די צוויי וואָ־כען האב איך געפאדערט נאָך צוויי וואָכן צו מישב זיין זיך.

(פארטזעצונג קומט)

צען יאָר אַרבעט

(א פּערזענלאכער חשבון הנפש)

פון א. אסאָווסקי

(געווידמעט דעם יובילייאום פון מערב קאנאדער בית יתומים)

ווען דער 22טער יוני איז אויסגעקליבן געווארן אלס דער טאג צו פייערן דעם צענטן יובילייאום פון מ. ק. בית יתומים, איז קיין שום זייטיקע כונה ניט געווען דערביי, אויסער צו ציפּאָסן דעם טאג צו דער באקוועמלאכקייט פון אהרן שפּירא, —דער הויפּט־רעדנער און נאסט פון דער פייערונג. צופעליקערווייזן, אבער, איז דער דאזיקער דאטום א היסטאָרישער פון מ. ק. בית יתומים.

עס איז געווען פונקט דעם 22טן יוני פון יאָר 1920, ווען אייניקע דירעקטאָרן פון בית יתומים האבן זיך פּאראאמלט אין אפּיס פון ל. ד. נאראסניק צו באהאנדלען די קרייטישע לאגע פון דעם נאָר וואס פאר־ענדיקטן און באנייטן בית יתומים. און עס איז דאן באשלאסן געווארן צו באשטיטיגן א פינאנץ מענעדזשער וועלכער זאָל אי־בערנעמען די פינאנציעלע פארוואלטונג פון דעם אנשטאלט.

דעם זעלבן טאג האט מר. ל. ריים אפּגע־שטאטעט א באזוך אין אימפּעריעל קעניג־קאמפּאני אויף קארנער מאקגרעגאר און מאונטען און איז שטארק איבערראשט גע־ווארן צו געפינען דעם שרייבער פון די שו־רות אנגעטאָן אין ווייסע אוועראלס שווי־צענדיק איבער א גרויסן זודיקן קעסל ליי־די קארטעלס.

נאָך אן אינטיטיגן געשפּרעך פון איינ־קע מינוט האט ער מיר ווארטן אויף מיר אין דרויסן אין זיין קאר ווארטן אויף מיר נאָך צוויי פּערזאָנען און זיי ווילן מיט מיר עטוואס איבערריידן.

אויפ'ן נאס אין קאר האב איך געטראָפן מר. מענדל לוריע, און אוירני ראבינאָ־וויטש. ביידע פּראָמינענטע געשעפטסלייט פון ווינניפּעג (דאָ) און ביידע אקטיווע די־רעקטאָרן פון בית יתומים.

פון זיי ביידע, האט מיך פּערזענלאך גע־קאָנט נאָר ראבינאָוויטש. מיט וועמען איך האב צוזאמען געארבעט ביי דער דערעפע־נונג פון בית יתומים, אויסארבעטנדיק'א פּלאן פון רעגיסטרירן אלץ געסט פון דער דערעפענונג אין

נידעריקע פעירס

CANADIAN PACIFIC RAILWAY LINES — WORLD'S GREATEST TRAVEL SYSTEM

טעגלאך ביז סעפט. 30

אין עטלאכע וואָכן ארום וועט איר קאנען האבן פארגעניגן פון א וואקאציע מיט א טויזנט "טרילס" אין דעם וואונדערלאנד פון די קאנאדער ראקיס, פאסיפיק קאוסט, אלאסקא, וועסט קאוסט וואנקאווער איילאנד, איסטערן קאנאדע, אדער אפילו אויף יענער זייט ים.

פאָרן אין פלעצער און זעען זאכן

פאסיפיק קאוסט

אויסוואל פון דריי בילדרייכע וועגן דורך די ראקיס.

שטעלט זיך אפ אין באוואוסטע רעזארטן

קיין קאסטבארע זייטיקע טריפס נים נויטיק. האטעלס זיינען אויף דער ליין, און אין סיטן פון צויבערהאפטער סצענארייע.

אלאסקא — $90

באזוכט דעם מיסטישן נארט־לאנד אויף א פאלאנצען פרינצעס ליינער. פון וואנקאווער און צוריק.

איסטערן קאנאדע

טיקעטס קאן מען באשטעלן דורך די נרייט לייקס

באצאלנדיק נאך $10.00 פאר נעלענער און מאלצייטן

דריי טריינס טעגלאך

די דעלוקס טראנס־קאנאדע לימיטעד די אימפעריאל — די דאמיניאן

וועסט קאוסט וואנקאווער איילאנד — $39

א רייזע היסטאריש אינ־מערעסאנט און עקסטרעם אנזעעם. פון וויקטאריא און צוריק.

נידעריקע פעירס צו רעזוירן לימיט אקט. 31, 1930

טעגלאך ביז סעפטעמבער 30 יונייטעד סטייטס

זאל אייך דער קענעדיען פאסיפיק איינזעלהייטן

סיטי אפיס טעלעפאן 12, 13, 843 211 — דיפא אפיס 17—843 216

Canadian Pacific

שיפסקארטן פון און צו איראפייאישע לענדער.

פארקינג ספיס, ריפעירס, געז, אויל, וואשינג און גרייזינג

זייער באקוועם פארנדיק און קומענדיק פון ראיאל אלעקס. האטעל פארטיס.

פונקט ביים קארנער, אנטקעגן ראש פינה שול

HENRY AVE. SERVICE STATION

HENRY AND AUSTIN STS.

נוצלאכע מאפעס פאר מאָטאָ־ריסטן צו באקומען ביי דער אימפיריאל אויל קאמפאני

איינע פון די ארויסצייגנדיקע פובלי־קאציעס דאס יאר, וואס וועט זיין פון גרויס אינטערעס פאר מאטאריסטן און פאר דער אלגעמיינער פובליק וועט מען קאנען געפינען אין א פיר זייטיקער וועג מאפע פון קאנאדע און צפון אמעריקע, צוגעגרייט פאר דער אימפיריאל אויל, לי־מיטעד, פון ראלה־קלארק־סטאן, לימיטעד, טאראנטא, קענעדא.

די דאזיקע מאפעס באצייכענען קאנא־דע פון ברעג צו ברעג, זיי וויזן אויך די אמעריקאנער טעריטאריע אזוי ווייט דרום ווי ביז וואשינגטאן, די סי. אין דער איסט און סאלט, ארגאן, אין דער וועסט. די טעריטאריע געדעקט איז איבער צוויי מיי־ליאן סקווער מייל.

צוויי קלאסן וועגן געוויזן און די הויפט הייוועים זיינען געפיטשערט ביי א רויטער ליניע. די מיילן און הייוועי צאלן ווערן אויך אנגעוויזן אין רויט. עס ווערט אויך אנגעוויזן אנדערע וויכטיקע אינפארמאצי־עס בנוגע דער באפעלקערונג א. א. וו.

אויף דער צווייטער זייט פון די מאפעס געפינען זיך פלענער פון גרעסערע שטעט און פון די הויפט זומערדיקע שפיל פלע־צער אין קאנאדע.

קאפיעס קאן מען באקומען זיך ווענדיג דיק צו דער אימפיריאל אויל לימיטעד אין יעדן פונקט אין קאנאדע.

ללאיד ווענטלאכע פאסאזשירן באדינונג

צווישן

קאנאדע

אין

אייראפע

ברעמען

באראט זיך מיט אונז וועגן אייער רייזע צו דער אלטער היים.

לאזט אונז אויך אראנזשירן די טראנספארטאציע פון אייערע פריינט און קרובים פון אייראפע. מיר וועלן אייך ארויסהעלפן צו באקומען די נויטיקע דאקומענטן.

אויך רעגלמעסיקע ווענטלאכע עקספרעס באדינונג פון ניו יארק אויף די שנעל־סטע שיפן.

נעלט איבערגעשיקט איבע־ראל און אויסגעצאלט אין אלע נעלטן.

פאר אינפארמאציע זיך ווענ־דען צום לאקאלן אגענט אדער צו דער

NORTH GERMAN LLOYD

654 MAIN STREET
WINNIPEG, MAN.
Regina - Edmonton
Vancouver
Montreal - Halifax
Calgary

גרויסער דאבע/ ביכעל

120 בלעטלאך — בעסטע אין דער וועלט

בלויז 5c פארשיידענע נאכמאכונג

ZIG ZAG סיגארעט פאפיר

HOLLAND AMERICA LINE

שיפסקארטן

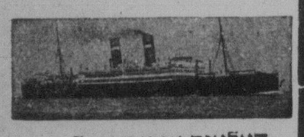

האלאנד־אמעריקא ליין

דירעקטער פאסאזשיר פארקער צווישן

ראטערדאם און האליפאקס

גלענצענדע באדינונג, גוטע באַ־קוועמלאכקייטן און א כשר'ע קיך. מיר וועלן אייך ארויסהעלפן אין באקומען די נויטיקע קאנאדער דערלויבנישן. אפיסעס און אגענטו־רען אין אלע גרויסע שטעט.

פאר אינפארמאציע ווענדעט זיך צום לאקאלן אגענט אדער צו

HOLLAND-AMERICA LINE

673 Main Street
WINNIPEG, MAN.

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS

בוקקיפינג סערוויס

ס. א. פארטיגאל

— מיט —

דזשא. לוס און קאמפאני

Chartered Accountants, Auditors
204 עוועניו בלאק, טעלעפאן 23 942
רעזידענס פאן 24 524

ל. לודוויג

דזשענעראל קארפענטער, קאנטראקטאר און בילדער

אלע סארטן אלטערישאנס

סטאר פראנטס און פיקסטשורס

480 באָיד עווע. טעל. 51 431

געזאלין און אויל

און אלץ וואס איר דארפט פאר אייער קאר

ביי אייער נוט באקאנטן

דוד גלושאן (נאלסקי)

Daves Service Station

וואשינג, גרייזינג, בייטן אויל און טייער ריפעירינג

עטיל גאזאלין, 33 סענט

רעד סיל גאזאלין, 31 סענט

ווהייט ראז גאזאלין, 33 סענט

קומט און איבערצייגט זיך

Main and Flora — Ph. 57 901

אויפמערקזאם!

מיר פיקסן אלערליי פוירניטשור. מיר גאראנטירן פאר דער ריפעירינג

N. H. UPHOLSTERING SHOP
& all kinds of furniture repairing
219 Selkirk Ave. Natan Heller, prop
Phone 52 116

האלב יערלאכער באריכט פון בענק אף מאָנ־טרעאל, וויזיט גרעסערע פראָפיטן

דער האלב־יערלאכער באריכט פון דער בענק אוו מאָנטרעאל, פאר די זעקס חדשים וואס האבן זיך פארענדיקט דעם 30טן אפ־ריל, ווייזט אן אפנעצאלטן קאפיטאל פון 36 מיליאן דאלאר אין פארגלייך מיט 34 מיליאן, 548 טויזנט און 760 דאלאר פאר דעם זעלבן פעריאד מיט א יאר פריער. דער רעזערוו איז געשטיגן צו 38 מיליאן דאָ־לאר.

די פראפיטן פאר דעם פעריאד האבן דערגרייכט צו 3 מיליאן, 43 5טויזנט און 17 דאלאר, אין פארגלייך מיט 3 מיליאן, 491 טויזנט און 651 דאלאר פאר דעם זעלבן פעריאד פון לעצטן יאר. אין דעם אלגעמיינעם באריכט פון עסעטס און לייע־ביליטיס, ווערט אנגעוויזן א טאטאל עסעטס פון 822 מיליאן, 599 טויזנט און 648 דאלאר אין פארגלייך צו 915 מיליאן 705 טויזנט און 603 דאלאר מיט א יאר פריער.

פון דער סומע ווערן ליקווייד עסעטס באָ־ריכטעט צו זיין 373 מיליאן, 450 טויזנט און 296 דאלאר וואס איז אין פארגלייך צו 51.03 פראצענט פון לייעביליטיס צו 51.03 פראצענט פון לייעביליטיס צו דער פאבליק. אריינגערעכנט אין זיי זיינען "קעש האלדיינגס" 94 מיליאן, 421 טויזנט און 408 דאלאר, אין פארגלייך צו 12.90x פראצענט פון פאבליק לייעביליטיס.

עס איז דא אומדערוואַרטעטע פארגרעס־סערונג אין לויפנדע הלוואות און דיס־קאנטס אין קאנאדע, און דאס ווערט איצט באריכטעט צו זיין 335 מיליאן, 301 טויי־זענט און 194 דאלאר, א פארגרעסערונג פון 314 מיליאן, 464 טויזנט און 137 דאָ־לאר.

"קאל לאאנס" אין קאנאדע זיינען ארונ־טער צו 27 מיליאן, 460 טויזנט און 856 דאלאר פון 39 מיליאן, 359 טויזנט און 779 דאלאר און "קאל־לאאנס" אין גרויס בריטאניע און די פאראייניקטע שטאטן זיינען דערוצירט געווארן צו 68 מיליאן, 28 טויזנט און 615 דאלאר פון 139 מיליו־אן, 794 טויזנט און 369 דאלאר. אין דער זעלבער צייט, איז דער באלאנס צייטיק צו בענק און בענקינג קארעספאנדענטס אויי־סער קאנאדע וועלכע האבן ביז צו א גרויי־סער מאס פארטראטן דעפאזיטס צייטוויי־ליק אוועקגעשטעלט אויף דער זייט צוליב די הערערע לאאן רייטס. זיינען איצט ארונטער צו 9 מיליאן 660 טויזנט און 804 דאלאר פון 35 מיליאן, 587 טויזנט און 167 דאלאר.

טאטאל דעפאזיטס זיינען איצט 668 מיליאן, 67 טויזנט און 752 דאלאר. פון דער סומע דעפאזיטס וואס טראגן אינטע־רעסט 545 מיליאן, 853 טויזנט און 287 דאלאר און דעפאזיטס אן אינטערעסט — 130 מיליאן, 418 טויזנט און 937 דאלאר.

—(::)—

די אוטאמאביל פרא־דוקציע אין 1929

וואשינגטאן, יוני. 6.— זעקס מיליאן, 295 טויזנט און 352 אוטאמאביל, און טראקס זיינען פראדוצירט געווארן אין פארלויף פון לעצטן יאר אין די פאראייניק־טע שטאטן, קאנאדע און אייראפע. דאס איז א פארגרעסערונג אויף איין מיליאן, 92 טויזנט און 213 אוטאמאביל אין פארגלייך מיט דער פראדוקציע פאר'ן יאר 1928, לויט אן איבערזיכט פון דעם קאָ־מערץ דעפארטמענט און אין די פעקטאָ־ריס אין די פאראייניקטע שטאטן און קאָ־נאדע.

די אוטאמאביל פראדוקציע האט זיך אויך לעצטן יאר פארגרעסערט אין ענ־לאנד און אין פראנקרייך. פון דייטשלאנד און איטאליע קומען אן באריכטן ווענן א פארקלענערטער אוטאמאביל פראדוקציע.

די פראדוקציע פון 5 מיליאן, 621 טוי־זענט און 709 אוטאמאבילן אין די פאר־איינינקטע שטאטן און אין קאנאדע אין פארלויף פון לעצטן יאר, פארגרעט, דעם גרעסטן רעקארד פאר אלע צייטן.

אין 1929 זיינען אין קאנאדע פראדו־צירט געווארן 207 טויזנט און 498 אווטאָ־מאבילן, 55 טויזנט, און 787 טראקס און באסעס.

אין 1928 זיינען אין קאנאדע פראדו־צירט געווארן 196 טויזנט און 741 אווטאָ־מאבילן, 45 טויזנט און 641 טראקס און באסעס.

אין 1929 האט קאנאדע עקספארטירט 64 טויזנט און 863 אווטאמאבילן, א פאר־גרעסערונג אויף 16.6 פראצענט אין פאר־גלייך מיט דעם עקספארט מיט א יאר פריי־ער, און 36 טויזנט און 858 טראקס און באסעס. דאס איז אויף 35 פראצענט מער ווי אין יאר 1928.

—(::)—

טויזנטער שווינדזיכטי־קע בחמות אויסנע־שלאכטעט

אין פארלויף פון דעם יאר וואס האט זיך פארענדיקט דעם 31טן מארץ, 1930, זיי־נען 17.536 חבמות אויסגעקוילעט געווארן אין קאנאדע, נאכדעם ווי זיי האבן זיך ארויסגעוויזן צו זיין אנגעשטעקט מיט שווינדזוכט און די רעגירונג האט אויסגע־צאלט צו די איינגעטימער אין פארניטיקונג 669 טויזנט און 651 דאלאר. דעם דאזיקן אנאנס האט געמאכט האָ. וו. ר. מאטער־וועל, מיניסטער פון אנריקולטור.

קוועבעק האט געהאט די גרעסטע צאל קראנקע בחמות. אין יענער פראווינץ זיי־נען אויסגעשלאכטעט געווארן 10 טויזנט 944 בחמות, און זייערע איינגעטימער האָ־בען געקראגן באצאלט 397 טויזנט און 536 דאלאר.

מאניטאבא האט געהאט 2,060 קראנקע בחמות און האט געקראגן 841, $67; סאס־קאטשעוואן, 345 בחמות און איז באלוינט געווארן מיט $12.832; בריטיש קאלאמ־ביא — 331 בחמות און $14.273 און אל־בערטא — 62 בחמות און $2.774.

אין דורכשניט האבן די איינגעטימער געקראגן $77.10 פאר "פוירבריד" און $32.58 א קאפ, פאר "גרייד קעטל."

9 מערב קאנאדער בע־קערייען פאראייניקן זיך

אונטער אויפזיכט פון "לייק אף די וואודס," איינע פון קאנאדעס עלטסטע און גרעסטע מיל קאמפאניס האבן 9 בע־קערייען וועלכע אפעריר אין מערב קאנא־דע, זיך פאראייניקט. די נייע גרויסע קאמ־פאני וועט הייסן "אינטערסיטי וועסטערן בעקעריס, לימיטעד," אונטער דעם נאמען פון דער דאזיקער קאמפאני וועלן אריינגיין די פאלגנדע בעקעריין: ספיריס־פארנעל בעקינג קאמפאני, לימיטעד, פון ווינניפעג; קראון בעקערי, לימיטעד, פון רעדשייענ; קליפטאן קאמפאני, פון סאסקאטון; מעדי־סין העט בעקינג קאמפאני, פון מעדיסין העט; גאלדן וועסט בעקערי פון קאלגארי; קאואן־דאבסאן בעקעריס, פון וואנקאווער און רעגיעל און טייל־אר, לימיטעד, פון וואנקאווער.

דער נייער קאמפאנים קאפיטאליזאציע וועט באשטיין פון $1.500.000 ערשטער מארטגעדזש 6½ פראצענט, באנדס $390.000 פאר וועליו 6 פראצענט. "קאָ־מיוליטיוו קאנווערטיבל פרעפיורד סטאק" און 130 טויזנט שערס פון קיין פאר וועליו קאמאן סטאק. עס ווערט פארשטאָ־נען אז דער פרעפיורד סטאק וועט ארויס־געגעבן ווערן "אט פאר" צו די אריגינעלע איינגעטימערס פון די בעקערייען און אז דער קאנטראל וועט זיין פארטראטן ביי איבער 88 פראצענט.

גינסטיקער באריכט ווענן בי. סי. מינען

וויקטאריא, בי. סי. יוני 6.— לויט דעם יערלאכן באריכט פארענטלאכט פון האָ. וו. א. מעקענזי, מיניסטער פון מינען, איז לעצטן יאר אין די מינען פון בריטיש קאָ־לאמביא פראדוצירט געווארן מינעראל און מעטאלן אויף 68 מיליאן, 245 טויזנט און 443 דאלאר, דאס איז אויף 3 מיליאן מער ווי אין יאר 1928. דער באריכט לוי־טעט אויך, אז לעצטן יאר איז אויסגע־צאלט געווארן 13 מיליאן, 743 טויזנט און 308 דאלאר אין דיווידענטן.

ביז די לעצטע צוויי מאָנאטן פון הייג־טיקן יאר איז די מעטאל און מינעראל פראדוקציע געווארן אויף א עטוואס הערערן רייט ווי אין 1928, אבער די פארקלענער־טע פרייזן אין נאוועמבער און דעצעמבער 1929 האט פאראורזאכט א פארקלענערונג אין געוויסע פראדוקטן פון דער אינדוס־טריע.

העכערע פרייזן אויף קופער אין פאר־לויף פון לעצטן יאר, האט פאראורזאכט דעם גרעסערן איינקונפט לויט דעם באָ־ריכט.

—(::)—

אסיסטענט דזשענעראל מענע־דזשער פון דער דזשענעראל מאָטאָרס לימיטעד

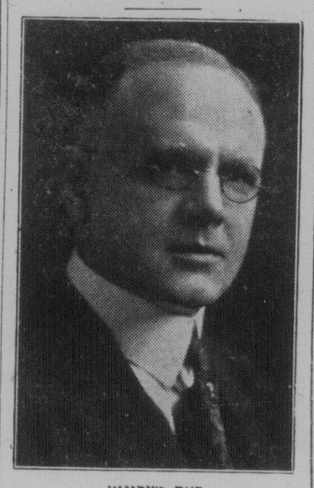

ראס מעקינאן

אטאוואַ, אנט. יוני 6.— דזש. ה. ביטאָן, דזשענעראל סיילס מענעדזשער, פון דזשע־נעראל מאָטאָרס אף קענעדא, לימיטעד, האט אנאנסירט די באשטימונג פון ראס מעקינאן, אלס אסיסטענט דזשענעראל סיילס מענעדזשער פון דער קאמפאני.

דער נייער אסיסטענט דזשענעראל איז געבאָרן געווארן אין באראמפטאָן, אנטעריאָ, ער האט פארבראכט זיין יוגנט אין גרימ־סבי, און ער האט פארענדיקט זיין דערצי־אונג אין טאָראנטאָר אוניווערסיטעט. ער האט 27 יאר דערפארונג אין געשעפט, די לעצטע צען יאר איז ער געווען מיט דזשענעראל מאָטאָרס אף קאנאדע, לימי־טעד, אלס א סיילס מענעדזשער פון דער שעווראלעי און אוקלענד דיוויזיעס.

צוליב די צאלרייכע געשעפט רייזעס פון ברעג צו ברעג אין קאנאדע, איז מר. מעקינאן פערזענלאך באקאנט מיט דזשע־נעראל דילערס אין כמעט יעדער שטאט און שטעטל, — א באקאנטשאפט וואס וועט זיין פון גרויס ווערט פאר זיין נייעם אמט.

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות

א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן

Dominion Furniture Co., Limited

499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

דער זיכערסטער וועג צו שיקן געלט

CANADIAN NATIONAL EXPRESS

איז דורך דער

קענעדיען נעשאנאל עקספרעס

אלע געלדער ווערן אויסגעצאלט אין אמעריקאנער דאלארן

איר קריגט אן אונטערשריפט פון דער פערזאן צו וועמען דאס געלט איז געשיקט.

פאר אייער געלט איז די קאנאדער רעגירונג פאראנטווארטלאך. ווייל אלע קבלה'ס (רע־סיטס) וואס די קענעדיען נעשאנאל עקספרעס אדער זייערע אגענטן גיבן ארויס זיינען פון דער רעגירונג גאראנטירט.

אויך איר ווילט אייער געלט זאל זיין זיכער, שיקט עס דורך דער

Canadian National Express

355 McGill St., Montreal

יעדער אגענט פון דער קענעדיען נעשאנאל ריילוויי (איזנבאנען) קאן שיקן געלט אויפן.

ווען איר שיקט פעקלאך, פרעגט שטענדיק פאר קענעדיען נעשאנאל עקספרעס

העלפט אייערע פריינט אין דער אלטער היים

שיקט זיי געלט

מיר קאנען פאר אייך שיקן געלט צו אייערע קרובים און פריינט אין אלע לענדער, ווי

רוסלאנד, פוילן, רומעניע און פאלעסטינע

און אויסצאלן זיי אין

פאקטישע אמעריקאנער דאלארן

ביי מעיל, קייבל אדער ראדיא

זיכערקייט — באדינונג — צופרידנהייט

Alloway & Champion Limited

BANKERS AND STEAMSHIP AGENTS

געגרינדעט אין 1879

667 MAIN STREET — WINNIPEG

THE TRADERS TRUST COMPANY

אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס, פינאנציעלע אגענטן

4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג — טעלעפאן 26 892

TENTEST

INSULATING BUILDING BOARD

טען/טעסט האלט אייער היים אין א באקוועמלאכער לעבנס טעמפעראטור. זו־מער און ווינטער. מאכט גרויסע איינשפא־רונגען אין באהייצונג בילס. אייער ארכי־טעקט, קאנטראקטאר אדער גאענטסטער

טען/טעסט אינסולייישאן פארטרעטער וועט אייך געבן פולשטענדיקע אינפאר־מאציע.

INTERNATIONAL FIBRE BOARD LIMITED
111 Beaver Hall Hill - Montreal, Que.

"Sold by all good lumber dealers"

וועסטערן דיסטריביוטארס

THE T. R. DUNN LUMBER CO. LIMITED
Winnipeg, Man.

פעדערנע און וואלענע קאלדרעס

נעמאכט צו ארדער, פארשייענע סייזעס. אר־בערנעמאכט פון אייערע אייגענע פעדערן. אויך וואלענע קאלדרעס.

THE PERFECTION QUILT MFG. CO.

682 Selkirk Ave. — Phone 52 546

אויב איר האט וואס עס איז צו פאר־ריכטן, אדער עפעס איבערצומאכן אין אייער הויז אדער בילדינג, רופט מיך. 35 יאר עקספיריענס אין דער ארבעט. צופרידנהייט גאראנטירט.

מעסיקע פרייזן.

A. B. DESROCHERS

Phone 52 499 — 1226 Main St.

CHEVROLET

טרייבט א זעקס צילינדער און ווייסט דעם אונטערשייד

בעמט דעם ראד פון דער נייער שעווראלעי זעקס און איר וועט באלד אנטדעקן, פאר וואס עס איז קלוג אויסצוקלייבן די דאָ־זיקע זעקס! קיין ווייבראציע! קיין שארסט־קיים! ווייל בלויז א זעקס צילינדער קאן אייך געבן זעקס צילינדער גלאטקייט. און שעווראָ־לעי — א זעקס — איז פאקטיש איינע פון די נידעריקסט־געפרייזטע קארס וואס איר קאנט קויפן.

איר וועט הויכשעצן די נייסטיקע פערפאר־מענס פון שעווראלעיס מעכטיקן 50־פערד קראפט וואלוו־אין־העד מאטאר. איר וועט באוואונדערן שעווראלעיס אומאיבערטרעפ־לאכע עקאנאמיע פון גאזאלין און אויל! איר וועט דאנקבאר זיין פאר דער באקוועמלאכ־קייט אין'ם פארן פון אירע לענגלאכע־מאונ־טעד ספרינגס, מיט זייערע זעלבסט רעגולי־רענדיקע שעקלס, און ליבנספרוידיקע שאק אבסארבערס, פראנט און זייטיקע.

בלויז זעקס סילינדער גיט זעקס־סילינדער גלאטקייט

די ספארט ראודסטער	$715	די קלוב סעדאן	$810
די קופע	740	די ספארט קופע	840
די קאוטש	750	די סעדאן	870
סופער ספארט ראודסטער (זעקס ווייער וויהילס סטאנדארד)	795	די ספארט סעדאן (זעקס ווייער וויהילס סטאנדארד)	940

$635 ראודסטער אדער פאיעטאן

פרייזן אין פעקטארי, אשאווא. טעקסעס, באמפערס און ספעיר טייער עקסטרא
א קאמפליט ליין פון קאמערציעלע קארס און טראקס פון $495 און העכער

CHEVROLET MOTOR COMPANY, LIMITED
SUBSIDIARY OF GENERAL MOTORS OF CANADA, LTD.
Factories: Oshawa, Ont. - Walkerville, Ont. - Regina, Sask.

עס איז בעסער ווייל עס איז קאנאדער

NEW
Palace Theatre
היינט און מארגן (דורכגעלאזט "נ")
דאוגלאס מעקליין אין
"דיוואַרס מעיד איזי"
אויך
א ריידנדע קאמעדיע, סעריאל
"קרייזי קעט"

די ערשטע דריי טעג קומענדיקע וואך
בעלע בייקער אין
"סאָנג אָף לאָוו"
דרוכאויס ריידנדיק און זינגענדיק בילד
פארפעלט ניט צו הערן און זעען דאס דאזיקע בילד
אויך ריידנדע קאמעדי, פאקס נייעס
באמערקט די נייע פרייזן:
דערוואקסענע — 25c
יעדער סיט צו יעדער צייט
קינדער, 10 און 15 סענט

רומאטיזם 23 יאָר אנטדעקט מיטל צו פטורן גאנצן ווייטיק

"געהאט רומאטיזם פאר 23 יאר. שפיטא־לען האבן געזאגט אומהיילבאר. געלעגן אין בעט ווען איך האב געגומען "פרוט־א־טיווס". זיי האבן גע־טאן וואונדער. כ'קאן טאן מיין ארבעט און אויס ווייטיק". — מרס. א. נ. פיעלד, ווייניארד, סאסק.

איינע פון די טויזנטע וואס זאגט אז רומאטיזם, נוראלוזישא, נייריטיס פלעגן שנעל אוועק מיט "פרוט־א־טיווס. כראָ־נישע פארשטאפונג און לעבער טראבלס געענדיקט איבער א נאכט. שלעכטער מאָ־גען, איבלקייט, אומפארדייאונג, קארץ־ברענונג, גען פארשווינדן ווי דורך כישוף. נירן און בלאדער קראנקהייטן, ווייטיק אין פלייצע גייען שנעל אוועק. נערוון באר־איקן זיך. מאמענטאלער שטארקער שלאף.

צען פון נאטורס בעסטע רפואות פאר־אייניקט אין באקוועמען קליינעם טאב־לעט. וואונדערבארע אנטדעקונג פון באָ־רימטן קאנאדער דאקטאר. שנעלע רעזולָ־טאטן.

קויפט "פרוט־א־טיווס" פון דראגיסט היינט. שלאפט גוט. שטייט אויף געזונט.

12

מאדאם נעמי
ספעציאליסטן
אין געמאכטע צום
מאס
קאָרסעטן
און
קאָרסעלעטס
אין די נייסטע
סטיילס
און פיטינגס
דאקטוריס'ס
צושריפטן
אויסגעפילט.
פרייזן
זייער מעסיקע
MDME NEMY
506 SELKIRK AVENUE
אנטקעגן פעלעס טעאטער

קווינס טעאטער

גוד באי!
קומט זיך געזעגענען מיט
יעקב (קאָהען) בערלין
און זיין קאמפאני
לעצטע וואָך
פרייטאג און שבת, יוני 6—7
איציקל עקספרעסמאן
מעלאדראמע אין 4 אקטן
מיט געזאנג און א סך געלעכטער
גוד באי!
זונטאג אונט א גרויסער
קאָנצערט

אין קווינס טעאטער

היינט און מארגן שפילט די יעקב (קאהען) בערלין טרופּע זייער אינטערע־סאנטע פארשטעלונג און זונטאג אונט וועט געשפילט ווערן איינע פון די אמר־זירנדיקסטע קאנצערטן.

"איציקל עקספרעסמאן" איז דער נאָ־מען פון דער מעלאדראמע וואס ווערט גע־שפילט היינט און מארגן אין קווינס טע־אטער. און די פארוואלטונג דערווארטעט א גרויסן עולם ביידע אונטן און זונטאג צום געזעגענונגס קאנצערט.

אין פעלעס טעאטער

היינט, און שבת ווערט געוויזן אין פעלעס טעאטער "דיוואַרס מעיק איזי" — א דורכאויס שפאנענדע ריידנ־דיק פארס־קאמעדיע בילד, מיט דאגלאס מעקליין אין דער הויפט ראָל. צוואמען מיט מאריע פרעוואסט, פרענצעס לי, און אנדערע וועטעראנען פון דער פארס קאָ־מעדיע קונסט. פארפעלט ניט צו זעען דאס דאזיקע בילד פול מיט שפאס און פארווייַלונג. זעט און הערט עס אין פע־לעס טעאטער.

די ערשטע דריי טעג פון קומענדיקער וואך וועט געשפילט ווערן "סאנג אף לאוו" — א דורכאויס ריידנדיק און זינגענדיק בילד מיט בעלע בעקער אין דער הויפט ראָל, צוואמען מיט אן ערשט קלאסיקן קעסט. עס וועט אויך געוויזן ווערן א דורכ־אויס ריידנדיקע קאמעדיע און פאקס נייעס.

א לאנדרי באדינונג
וואס דערפילט יערן וואונש פון דער פארסיקולער באלעבאסטע
ווען אין די ביטשעס
נוצט אויס אונזער ספעציעלע ביטש באדינונג — וואס איז פונקט אזוי גוט ווי אין שטאט. ניט בלויז אייער אר־רעם צו אונזער דרייווער, אדער
טעלעפאָנירט 22 818
אדער שרייבט צו
PEERLESS LAUNDRY
55 PEARL STREET

פעלער אויסבעסערונג
אין דעם אדווערטייזמענט פון די סערוויס דראג סטאר, וואס איז גע־ווען געדרוקט לעצטן פרייטאג אין "דאס אידישע וואָרט" האט גע־דארפט זיין: —
טעלעפאָן: 55 354
די דראג סטאר געפינט זיך אין
962 מיין סטריט

ספעשל פרייזן — פיד און מעל
מעל, פייוו ראָזעס, א זאק ------ $3.90
טשאפט אומס, א זאק ---------- $1.60
משיקען פיד, א זאק ---------- $1.85
פינקטליכע דעליווערים אויף אלע אדרעסן
DOMINION BAG CO.
596 Manitoba Ave.
PHONE 53 022

כיי די
מאנופעקטשורערס
פון קאמיוניטי פלייט
די
גיו סקיליין
פארטייישן אין סילוער שיינקייט די ארכיטעקטור מאסיוון וואס סימבאליזי־רען אמעריקאס דעם נייסט פון היינס.
זייער טעמיק נעפרייזט.
סיילעשל $2.00, סעט פון 6 קאמפלעט סעטס אין מאָ־דערנע אנטהאלטערס פון $16.50.
BIRKS

זונטאג דעם 8טן יוני, 8 אזייגער אָוונט, וועט פאָרקומען א
סיום משניות אין מושב זקנים
די זקנים האבן געלערנט מיט דעם באוואוסטן למדן רבי יצחק האפט און יעדער ווער עס וויל האבן א ענג רוחני זאל קומען און הערן דעם הדרן. מיר לאדן איין אלע רבנים פון שטאט. דער סיום וועט אויך געפייערט ווערן מיט א סעודה של מצוה.
י. שטיינטלמאן,
גבאי פון מושב זקנים שול

איטאָניאַ "גליידער" בייסיקלס

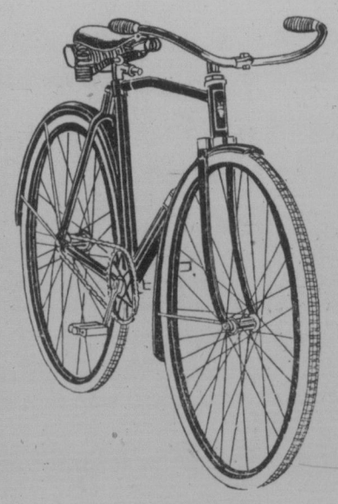

דריי טייפס: סטאנדארד (סקעטשד) טראָס־פארק אוך מאָטאָר בייק

בייסיקלס געמאכט אין ענגלאנד, פארזיכערן גרויס שטארקייט און פלינקייט — — דאך פולקאס קאנאדער דעזיין, ווייל ס'איז ספעציעל געבויט פאר איטאנ'ס.

וואודערבארער ווערט! — און אין אינוועסטמענט וואס וועט באצאלן פאר זיך אליין א סך מאל מער, אין באדינונג ספיד, עקאנאמיע און אין באקוועמלאכקייט.

די זוימלאזע שטאלענע פריימס זיינען שיין ענעמלד אין מארון ארער בלוי. איינגעריכטעט מיט לייכט־פארנדער סעדל, סטאנ־דארד טייערס און טיובס, און קאוסטער ברייק. קאמפליט מיט טול בעג און רענטש.

סייזעס 18-20	סייזעס 20-22	סייזעס 22-24
$28.75	$35.00	$39.00

ספארטינג גודס סעקשאן, דריטער פלאר, הארנרייוו

אויב פארלאנגט, זיינען דעפערד פעימענט טערמס אנגעווענדעט. צו א קליינלאכן עקסטרא קאסט.

THE T. EATON Co LIMITED

די פאמיליע אין דער היים

זייער א שיינעם "זיי־געזונט" האבן איינגעארדנט לעאן טשערנאוו און ה. ווייַנטמאן, 330 מעגנוס עוועניו, שבת דעם 24טן מאי צום אפפארן פון זייער חבר מעקס מילמאן, קיין ניריאריק. ביי שיין געדעקטע טישן פון כל טוב האט מען פאר־בראכט ביז שפעט אין דער נאכט מיט גע־זאנג און מוזיק. ל. טשערנאוו איז געווען דער פארזיצער. פריינטלאכע באגריסונגען זיינען געהאלטן געווארן פון די פריינט מ. סערלין, א. מילמאן, הערי ווייַנטמאן און טשערנאוו. מיס ראזע שאץ, מיס ס. ווייַ־מאן, מיס רחל דענטון, מר. ל. טשערנאוו און נ. פערלמאן, האבן געזונגען אייניקע לידער און מר. סערלין און מיס ס. ווייַנמאן האבן דעקלאמירט. די מוזיק נומערן האבן געשפילט פ. טאפט אויף דער גיטארע און מר. מ. דעסער אויף מאנדאלין. באטיי־ליקט האבן זיך אויסער די אויבנדערמאנטע פאלגנדע געסט: מר. און מרס. ווייַנטמאן, מר. און מרס. צעלאן, מרס. שאץ, מיס ל. באבער, מיס ס. באבער, מיס ב. קענץ, מיס ב. גילמאן, מיס מ. האַרען, מיס חנה קאנאווסקי, מיס קאזאק, מיס קאפלאן, מרס. ד. סערבערג, מיס מ. מאניישין, מרס. עליק בארבער, מר. ב. שטילוואסער און מר. מאזאוווסקי, מר. ג. קעמעל, מר. גרי־שא, מיס גאלד און מרס. יומאן. דער בעל שמחה איז פרעזענטירט געווארן מיט א שיינער מתנה.

מיוואך, דעם 28טן מאי, האט דער קאָ־מיטעט פון דער בנות ציון סאסייטי, גע־געבן א סורפריז פארטי לכבוד מרס. קויר־שנער, 395 פלאָרא עוועניו. אלע פארוואס־מעלטע האבן פארבראכט אויף אן העכסט היימישן שטיינער. פאלגנדע פרויען זיינען געווען אנוועזנד: פולמער, שניידער, סערעבערין, קאהען, לי־באטא, גאלדשטיין, רעזניק, סינאל, נאָ, קערושנער, זימבערג, אלפערשטיין, שילער ליכאוועצקי, גלאדסטאן, פילאוווסקי, גאלד־שטיין, פעסאטשין און אנדערע.

* * *

מר. און מרס. נייטן ראזנבלאט, אנאָ־סירן די חתונה פון זייער טאכטער מערי, צו מר. באריס סילוווער. פון לאס אנד־זשעלעס. די חתונה איז פארגעקומען דעם 4טן יוני.

—(:-:)—

אין א פיאנאָ רעסייטל

אסתר סירקין

אסתר סירקין, גוט באקאנטע אין ווי־ניפעג פיאנא לערערן, וועט געבן איר דריי־טען יערלאכן פיאנא רעסייטל דינסטאג, דעם 10טן יוני, 8 אזייגער אָוונט, אין מר־זיק און ארטס בילדינג (בראדוויי און קענ־נעדי) און זי לאדט איין אלע עלטערן און פריינט צו קומען. איינטריט פריי.

אסתר סירקין
גוט באקאנטע ווייניפעגער פיאנא לערערן
גיט דריטן יערלאכן
פיאנאָ רעסייטל
דינסטאג יוני 10טן, 1930
8 אזייגער פונקט
אין מוזיק און ארטס בילדינג
(בראדוויי און קענעדי)
עלטערן און פריינט איינגעלאדן
איינטריט פריי

דערפאָלגרייכער קאנדידאט

פ. ר. מעקמילאן

וועלכער איז געווען דערפאלגרייך אין באקומען די נאמינאציע, ביי א נאמינאצי־אנס פארזאמלונג פון דער קאנסערוואטי־ווער פארטיי אין סאסקאטון, וועלכע איז אפגעהאלטן געווארן פרייטאג, דעם 30טן מאי.

מר. מעקמילאן איז א גוט באוואוסטער ביזנעסמאן אין סאסקאטון.

א היים!
ווען איר זייט אוועק
פון דער היים
אין
לעווינס כשר רעסטאָראן
47—49 מארטא סט.
בלויז די סאמע פרישע און בעסטע פראדוקטן ווערן גענוצט אין אונ־זערע מאלצייטן און שטרייזנס כשר בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש
ליכטיקע ריינע צימערן פאר געסט מיט דער בעסטער באדינונג
פאר חתונות, פארטיעס, באנקעטן און א. ו. האבן מיר די פיינסטע אקאמאדייסאן מיט א טאנץ פלאר פאר 100 פארלאד
מיר שטעלן צו מאלצייטן פאר אלע אונטערנעמונגען אויך אויסער אונזער איינענעם פלאץ
Levin's Commercial Kosher Restaurant
47-49 MARTHA ST. PH. 25 219

האט איר פארזוכט די געשמאקע עסנס?
האט איר געזעען די שיין געדעקטע טישן וואס ווערן צוגערייט פון דעם גוט דערפארענטע אונטערנעמער
דוד שפיגל
מיר דעליווערן איבעראל צו די
ביליקסטע פרייזן
בעסטע באדאנדלונג
טעלעפאָנירט 52 333
רעז. פאָן 52 229
364 דזשארוויס עוועו.

BOSTON HAT WORKS
איין טאָג באדינונג
ליידים און דזשענטס פעלט העטס און קעפס גערייניקט, געבלאקט און רעמאדעלט.
מיר קומען נאך דעם און מיר דעליווערן עס צוריק.
566 מיין סט. טעל. 25 623

FORT GARRY BREWERY LTD.
721 FURBY ST. WINNIPEG
PHONE 24 841
2

פאר אמת שיינע
חתונה בילדער
אדער שיינע
פאמיליען בילדער
קומט צו דער נייער
SHAPIR'AS STUDIO
228 Selkirk Ave. ארום מיין סטריט

פארברייטנגס אין דער שיינקייט פון אנטעריא'ס גלאריייכער לייקלאנד סצענאריע אויף אייער רייזע איסט דעם זומער. מאדזשעסטיק שיפן פון דער נארטערן נאוויגיישאן פאמ־פאני פארמירן די וואסער פארבינדונג צו אונזער לייק און באן וועג איסט אדער, אויב איר ווינשט, פאנט איר טראוולען דורכאויס מיט דער באן.

נידעריקע
זומער עקסקורסיע פערים
זייענען גוט
דורכן
וואסער וועג

פאר אינפארמאציע ווענדעט זיך צום נאענטסטן קענעדיען נעשאנאל אגענט.

Travel **Canadian National** way

W-7

באזאר — באזאר

אין תלמוד תורה זאל פאר דעם מאונט כרמל קליניק
שבת, זונטאג און מאָנטאג דעם 14טן, 15טן און 16טן יוני, 1930

עפענונג, שבת אוונט, מיט א גרויסארטיקן טאנץ
זונטאג—קומט אלע קויפן גרויסע מציאות (בארגענס) מכל המינים.
מאנטאג בייטאג—א "עפטערנון ברידזש" מיט ווערטפולע פריזן פאר די געווינער
מאָנטאָג אין אוונט וועט פארקומען דער לעצטער אויספארקויף
קומט אלע און ברייננט אייערע פריינט

שטיצט און העלפט דעם מאונט כרמל קליניק וועלכער פארדינט געשטיצט צו ווערן!
פון יאנוואר ביז דעם ערשטן יוני האט די קליניק געהאלפן 1,095 חולאים: 541 פארשיידענע מעדיצינישע באהאנד־לונגען, 324 טריטמענטס, 243 טעפסטן, 62 עקס־רעיס און 11 אפעראציעס. ווי איר זעט טוט די קליניק גוטע ארבעט.

קאָנטרי אידן

ווען אין שטאט, קומט און באטראכט די קליניק און העלפט מיט וויפל און מיט וואס איר קענט. שיקט צו אייערע ביישטייערונגען אויף דעם פאלגענדן אדרעס:

MOUNT CARMEL CLINIC SELKIRK AVE. EAST WINNIPEG, MAN.

בלוטיקע טעג

ראָמאַן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאָרמאַן

(פאָרטזעצונג)

— דו באַקלאָג זיך ניט אויף דיין שיקזאַל, פריינט, — האָט מירקין גע־זאָגט צו אים מיט א בייזער שטימע. — וואָרום פאַרוואָס זאָלסטו זיין בעסער פון אַלע אידן? אַרבא, וועלכן גייט עס בעסער אין פּוילן און ליטע, זייט די דייטשן זיינען אַהער געקומען? וועלכע אידישע פאַמיליעס האָבן זיי ניט צערי־סען? די מאַטעס האָבן זיי אויעקגע־שיקט גראָבן אין די טרעגשעס, די מאַ־מעס האָט מען אויעקגעטריבן אַרבעטן אין די וואַפן פאַבריקן, די מיידלעך האָ־בען די אָפּיצערן פאַרשלעפּט, און די אַלטע לייט און די קליינע קינדער שטאַר בען פון הונגער אין זייערע פאַרוויסטע הייזלאַך און מען גיט זיי ניט אָפּילו נעגוג ברויט. אָט דאָס איז וואָס די דייטשן האָבן אָפּגעטאָן אין ליטע און אין פּוילן, טאָ פאַרוואָס זאָלסטו זיין א גרעסערער יחוס ווייל דו ביזט א פריד־לאַנדער?

— איר זייט ביידע ניט אויפ'ן ריכ־טיקן פּלאַץ מיט אייער געשפּרעך, — האָט שלמה ראַנאָוויץ באַמערקט אומגע־דולדיק, דאָס אַלץ געהערט צו דער אַל־געמיינער לאַגע, וואָס מיר מוזן איבער־לאָזן אויף שפּעטער, ווע זעט וועט אונט־שידן ווערן די לאַגע פון אונזערע איינ־צעלנע חברים. א גאַנצער כלל קאָן פאַר זיך ניט זאָרגן, עס מוז זיין פרט וועלד־בער זאָרגט פאַר'ן כלל; אָבער, אויב מיר־דער פרט, איז אַליין צו שוואַך, טאָ ווי קאָנען מיר איצט רעדן וועגן די אַלגע־מיינע לאַגעס פון די אידן אין פּוילן און אין ליטע. די ערשטע זאַך, וואָס אונז איז איצט נויטיק, איז צו באַשליסן וואָס מיר אַליין האָבן צו טאָן.

סעמיאָן האָט א נייג געטאָן דעם קאָפּ אַלס צייכן, אז דאָס איז אויך זיין מיי־נונג.

— איך האָב שוין פריער געוואָלט זאָגן, — האָט ער באַמערקט, — אז די ערשטע זאַך, וואָס פאַר אונז איז איצט נויטיק, איז צו פאַרלאָזן דעם דאָזיקן פּלאַץ. מיר טאָרן זיך מער ניט צוואַמענ־קומען אין דער דאָזיקער געגנט, וואָ־רום זיי לעמקע אין אַנטלאָפן, מוזן מיר דערוואַרטן יערן טאָג אַליבערפאַל פון דער דייטשער פּאָליציי. לעמקע וועט ניט שווייגן; ער וועט אויף אונז אַנשיקן א גאַנצן רעגימענט מיליטער און ער וועט־נאָך באַלוינט ווערן מיט דעם אייזערנעם קרייץ און מיט ערע, אויב מען וועט אונז נעמען געפאַנגען.

אָבער דאָס טאָר ניט זיין; מיר מוזן פון דאַנען אַוועק איידער דעם לומפּ וועט געלונגען אויסצוציכענען אַלס העלד אויף אונזער חשבון.

— דו האָסט רעכט, — האָט צוגע־שטימט ראַנאָוויץ. אונזער געזעלשאַפט איז צו גרויס, אום מען זאָל איר ניט באַמערקן, און זי איז צו קליין, אום־זי זאָל קאָנען אָנפאַנגען אַן אָפּענעם קאַמף קעגן די דייטשן, דערפאַר וועט עס זיין בעסער, אז מיר זאָלן זיך פאַנאַנדערגיין אויף פאַרשיידענע וועגן. מיר קאָנען זיך ראָ־ן צוזאַמענקומען פון צייט צו צייט, ווען עס וועט פאַסירן עטוואָס וויכטי־קעס; דערווייל אָבער האָב איך קיין אַנ־דער צוועק אין לעבן ווי נאָר אויסצוגע־פינען מיין רחל'ען. פאַר דיר, הערמאַן, וועט זיין פיל בעסער ווען דו וועסט זיך צוריקקערן צו דיין דייטשער ווייב אין מינכען, פיליייט וועסטו דורך קריסטלאַכער פאַמיליע קאָנען אויפשטו־רעמען דייטשלאַנד איבער די גרויסע פאַרברעכנס, וואָס די דייטשע מיליטער באַנייט אין פּוילן און אין ליטע.

איר, מירקין און בלוישטיין זאָלט דיך באַזעצן אין וואַקנא און אָנפאַנגען א באַוועגונג אויפצוהעצן די פּאָליאַקן קעגן די דייטשן, וואָרום אַזוי לאַנג ווי די פּאָליאַקן וועלן דינען ביי די דייטשן אַלס שפּיאָנען און ביידע וועלן זיין פאַרבונדן, וועט די לאַגע פון די אידן אין פּוילן אַר־מער זיין א מואר'דיקע. די פּאָליאַקן און די דייטשן זיינען סאַי ווי איינער דער אַנדערע שונאים און זיי דאַרפן ניט פי־רען קיין ברודערשאַפט אויף דעם חשבון פון די אָנגעגליקלאַכע אידן. דאָס זאָל זיין די אַרבעט פון מיינע צוויי פריינט מיר־קין און בלוישטיין.

מיט סעמיאָן'ס חברה, די עקספּראָ־פּריאַטאָרס האָב איך סאַי ווי־קיין גע־מיינשאַפטלאַכעס, און דערפאַר האָב איך זיי גאָרניט וואָס צו־ראַטן, איך מוז גיין מיין איינענעם וועג.

— און איך גיי מיט דיך! — האָט סעמיאָן אויסגערופן, דען איך מוז דיר זאָגן דעם אמת, ראַנאָוויץ, אז אין דער קורצער צייט זייט איך האָב דיר דער־קאָנט, באַטראַכט איך דיר אַלס פריינט. דו הערסט ראַנאָוויץ, איך האָב דערפאַר־ריין געשיכטע און עס קומט מיר אויס זייער וואונדערבאַר. דו ביסט א איד און דו גלויבסט אז דו ביזט געבאָרן געוואָרן א גוי, און איך בין א גוי, און מען לאַכט אימער פון מיר, אז איך האָב אַר־דישע מאַניערן און אז איך בין געבאָרן א איד. צום טייוול, איז דאָס ניט א רע־טעניש?

א רעטעניש, וואָס פאַן בושעווסקי קאָן וואַרשיינלאַך לעזן; האָט ראַנאָוויץ געשורמלט פאַר זיך, אז קיינער האָט אים ניט געקאָנט הערן. דאַן אָבער איז ער אויפגעשפּרונגען און ער האָט אויס־גערופן:

— איך האָב שוין דאָ לאַנג פאַר־בראַכט קאַמעראַדן. איך מוז גיין. מיין רחל, מיין אַרומע רחל, ווער ווייס וואו דער באַנדיט האָט איר פאַרשלעפּט?

און זיך ניט אומקוקנדיק מער אויף זיינע פריינט איז ער מיט שנעלע טריט אויעקגעגאַנגען און איז באַלד פאַר־פאַרשוואונדן געוואָרן אין דעם געדיכטן וואַלד.

ער איז געגאַנגען מיט דעם שמאָלן וועג צווישן די געדיכטע בוימער, זוכנ־דיק א שפּור פון דעם אַנטלאָפענעם דיי־טשען אַפיצער מיט דער שיינער פאַ־ליאַטשקע.

עס איז ביי אים ניט געווען מער קיין צווייפל, אז פאַני יאַדווינאַ האָט באַ־פרייט דעם געבונדענעם לעמקע, וועלכער האָט דאַן דערשטאָכן דעם וועכטער; און אז־א דייטשער אַפיצער זאָל דערמאָרדן א וועכטער איז א גאַנץ געוויינלאַכע זאַך און דערפאַר טאָקע האָט זיך סעמיאָן'ס חברה וועגן דעם דאָזיקן מאָרד זיך גאָר־ניט אויפגערעגט. זיי האָבן עס געמוזט דערוואַרטן; אָבער אז די שיינע פאַני יאַדווינאַ, וועלכע איז אויפגענומען גע־וואָרן פריינטלאַך, האָט געקאָנט באַגיין אַזא שענדלאַכן פאַרראַט, דאָס האָט דאָ־גאָוויס'ען גוואַלדיק אויפגערעגט און ער האָט שוין געקלערט וועלכע שטראָף זי האָט זיך פאַרדינט.

אָבער פריער מוז ער דאָך איר אויס־געפינען, איר צוזאַמען מיט לעמקע'ן.

(פאָרטזעצונג — טסט)

צאָלט ניט מער!

סוטס $1.00 דריי קלינד און פּרעסד

ספּעשל

פאַר קומענדיקן וואָך

מיר נעמען זיי פון אייך און שיקן זיי צוריק.

סוטס 35c ספּאַנדזשט און פּרעסד

קעש און קערי

צוויי ברענטשעס אין נאָרט ענד:

1062 מיין סטריט — טעלעפאָן 55 200

808 מיין סטריט — טעלעפאָן 55 188

הויפּט אָפיס — 37 266

PERTH DYE WORKS LIMITED

"די הויז פון סערוויס"

רעטעט די פונדאַ־מענטן און רעטעט דאָס הויז!

ווען די פונדאַמענטן פון אייער הויז הויבן אָן צו זינקען, וועט איר אויסגעפינען אז אייערע פלאַרס בוינן זיך אויף, די סיילינגס שפּאַלטן זיך און דער וואַלפּייפער שייזלט זיך אָפּ. און וויפל איר זאָלט ניט פאַרריכטן די דאָזיקע זאַכן, יערע באַזונדער, וועט זיך עס ווידעראַמאָל טרעפן. אייער אייניקער מיטל — רופט אונז אָפּ און מיר וועלן אייך ווייזן ווי אַזוי צו פאַרמיידן דעם דאָזיקן טראַבל, און מיר וועלן אייך איינשפּאַרן א סך געלט.

מיר ספּעציאַליזירן זיך אויך אין

בויען און פאַרריכטן ווערענדעס, לייגן צעמענט סיידוואָקס פּאַטאָס און דריינוס

אָפּשאַצונגען פריי

אַלע אונזערע אַרבעטן גאַראַנטירט

H. A. JACK & Co.

260 MAGNUS AVE. PHONE 52 482

פרייער סטאָרעדזש!

פאַר אייער פאַר קאָוט

ווען נעבראַכט צו אונז פאַר

רעמאָדעלינג, ריפּעירינג, ריליינינג

גאַראַנטירטע אַרבעט און מעסיקע פּרייזן

גוטער אויסוואַל פון פאַקס סקאַרווס צו מעסיקע פּרייזן

CHICAGO FUR CO.

י. וועקסלער, איינגנטימער

512 SELKIRK AVE. PHONE 51 381

אַוטאָמאָביל איינגנטימער

ביים קלענסטן טראַבל נעמט אייער קאַר צו

פרעד'ס גאַראַדזש

259 באַיד עוועניו — קאָרנער באַיד און מיין

אוטאָ ריפּעיר ספּעציאַליסטן. מעסיקע פּרייזן. עקספּערטע מעכאַניקער

גרייזינג, אויילינג, וואַשינג, פאַלשינג א. א. וו.

TEL. 53 032 FRED'S GARAGE TEL. 53 032

א וואָרט אין צייט

פאַרהיט אייערע קליידער און אייער געלט

ספּעציעל פאַר איין וואָך

מענערשע סוטס $1.00 ליידיס איינפאַכע וואַלטענע דרעסעס

דריי קלינד און געפּרעסט

מיר קומען און דעליווערן צו אייער היים

אין דאַסט פּרוּאוו בעגס

טעלעפאָנירט 55 339

PORTNOY'S DYE WORKS

אַלע אַרבעטן אונטער דעם פערזענלאַכן אויפזיכט פון

פּוירסי פּאָרטנאָי, איינגנטימער

963 MAIN STREET אַנטקעגן סעלקירק עוועניו

עס נעמט

דערפאַרונגס פעאיקייט

צו מאַכן אייער

פאַר קאָוט

פון לעצטן יאָר, צו אויסזעען ווי ניי מיט אונזערע

יאָרן פון דערפאַרונג און פעאיקייט אין

רעמאָדעלינג, ריפּעירינג, ריליינינג

גאַראַנטירן מיר צו טאָן דאָס צו דעם סאַמע נידעריקסטן קאָסט

סטאָרעדזש פריי

MAYMAN BROS.

מאַנופעקטשורינג פּאָריערס

1116 MAIN STREET אַרום רעדוואוד עוועניו טעלעפאָן 53 200

הייַנט אויף דער ראַדיאָ

CKY

ווינניפּעג

3.00—מוזיק.
8.00—סי. פּי. אר. פּראָגראַם. טאַראָנטאָ.

CNRW 780

ווינניפּעג

7.00—טיוואָלי אָרגאַן; טעגאַר; אינסטרו־מענטאַלער קוואַרטעט.

CJRW 499.7

פּלעמינג

5.40—מוזיק.
6.00—אָנקל פּיטער.

CJGX 650

יאָרקטאָן

7.15—פאַרמערס פריינדי ראַדיאָ שעה.
8.30—אוקראַינער כאָר.

WTAM 1070

6.00—קליוולאַנד, קאָנצערט.

WMAQ 670

630—שיקאַגאָ. קלאַסיקס.

WLS 870

.30—שיקאַגאָ. מוזיק, סורפּרייז שטונדע.

WOW 590

7.00—אָמאַהאַ. מעלאָדיעס.

WBBM 770

8.00—שיקאַגאָ, בענד קאָנצערט.

WFAA 800

8.30—דאַלאַס. סימפאָניע, סאָליסטן.

KDKA 980

9.30—פּיטסבורג. נאַוועלטי מוזיק.

WLW 700

10.00—סינסינאַטי. מוזיקאַל. פּראָגראַם.

WIBO 560

11.00—שיקאַגאָ. פעלעבריטי פּראָגראַם.

:: אַנב־אורחא ::

(שלום פון ערשטער זייט)

מיר האָבן אַזוי פאַרלאָרן א סך מעג־לאַכע גוטע פרייט און געמאַכט זיי פאַר אונזערע שונאים.

א סך פון זיי זיינען באמת פיינע און רעספּעקטאַבעלע מענשן, און נ ר מ א־לע אין אַלע אַנדערע הינ־זיכטן. זיי האָבן זיך בלויז איינגע־רעט, אז צו אַלע זייערע מעלות זיינען זיי נאָך שרייבער אויף, — וואָס מיר האָבן ביי אונזער בעסטן ווילן ניט גע־קאָנט באַהויפּטן צו אנערקענען.

און אז א איד הערט א אידן רידן מיט ביטול וועגן א צייטונג, פרעגט, אדרבא, ביי אים:

אַזוי, זיי האָבן אייערע אַרטיקלען ניט געדרוקט?

וועט ער אויך זאָגן: דאָס אַרט אים ניט, בעסערע צייטונגען שלאָגן זיך פאַר אים, — און א. וו.

אויפרוף

צו אַלע סאָסייטיס אין לאַדזשען אין ווינניפּעג און מערב קאַנאַדע

דערווייל דעלעגאַטן צו רעפּרעזענטירן אייער סאָסייטי אַדער לאַדזש ביי די פייערונגען פון

10 יאָריקן יובילייַ

פון מערב קאַנאַדער אידישן בית יתומים

יוני 22 און 23, 1930

זונטאָג ביים גרויסן פּאָלקס

מאַס־מיטינג

אין אר. קיי. אָ. ווינניפּעג טעאַטער

און מאָנטאָג דעם 23טן יוני, צו דער מערב קאַנאַדער קאָנפערענץ

אין ראָיאַל אַלעקסאַנדרע האָטעל

ספּעציעלע בריוו ווערן אַרויסגעשיקט צו אַלע פאַראיינען וועמעס אַדרעסן עס זיינען אונז באַקאַנט.

מיר בעטן יערן פּרעזידענט אַדער סעק־רעטאַר, אויב אייער סאָסייטי האָט ניט באַקומען קיין בריוו, אונז גלייך מעלדן.

יובילייַ קאָמיטעט פון מערב קאַנאַדער בית יתומים

זעצט "עוועדגרינס" צו וואַקסן

יערן ספּרינג ווערט א צאָל עוועדגרינס געסוּפּס און פאַרלעגט מיט דער האַפענונג אז אייניקע פון זיי וועלן וואַקסן. ווילדע קליינע בייטער—ווערן אַרויסגעריסן פון דעם באָדן—די וואַרצלען זיינען געגאַנגען פאַרלאָרן. פאַרגלייכט מיט גרויסע בייטער—קיילאַכדיקע וואַרצלען און אינדערוויילע געפאַקט אין פאַס. פּרייז $1.75 ביז $4.50 א שטיק און נאַראַנטירט צו וואַקסן. מיט ריסק רעדוצירט און 10 פּראָצענט ביז 96. די דאָזיקע בייטער זיי־נען א סגולה. מעלעפאָנירט 34 943 אַדער שרייבט צו די נאַלדן רוק גרינסעריס, 408 לענגסייד סטר., ווינניפּעג. מיר שיקן אַרום די צווייגן און מיר הייסן די קראַנקע בייטער.

מערידן

ווייטיק הערט אויף ווי א בליץ!

"געהאַט מערידן פאַר מאָנאַטן. קיין זאַך האָט ניט געהאָלפן. נאָכדעם האָט "סוטהאַ מאַלווא" געמאַכט א סוף צו די ווייטיקן אין 1 מינוט. מערידן זיינען באַלד פאַר־שוואונדן". אי. סי. אַרלעי, מאָמענטאַלע הילף, מערידן פאַרשווינדן. אויסגעמידן אַפּעראַציע. ביי אַלע דראַגיסטן.

S-3

דעם מאַקאַריווער רבינ'ס היים

איז 413 באַיד עווע. דאָרט דאַוונט ער במנין כל יום בבוקר, 8 אויינער פונקט. ווי אויך אין אַוונט. טעלעפאָן 56 591

פּולמען הערב טיי

דאַקטוירים פּראָפעסאָרן די דאָזיקע טיי אַלס א וואונדערבאַרן הייליקיל פאַר

אַסטמאַ, בראָנכיס, הוסט און הייז פיווער

הוסט שרייבט אַדער טעלעפאָנירט

W. J. WHIDDEN & CO.

643 Somerset Blk. Phone 26 931

בשר בשר

אין ווינניפּעג ביטש

איר דאַרפט מער ניט פירן קיין פלייש פון ווינניפּעג — אויס זאָרג!

ס. מאָסלאַווסקי און קאָמפּאַני

לאָזט וויסן אז ער דערעפענט אין ווינניפּעג ביטש א

בשר כשר בוטשער שאָפּ

דעליקאַטעסן, גראָסערי און טשיקנס

אין 41 אש סטריט

(אש און גימלי)

וואו ער וועט פאַרקויפן טעגלאַך

די בעסטע פליישן צו זייער מעסיקע פּרייזן

קומט און איבערצייגט זיך, איר וועט זיין העכסט צופרידן

דיינקט!!

מענערשע סוטס

פאַרטיק צום טראָגן $25.00 נעגנייט צו אָרדער

גאַראַנטירטע, צופאַסונג

פיינאַל טריי אַן

Scanlan & McComb

417½ Portage Ave.

וואַנצן און קאַקראַוטשעס

פאַרניכטעט. אַרבעט גאַראַנטירט

CHARLES RIESS & CO.

376 Colony St. Phone 33 529

נעשעפט _ נעלעגנהייטן

Business Opportunities

צו פאַרקויפן א גוט גייענדיקע פּרוּט און וועדזשעטייבל סטאָר אין 1124 מיין סט. איצט א לעבן צו מאַכן. זיך ווענדן אין סטאָר.

א גלענצנדע געלעגנהייט! ווער עס וויל אַריין אין ביזנעס מיט א קליינעם קאַפּי־טאַל, א איינגעטרייטע קעש ביזנעס. די אורזאַך פון פאַרקויפן אין ווייל איך האָב איצט נאָך א סטאָר. קיין פיקסטשורס ניט נויטיק צו קויפן. אויך סטאָק וויפל איר ווילט. פאַר איינצעלהייטן שרייבט צו:

H. RABINOVITCH

Birnie, Man., or Lenore, Man.

א גלענצנדע געלעגנהייט פאַר א גוטן בלעקסמיט מיט א פעאיקער פרוי. די פרוי קאָן זיך אָפּנעמען מיט'ן רעסטאָראַן וואָס איז גראָד איצט צו פאַרקויפן. נאָר א גוטער עקספּריעסנס בלעקסמיט זאָל זיך אָפּרופן. האָפער געפינט זיך אין האַרץ פון א גוטן פאַרמינג דיסטריקט, מיט א גוטער הייז־סקול. זיך ווענדן צו

M. HOFFER

Hoffer : Sask.

א וואונדערבאַרע העליקאָפּטער ביזנעס. א גוטע געלעגנהייט פאַר צוויי יונגע מענשן. אן אַנדער געשעפט נעמט אוועק מיין גאַנ־צע צייט. איך מוז פאַרקויפן. זיך ווענדן אין 287 סעלקירק עוועניו

אפּאַרטמענט בלאָק, נאָרט ענד, פון 10 טויזנט. בריינינג אריין $4.700 א יאָר. איינגנטימער נויטיקט זיך אין קעש.

האָטעל, קיין אַפּאַלאַטשע, 25 רומס, יער־לאַכע איינגאַמע $16.000 פּרייז $11.000 פּיקטשור שאָו, שטעטל פון 1.000, קיין אַפּאַלאַטשע, 200 פּלעצער, וועט נעמען $1.000 קעש.

דזשענעראַל סטאָר, שטעטל פון 600, סטאָק $8.500, יערלאַכער אומזאַץ— $48.000.

גראָסערי און קאָנפעקשאָנערי, סטאָק $500, פיקסטשורס $500 אומזאַץ $1000 א מאָנאַט.

מיר פאַרקויפן יערן סאָרט געשעפט

Scott Realty Co. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Ph. 89 644

:: שטעלע פאַרלאַנגט ::

SITUATION WANTED

יונגערמאַן, 25 יאָר, מיט 5 יאָר דערפאַ־רונג אין דושעגעראַל סטאָר. גוטער סטאָר־קיפּער, סיילסמאַן, רעדט רוסיש, דייטש, אוקראַיניש, פּוילישן און ענגליש. קען נעבן די בעסטע רעפערענסעס. גאַראַנטירטע צור פרידנהייט. פאַרלאַנגט א שטעלע. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס נו. 8884.

א יונג מיידל ערשט געקומען פון דער אַלטער היים, זוכט הויז אַרבעט ביי על־טערע אנשטענדיקע מענשן. זיך ווענדן אין 101 דאַבינסאָן סטריט.

הויז אַרבעט פאַרלאַנגט ביי א מיטליאַרי־קער פרוי. גוטע הויזקיפּערן און קינדער. זיך ווענדן אין 382 באַיד עווע., טעלעפאָן 53193.

שו"ב, לערער, גוטער בע"ת, קאָן ענגליש, גוטע רעפערענסעס, זוכט בייטן פאַזיצע. מעסיקער נעהאַלט. שרייבט צו

MR. BOWMAN

717 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

:: פערזענלאַכעס ::

PERSONAL

פליכעוואַטע מענער — נייע האָר — אין 10 ביז 60 טעג גאַראַנטירט; שאַרבן קרעץ, דענדראַף, שאַרבן עקזעמאַ, גע־היילט דורך פּערזענלאַכער באַהאַנדלונג.

FRANKS, 207 Montgomery Bldg.

215½ Portage Ave.

קאָרנער נאָטר דיים.

SIMPSON & COMPANY

בייליפס

לייסענסד און באָנדעד

ד. סימפּסאָן, מענעדזשער

404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

נעלם!

פאַר אייערע באַלדיקע נויטן

$50 ביז $500

צוועלף מאָנאַטן צו באַצאָלן עס צוריק. ריזאָנייבל ריינטס. פינאַנסלאַכע באַרענונג. שטרייטנג פאַרטרוילאַך

אָפן טעגלאַך ביז 7.30 נאַכמיטאָג.

General Loan and Insurance Agency

718 Somerset Block, Winnipeg

Phone 24 789

R. B. ORMISTON

פּלאַריסט

צוויי סטאָרס צו אייער באַרענונג

96 Osborne St., Phone 42 386

340 Portage Ave., Phone 24 791

בקומען טעלעגראַפירט איבעראַל

פאַנדיישאָנס פאַר מצבות נעמאַכט און פאַרריכט פאַר אייער צופרידנהייט.

JOHN SCHALER

Phone 5993921

A. MUIR

אוטאָרייזירטער

דוקא פינישינג סטיישאָן

פענדערס און באַרי ריפּעירס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

מיט מאַניע וואָלף

גוט באַקאַנט ווינניפּעגער דרעסמייקער און שניידער האָט זיך ערשט צוריקגע־קערט פון אייראָפּע.

615 Winnipeg Piano Bldg.

Phone 22 430; Res. 51 650

וואַלפּייפּערס

סעמי־פּרוּוק און מאַנוואַרמיי־פולע ליין פון פיינסט און בערשטלאַך

WINNIPEG WALLPAPER & PAINT, LTD.

614 Portage Ave. Phone 72 312

איינפאַכע און פענסי דעקאָרייטינג פיינטינג און טינג

אונזער ספּעציאַליטעט אין אייך צופרידנשטעלן.

R. RIGGS

Phone 25 217

טעלעפאָנס: אפיס 157 53; רעז. 777 58

פאַרוואָס צאָלן מער?

עקאָנאָמיזירט ביי קויפן סקאָטער הענד לאַמבער.

THE P. RUDYK & SON BUILDING & WRECKING CO.

"אַלע סאָרטן נוצלאַכע בוי מאַטעריאַלן"

יאַרדס: קאָר. אַרלינגטאָן סט. און מאַונטען עווע.

שנעלע דעליווערי

אָפן אַוונטן

א מיטליאַריקער רעליגיעז פּראָפעסיאָנע־לער מאַן זוכט באַקאַנטשאַפט מיט אַן אַנ־שטענדיקער פרוי, מוז האָבן אביסל פאַר־מעגן. שרייבט צו "דאָס אידישע וואָרט", באָקס 8833.

AutoMetala ndUpholstery Co.

אוטאָ באַרי אַרבעט, פענדערס, ראַדיאַיי־טערס, טאַפּס, סיט קאָוועראַס מיט און ראַדיאַיטער קאָוועראַס אַן אַ. וו.

198 Garry St., cor. St. Mary's Ave.

Phone 86 996

גראָז־ערד סידינג

שוואַרצע ערד און ראַטער מעניער ביים לאָד אַדער בעג. סינדערס, בריק באַטס אַן שטיינער פאַר דרייוועוועס. דרייוועוועס און וואַקס געבויט. גאַראַדזשעס אַן פּויר־ניטשער נעמיפּס. אַפּשאַוונג מיט פאַר־גענינג געגעבן.

DITCHFIELD & OAR

Office Phone 31 647 אַוונט. 72 059

איידישע מצבות

איך ספּעציאַליזיר זיך אין מאַכן אַלע סאָרטן אידישע מצבות און איך קאָן גאַ־ראַנטירן מיין אַרבעט און באַדינונג.

זייער מעסיקע פּרייזן.

(אַרום סעלקירק עוועניו)

F. SCHOENTHALTER

155 McGregor Street

אַרבעטער פאַרלאַנגט

HELP WANTED

א האַלסייל גראָסערי פירמע פאַרלאַנגט די באַדינונג פון א ענערגישן יונגן מאַן. איינער מיט עקספּריינס פאַרגעזוינן אַלס שטאָטיקער סיילסמאַן. גוטע אויסזיכטן פאַר דעם ריכטיקן מאַן. רעפערענסעס פאַרלאַנגט, אַפּליקאַציעס מוזן געשריבן ווערן אין ענגליש צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 8960.

בלויז פאַר דער שטאָט

וואַנקאָווער

אויב איר קאָנט אויטקגעבן א פאַר שטונ־דען א טאָג, און איר זייט א גוטער סיילס־מאַן, האָבן מיר פאַר אייך א גוטן גאַנבאַט. שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט באָקס גומער 8347.

• טעט באַהאַנדלונג אין פרינטינג •

• ביי דאָס אידישע וואָרט •

:: צו פאַרקויפן ::

FOR SALE

א מציאה פאַר דעם וואָס ווייסט

6 רום סטאָקע נייע באַנגאַלאָו, אוק פּי־פּליים, בוק קייסעס, הייסע וואַסער באַהייצונג, נייע דעקאָרירט, שיינע עלעקטרישע פיקסטשורס. נאַראַדזש. פּרייז $6.000. א גרויסע מציאה.

6 רום הויז אין פלאָרא עוועניו. פולי מאָ־דערן. נייע אויסגעדעקאָרירט. פּרייז — $2.750. א גרויסער סנעפּ.

7 רום הויז, פולי מאָדערן, אוק פינע־שינג, אין מאַקריי עוועניו. פּרייז $3.800. אויסערגעוויינלאַכער באַרגען.

סוויטס צו פאַרדענטן אין גלאַס אַפּאַרט־מענטס, קאָר. מיין און סט. דזשאַנס עוועניו.

3 רום סוויט צו פאַרדענטן אין דענפּרייז אַפּאַרטמענטס, קאָר. מאָונטען און פאַוועראָס.

סוויטס צו פאַרדענטן אין פאַרשיידענע אַפּאַרטמענטס אין דער נאָרט ענד.

אינשוראַנס פאַר אַלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

סייל אויף ניי־מאַשינען. $15 און העכער פאַר גאַראַנטירטע זיינער מאַשינען. טע־לעפאָנירט, שרייבט אָדער קומט אין 300 נאָטר דיים עוועניו, קאָר. פּרינצעס. טעלע־פאָן 86 171.

א גרויסער סנעפּ. צו פאַרקויפן אַן 8 רום פולי מאָדערן הויז, נייער גאַראַדזש, אַלע באַקוועמלאַכקייטן. אויך צו פאַרקויפן סטאָר פיקסטשערס. זיך ווענדן אין 91 ראָבינסאָן סטריט.

צו פאַרקויפן א 5 רום סטאָקע באַנגאַלאָו אין 160 אַלפּרעד עוועניו, נייע מייפּל פלאָרס, דעקאָרירט אינווייניק און אויס־ווייניק. פּרייז פאַר שנעלן פאַרקויף — טעלעפאָן 51 188.

צו פאַרקויפן אין סט. דזשאַנס עוועניו, 6 רומס, פולי מאָדערן הויז, אוק פלאָרס, אין בעסטן צושטאַנד, נאָענט צו מיין סט. גאַראַזש. $5.000. פאַר איינצעלהייטן טע־לעפאָנירט 88 487.

7 רום פולי מאָדערן הויז, איסט פון מיין סטריט, ערשט קלאַסיקער צושטאַנד, שיינער גאָרטן, פאַר שנעלן פאַרקויף בלויז $2.900.

8 רום פולי מאָדערן הויז, אויף באַראַס עוועניו, לעבן מיין סט. האַרדוואָוד פלאָרס, הייסע וואַסער באַהייצונג, גרויסע באַ־קוועמע צימערן, מוז פאַרקויפט ווערן אָדער אויסגעבויטן ווערן אויף קלענערער הויז. דער בעסטער אָנבאָט וועט געגומען ווערן.

6 רום פולי מאָדערן הויז אויף אבערדין עוועניו, 1 בלאָק פון מיין סטריט, פאַר שנע־לען פאַרקויף ווערט זי געפּרייזט בלויז $2.500.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

796 Main Street Phone 51 000

S S S S S S S S S S

אינוועסטאָרס! איצט איז די צייט צו קוי־פן. איך האָב א דריי שטאָקיקן סאַליד בריק אַפּאַרטמענט בלאָק פון 22 סוויטס, געפינט זיך אין א גוטער לאָקאַליטי אַרום מיין סטריט, וואָס וועט אייך צאָלן 12 פּראָצענט אינטערעסט אויף אייער געלט. פאַרפעלט ניט צו אינוועסטיגייטן דאָס. רופט אָפּ

MR. LAWRIE, OF

J. J. SWANSON & CO. LTD.

601 Paris Bldg., Phone 26 349

or Evgs. 503-007

צו פאַרקויפן זייער בילליק א 5 רום פולי מאָדערן באַנגאַלאָו, מען קאָן עס איבער־בויען אויף 8 רומס. ערשט לעצטן יאָר געבויט. פאַסיק פאַר א דאָקטער אָדער דאַנטיסט, ווייל ס'איז אויף א קאָרנער. וועל נעמען א לאָט אין שטאָט און פעט. זיך ווענדן אין 374 גאַרלים.

:: צו פאַרדענטן ::

FOR RENT

צו פאַרדענטן אין 494 קאַלעדזש עוועניו, א 4 רום סוויט, $40 א מאָנאַט. גרויסע רומס. טעלעפאָן 51 950.

צו פאַרדענטן א סוויט אויף קאָר. אַבער־דין אין סאַלטער, 7 רומס, 2 סקרינד וועד־ראַנדעס און א גרויסער ליכטיקער האַל, אין קיך איז פאַראַן גענוג פּלאַץ פאַר 2 אויוונס אויף פאַר 2 סינקס. סטים היט, הייסע וואַסער, ריזאָנייבל פּרייז. זיך ווענדן צו מאַרגאַלס, טעלעפאָן 57 636.

צו פאַרדענטן א רום ביי א אינטעליגענטער פאַמיליע. טעלעפאָן אין הויז. זיך ווענדן אין 74 לאַסטער סטריט, טעל. 53 168.

צו פאַרדענטן איינע אָדער צוויי רומס. מיט אָדער אָן באָרד. זיך ווענדן אין 438 סעלקירק עוועניו, טעלעפאָן 53 477.

מרס. ליכאָוועצקי מרס. לייפער

ווינניפּעג ביטש

7 ספּרוס, א האַלבער בלאָק פון לייק. באָרד און רום. פּרייז טיי נאַכמיטאָג. בעסטע באַהאַנדלונג צו יעדער צייט.

מרס. א. קאַופמאַן

אַנאָנסירט צו אירע פילע פריינט און באַ־קאַנטע אז זי וועט היינטיקן זומער באַ־זאָרגן מיט באָרד און רום און באַ'טעמ'טע מאָכלים — נאַכמיטאָג טיי מיט היימישע געבעקס. דער אַדרעס איז: 3 אש סטריט. טעלעפאָנירט 51 746.

אין ווינניפּעג ביטש, באָרד און רום — זייער גוטע מאָלצייטן און אויפפאַסונג. פאַרברייגנג אייער זומער וואַקאַציע אין א באַקוועמער אומגעבונג. ריזאָנייבל ריינטס. ווענדן צו מרס. ר. פרידמאַן, 5 אוק סטריט, ווינניפּעג ביטש.

באָרד מיט רום אין אַן אַנטשענדיקער הויז מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן. פּאַסנד פאַר איינעם אָדער צוויי. טעלעפאָן 56 448.

צו פאַרדענטן א סטאָר אין צענטער פון סעלקירק עוועניו, 20 דאָלאַר א מאָנאַט. גוט פאַר יערן סאָרט געשעפט. זיך ווענדן אין 187 ענדריוס סטריט.

צו פאַרדענטן א צוויי רום סוויט מיט א באַרדרום אין 468 באַראָס עווע. סוויט 6. הייסע וואַסער צו יעדער צייט. זיך ווענדן אויף דעם אויבנדערמאַנטן אַדרעס.